

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO NA LATA 2008-2017

Strzelno, maj 2008

OPRACOWANIE:

Doradztwo Ekonomiczne i Finansowe **DORFIN**
87-100 Toruń, ul. Głowackiego 20, tel. (0 56) 657 55 91 (92), fax (0 56) 622 14 22, Jacek Błażejowski

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1. STRESZCZENIE	6
1.1. Cel i zakres opracowania.....	7
1.2. Metodyka opracowania.....	8
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY STRZELNO.....	10
1. RYS HISTORYCZNY	10
2. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNO-EKONOMICZNE ORAZ ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE GMINY	13
2.1. Położenie geograficzne	13
2.2. Budowa geologiczna	15
2.3. Rzeźba terenu i gleby	16
2.4. Warunki klimatyczne	16
2.5. Warunki hydrologiczne	17
2.6. Fauna i flora	18
2.7. Ochrona środowiska na terenie gminy.....	19
Identyfikacja problemów.....	20
3. SFERA SPOŁECZNA	21
3.1. Wielkość populacji	22
3.2. Struktura wieku i płci ludności.....	31
3.3. Poziom wykształcenia.....	34
3.4. Ruch naturalny i migracyjny ludności.....	36
3.5. Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Strzelno	38
3.6. Aktywność obywatelska mieszkańców gminy Strzelno	42
Identyfikacja problemów.....	44
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	45
4.1. System edukacji.....	45
4.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	46
4.3. Sport i turystyka,	47
4.4. Kultura	49
4.5. Bezpieczeństwo publiczne	50
Identyfikacja problemów.....	52
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	52
5.1. Sieć wodno-kanalizacyjna	52
5.2. Gospodarka odpadami.....	54
5.3. Sieć gazowa.....	55
5.4. Sieć energetyczna	55
5.5. Sieć komunikacyjna.....	56
5.6. Telekomunikacja	57
Identyfikacja problemów.....	58
6. GOSPODARKA	58
6.1. Rynek pracy i podmioty gospodarcze.....	58
6.2. Rolnictwo	60
Identyfikacja problemów.....	62
7. ANALIZA SWOT	63
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO	67
1. PERSPEKTYWA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	67
1.1. Sformułowanie wizji rozwoju gminy.....	68
1.2. Sformułowanie kluczowych problemów rozwojowych gminy.....	68
1.3. Sformułowanie celów strategicznych	70
1.4. Wykaz działań szczegółowych,	72
2. ANALIZA FINANSOWA GMINY.....	87
2.1 Budżet.....	87
2.1. Analiza pionowa budżetu	90
2.3. Analiza pozioma budżetu.....	93
2.4. Prognoza kwoty długu i spłat.....	96
2.5. Potencjalne źródła finansowania celów strategicznych.....	99

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO NA LATA 2008-2017

3. SPOSOBY WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I OCENY	100
3.1. Proces wdrażania.....	100
3.2. System monitorowania	102
3.3. Procedury uaktualniania Strategii	104
3.4. Kontrola efektywności Strategii	105
IV. PODSUMOWANIE.....	106
ZAŁĄCZNIKI	107
MOCNE STRONY.....	111
SŁABE STRONY	111
SZANSE	111
ZAGROŻENIA	111

SPIS RYCIN:

Ryc.1 Płożenie gminy Strzelno	14
Ryc.2 Gmina Strzelno	15
Ryc.3 Położenie Gminy Strzelno na tle regionów etnograficznych.....	21
Ryc.4 Gęstość zaludnienia w województwie kujawsko-pomorskim.....	24
Ryc.5 Turystyczny Szlak Piastowski	48

SPIS TABEL:

Tab.1 Prognozy zmian liczby ludności gminy Strzelno do 2017 r.....	26
Tab.2 Wskaźnik feminizacji i wskaźnik zawieranych małżeństw w gminie Strzelno	32
Tab.3 Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2000-2006	33
Tab.4 Ruch naturalny ludności w gminie Strzelno	38
Tab.5 Stopa bezrobocia w gminie Strzelno na tle powiatu, województwa i kraju.	39
Tab.6 Liczba bezrobotnych z uwzględnieniem płci	39
Tab.7 Bezrobotni wg prawa do zasiłku w gminie Strzelno na tle gmin powiatu.	41
Tab.8 Liczba dzieci dowożonych i dożywianych w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2007/2008 ..	45
Tab.9 Długość sieci wodno-kanalizacyjnych oraz liczba przyłączy i zużycie wody w gminie Strzelno	54
Tab.10 Wskaźnik G dla gmin powiatu mogileńskiego- podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 r.	60
Tab.11 Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Strzelno.....	60
Tab.12 Struktura własności gospodarstw rolnych w gminie Strzelno.....	61
Tab.13 Analiza SWOT.....	63
Tab.14 Dochody budżetu gminy w latach 2006–2008.....	88
Tab.15 Wydatki budżetu gminy w latach 2006–2008.....	89
Tab.16 Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008	91
Tab.17 Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008	92
Tab.18 Analiza pozioma dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)	94
Tab.19 Analiza pozioma wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)	95
Tab.21 Proponowany harmonogram wdrażania strategii.	101
Tab.22 System wskaźników do monitoringu strategii.	102
Tab.23 Aktualizacja strategii.	105

SPIS WYKRESÓW:

Wyk.1. Zmiany Liczby ludności w latach 1995-2006 r. w gminie Strzelno	22
Wyk.2. Zmiany Liczby ludności w latach 1995-2006 r. Na obszarach wiejskich i w mieście Strzelno	22
Wyk.3 Liczba ludności wg miejscowości w gminie Strzelno	23
Wyk.4 Prognozy zmiany liczby ludności w gminie Strzelno	28
Wyk.5 Prognozy zmiany liczby ludności w mieście Strzelno	29
Wyk.6 Prognozy zmiany liczby ludności na obszarach wiejskich gminy Strzelno	30
Wyk.7 Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Strzelno	31
Wyk.8 Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Strzelno	33
Wyk.9 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Strzelno	35
Wyk.10 Struktura wykształcenia mieszkańców miasta Strzelno	36
Wyk.11 Saldo migracji w gminie Strzelno	37
Wyk.12 Saldo migracji w mieście Strzelno	37
Wyk.13 Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Strzelno	59

I. WSTĘP

Lokalna „Strategia Rozwoju Gminy Strzelno na lata 2008-2017” została opracowana na zlecenie Urzędu Miasta w Strzelnie.

Strategie rozwoju regionalnego czy lokalnego w ostatnich latach są uznawane za podstawę nowoczesnej polityki rozwoju, jako metody planowania przyszłości.

Strategia rozwoju gminy ujmuje główne cele i uwarunkowania jej rozwoju w horyzoncie do 2017 roku w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych.

Rozwój gospodarki rynkowej oraz głębokie zmiany systemowe, jakie zaistniały w ostatnich czasach sprawiają, iż na rozwój gminy oddziałuje wiele sił, grup nacisku i interesów. Wymaga to stworzenia określonej wizji i potrzebę koordynacji. Koordynacja ta jest zapewniona różnymi instrumentami, a jednym z nich powinna być właśnie strategia rozwoju.

Jej podstawową funkcją jest, z jednej strony, dostarczenie informacji podmiotom gospodarczym, potencjalnym inwestorom, mieszkańcom o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju i sposobach rozwiązywania problemów, jakie w związku z nimi powstaną, **z drugiej strony-** są również deklaracją i zobowiązaniem władz do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań.

Strategia rozwoju jest świetnym narzędziem motywującym, tak dla społeczności lokalnej jak i władz regionalnych. Jest to sprawa bardzo istotna - ponieważ przyjmuje się, że motywacja jest jednym z najważniejszych impulsów rozwojowych współczesnej społeczności.

Strategia może wydatnie przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności gminy Strzelno, a w dalszej perspektywie - do wzmocnienia jej strategicznej pozycji. Jest też podstawowym dokumentem wymaganym przy ubieganiu się o środki pomocowe z Unii Europejskiej w ramach jej programów m.in. na tzw. politykę regionalną. Zgodnie z zasadą programowania, tylko te inwestycje będą mogły ubiegać się o wsparcie, których zasadność i potrzeba została potwierdzona umiejscowieniem w logicznym układzie strategii rozwoju gminy.

1. Streszczenie

Strategia Rozwoju Gminy Strzelno podzielona jest na dwie główne części: diagnostyczną i planistyczną.

Pierwsza część to **diagnoza** zawierająca informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społeczne i ekonomiczne, na podstawie, których sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii stanowiących treść niniejszego dokumentu.

Główne wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy to w kwestii:

- środowiska przyrodniczego: dobrej jakości gleby, bogate i różnorodne środowisko Lasów Miradzkich, malowniczo położone jeziora,
- kulturalnej: liczne ślady bogatej historii regionu, odrębność etniczna i wiążące się z tym tradycje,
- społecznej: zmniejszająca liczba mieszkańców gminy,
- gospodarczej: położenie na szlaku komunikacyjnym pomiędzy dużymi ośrodkami gospodarczymi, mało inwestorów,
- infrastrukturalnej: niepełna sieć kanalizacyjna, przestarzała sieć wodociągowa, zły jakości drogi, kończąca się przydatność składowiska odpadów komunalnych.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

W kolejnej części opracowano **strategię gminy** wyznaczając misję, cele główne oraz cele operacyjne i częściowo zadania. Cele i działania niższego rzędu w strategii nie zostały uwzględnione, gdyż autorzy strategii stoją na stanowisku, że powinny się one znaleźć w innych dokumentach operacyjnych takich jak Plan Rozwoju Lokalnego (będący częścią integralną strategii) czy Wieloletni Plan Inwestycyjny. Uwzględniono, jedynie zadania niezbędne, wymagające natychmiastowej realizacji w celu właściwego rozwoju gminy.

Wizja gminy Strzelno została sformułowana następująco:

„Gmina Strzelno, zamieszкана przez ludzi stale podnoszących swoje kwalifikacje i wykształcenie, będąca obszarem o rozwiniętej infrastrukturze technicznej i rekreacyjno-turystycznej, opartej o walory środowiskowe i historyczne, współpracująca z ościennymi jednostkami terytorialnymi”.

Misja dla gminy to:

" Wysoki standard życia mieszkańców opierający się na szybkim rozwoju społeczno-gospodarczym gminy".

W strategii wyznaczono 4 cele główne i 16 celów operacyjnych na lata 2008-2017. cele główne to:

1. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna
2. Atrakcyjna baza dla rekreacji i wypoczynku.
3. Sprawnie zarządzana Gmina, zapewniająca warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.
4. Wysoka jakość życia mieszkańców.

Ostatnim etapem opracowania są sposoby wdrażania oraz monitorowanie realizacji strategii. Wyznaczono główne wskaźniki służące do określania stopnia wykonania celów oraz wyciągnięto wnioski podsumowujące cały dokument.

1.1. Cel i zakres opracowania

Władze Gminy Strzelno, podobnie jak wielu innych polskich gmin, stoją obecnie przed koniecznością skutecznego rozwiązywania istotnych problemów społeczno-gospodarczych i ekologiczno-przestrzennych.

Do takich problemów należą, między innymi:

- znalezienie sposobu na skuteczne wykorzystanie szans i przeciwdziałanie zagrożeniom dla rozwoju gminy wynikających z procesów przynależności Polski do Unii Europejskiej,
- stworzenie dogodnych warunków dla lokalizowania się nowych podmiotów gospodarczych, instytucji i organizacji, a także dla dalszego rozwoju już istniejących – podnoszenie atrakcyjności lokalizacyjnej gminy,
- racjonalne wykorzystanie zasobów własnych, tj. kadrowych, organizacyjnych, finansowych oraz przestrzennych,
- ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- ochrona interesu publicznego i przeciwdziałanie konfliktom pojawiającym się w procesie rozwojowym pomiędzy niezależnymi podmiotami gospodarczymi, funkcjonującymi na terenie gminy,

- pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na realizację planowanych przedsięwzięć, w tym także środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Chcąc zapewnić skuteczną realizację zaplanowanych zadań Gmina musi podejmować decyzje w sposób systematyczny w oparciu o przemyślany, długofalowy plan uwzględniający potrzeby mieszkańców.

Jest to również niezbędne w celu racjonalizacji i podnoszenia efektywności gospodarowania funduszami publicznymi (budżet gminy). Podstawowymi cechami tak rozumianego zarządzania są:

- wskazanie najważniejszych do rozwiązania problemów, mających strategiczny wpływ, na jakość życia mieszkańców oraz skalę i tempo lokalnego rozwoju gospodarczego, a także stan środowiska przyrodniczego,
- kompleksowość rozwiązywania problemów i traktowanie gminy jako części otoczenia, które stanowi dla niej zbiór zarówno szans, jak i zagrożeń rozwojowych, a także determinuje osiąganie sukcesów lub porażek w działaniu (teraz i w przyszłości),
- rozwiązywanie dzisiejszych problemów przez pryzmat przyszłości,
- osiąganie celów poprzez systematyczną, skuteczną i efektywną realizację zaplanowanych wcześniej, konkretnych zadań realizacyjnych.

1.2. Metodyka opracowania

W pracach nad niniejszym dokumentem brała udział z pełnym zaangażowaniem grupa osób z obszaru gminy, której pomysły i wiedza zostały wykorzystane przy opracowywaniu niniejszego dokumentu. Pomoc ze strony Władz Gminy w zbieraniu i kompletowaniu materiałów umożliwiła przeprowadzenie gruntownej i szczegółowej analizy stanu faktycznego, pozwalając na precyzyjne ustalenie odpowiedzi strategicznej z wyznaczeniem wizji i misji. Wyrazy uznania należą się szczególnie pracownikom Urzędu Miejskiego w Strzelnie oraz jednostek podległych urzędowi, którzy z wielkim zaangażowaniem przygotowali opracowania służące bezpośrednio wykreowaniu wizerunku gminy.

Zespół reprezentujący ogół mieszkańców gminy Strzelno, dokonał w trakcie prac nad Strategią podstawowych wyborów, które stanowią wspólną deklarację mieszkańców w realizacji misji dążenia do idealnej przyszłości. W ciągu kolejnych dziewięciu lat misja

będzie ogniskowała wszystkie wysiłki ludzi, którzy wytyczyli pożądany społecznie i gospodarczo kierunek rozwoju gminy Strzelno.

W pracy nad strategią wykorzystano z powodzeniem - uznane jako standardowe - metody analizy strategicznej, a w warsztatach roboczych techniki wizualizacji, werbalizacji i „burzy mózgów” oraz przemiennie inne techniki pobudzania kreatywnego myślenia. Przy konstruowaniu samego dokumentu posłużono się metodą matrycy logicznej.

Podstawą do określania odpowiedzi strategicznej były wnioski wynikłe z analizy SWOT (analiza mocnych stron, słabych stron, zagrożeń i szans w uwarunkowaniach rozwojowych gminy).

Aktywny udział przedstawicieli gminy we wszystkich pracach nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Strzelno zapewnia temu dokumentowi poczucie lokalnej własności i reprezentacji interesów społeczności gminnej. Wysoka ranga nadana procesowi tworzenia strategii pozwala mieć nadzieję, iż jej realizacją będą żywo zainteresowane wszystkie najważniejsze ugrupowania polityczne, społeczne i gospodarcze. Spełniono w ten sposób istotne z punktu widzenia planowania strategicznego kryterium zgody i reprezentacji społecznej, co sprawia, że przygotowana Strategia jest dokumentem o charakterze roboczym, pozwalającym określać i przygotowywać projekty służące jej realizacji. Jako dokument, z którego korzystać będą wszystkie ugrupowania społeczne i gospodarcze w trakcie kolejnych lat, strategia będzie przedmiotem monitoringu i systematycznej oceny.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY STRZELNO

Niniejsza Diagnoza stanu sytuacji społeczno-gospodarczej to pierwszy etap prac nad Strategią Rozwoju Gminy Strzelno, stanowiąca jej integralną część. Dane w niej zawarte współtworzą materiał informacyjny służący do przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwojowych Gminy.

1. Rys historyczny

Miasto Strzelno jak i cała gmina posiadają bogatą i burzliwą historię, która w znaczny sposób wpłynęła na współczesne zasoby kulturalne i rozwój społeczno -gospodarczy.

Nazwa miasta pojawiła się w XII w. Strzelno było wówczas wsią należącą do opactwa w Trzemesznie. Wojewoda Bolesława Krzywoustego Piotr Dunin Włostowiec uważany jest za fundatora kościoła św. Krzyża. Przed 1145 rokiem osada darowana była przez komesa Janusa Wojsławica z Wyszogrodu klasztorowi Kanoników Regularnych w niedalekim Trzemesznie. Następnie weszła w skład uposażenia opactwa Norbertanek założonego tu w 1175 roku. W latach osiemdziesiątych XII wieku w ówczesnej wsi Strzelno założony został klasztor sióstr norbertanek. Kościół klasztorny nosił początkowo nazwę kościoła św. Trójcy, w latach późniejszych wezwanie zostało rozszerzone na św. Trójcy i NMP. W roku 1212 osada otrzymała od Konrada Mazowieckiego (tegoż samego, który sprowadził Krzyżaków na Ziemię Chełmińską) przywilej targowy.

Jakimś dziwnym trafem nie zachował się, pomimo przetrwania wielu innych, dokument lokacyjny dla miasta Strzelna i to niewątpliwie utrudnia datowanie nadania jemu praw miejskich. Wokół tejże daty narosło wiele spekulacji, a to dlatego, iż najstarszy dokument z 7 marca 1231 r., w którym odnotowano formułę '*oppidum* Strzelno' - miasto Strzelno, wprowadzającą zamęt pojęciowy, uznawany jest przez historyków za falsyfikat pochodzący sprzed 10 września 1356 r. Tak, więc, nie dysponując autentycznym pergaminem mówiącym o lokacji Strzelna, nie można dzisiaj ustalić daty nadania pierwszego przywileju miejskiego, a rok 1231 można jedynie umownie przyjąć jako datę inicjującą miejskość

Strzelna. Pierwszymi pewnymi dokumentami wymieniającymi Strzelno jako miasto są pergaminy z 1299 r., 1339 r. i 1356 r.

Podczas rozbiorów, dzisiejszy obszar gminy Strzelno znalazł się w granicach zaboru pruskiego, w którym był do 1874 roku. Miasto funkcjonowało początkowo pod nazwą "Strzelno", po czym nazwę zmieniono. W 1901 roku wybudowano w Strzelnie gazownię, działającą aż do lat 60-tych.

Miasto do dziś zachowało średniowieczne regularne rozplanowanie z kwadratowym rynkiem pośrodku.

W 1852 roku urodził się w Strzelnie Albert Michelson, późniejszy noblista z dziedziny fizyki w 1907 roku oraz - Jakub Cieślewicz (1846 - 1930), wybitny lekarz i społecznik, powstaniec wielkopolski, który przyczynił się do powstania licznych organizacji i towarzystw w powiecie strzeleńskim, założył też gazetę "Nadgoplanin".

Główne Zabytki w gminie to:

Zespół klasztorny ponorbertański¹ fundowany wg Długosza w 1133 roku przez

Piotra Włostowica Dunina z rodu Łabędziów. Budowa rozpoczęta po 1175 roku, kontynuowana w latach 1210-1216. Znaczne przebudowy w późnym gotyku w drugiej połowie XV wieku, w 1656 roku barokizacja wnętrza, do 1752 roku barokowe przekształcenie fasady zachodniej połączone z nadbudową wieży i

przeróbką szczytu. Kasata klasztoru w 1837 r. Restauracje prowadzono m.in. w latach 1945-1953 kiedy to dokonano licznych cennych odkryć, m.in. rzeźbionych romańskich kolumn i portalu.

Kościół św. Trójcy, romański, wzniesiony w 4. ćw. XII w. i pocz. XIII w. Kamienny (górne części murów ceglane), trójnawowy o układzie bazylikowym, z transeptem i prezbiterium zakończonym absydą. W fasadzie zachodniej dwie kwadratowe wieże o zewnętrznych formach barokowych.

Wnętrze nakryte późnogotyckimi sklepieniami gwiaździstymi, nawy boczne krzyżowo-żebrowymi. Unikatowe romańskie kolumny z rzeźbioną dekoracją figuralną i roślinną oraz dwa tympanony, jeden z postacią fundatora. Resztki polichromii romańskiej. Bogate wyposażenie barokowe.

¹ Fot. Udostępniona przez Urząd Miejski w Strzelnie

Klasztor barokowy z XVIII w. przylega do kościoła od północy, złożony z trzech skrzydeł otwartych na planie podkowy. Skrzydło wschodnie późnogotyckie.

Kościół Świętej Trójcy i Najświętszej Marii Panny w Strzelnie

W kościele św. Trójcy znajdują się Romańskie kolumny, to obok Drzwi Gnieźnieńskich najcenniejszy zabytek sztuki romańskiej w Polsce. Dwie z nich, tzw. kolumna cnót i kolumna przywar, zasługują na specjalną uwagę. Obie kolumny przedstawiają po 18 płaskorzeźb w trzech kondygnacjach oddzielonych ornamentem roślinnym. Personifikację cnót na kolumnie południowej (południe utożsamiano z dobrem) tworzą postacie kobiet z odpowiednimi atrybutami (np. Sprawiedliwość, Wiara, Mądrość, Pokora, Czystość). Na kolumnie północnej - przywary (północ kojarzono ze złem) w postaciach zarówno kobiet, jak i mężczyzn (np. Gniew, Morderstwo, Pycha, Obżarstwo, Rozpusta).

Głowicę kolumny cnót zdobi relief wyobrażający Chrzt Chrystusa w Jordanie. Są to wyjątki na skalę europejską, gdyż podobne dzieła znaleźć można tylko w katedrze św. Jakuba w Santiago de Compostella w Hiszpanii oraz w katedrze św. Marka we włoskiej Wenecji.

Rotunda świętego Prokopa położona na Wzgórzu Klasztornym, (do 1779 roku pw. św. Krzyża) - jeden z najlepiej zachowanych kościołów romańskich w Polsce. Wzniesiony po 1160 roku, przebudowany w XV/XVI wieku, następnie obudowany przez skrzydło klasztoru Norbertanek, służył kolejno jako refektarz, furta klasztorna, od 1812 roku jako magazyn.

Kościół z ciosów granitowych z elementami konstrukcyjno-dekoracyjnymi z piaskowca, w postaci rotundy z prostokątnym prezbiterium, dwiema absydami od północy i okrągłą wieżą od zachodu, nadbudowaną w cegle w późnym gotyku. Na wieży wiszą trzy dzwony z 1716 r. odlane w Toruniu. ²

Na terenie gminy ważnym świadectwem historii regionu jest m.in. w miejscowości Markowice barokowy kościół Nawiedzenia NMP z dwoma bocznymi kaplicami

² Fot. <http://www.turystyka.torun.pl> 20.11.2008r

(w ołtarzu głównym późnogotycka figura Matki Bożej z ok. 1470-80, pochodząca prawdopodobnie z Trzebnicy), założenie Dworsko-Parkowe w Górkach, wiatrak typu Koźlak w Ostrowie oraz dwór w Bronisławiu.

2. Położenie administracyjne i geograficzno-ekonomiczne oraz środowisko przyrodnicze gminy

2.1. Położenie geograficzne

Gmina miejsko-wiejska Strzelno położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego (przy granicy z województwem wielkopolskim), w powiecie mogileńskim na pograniczu historycznych krain Kujaw i Wielkopolski. Obejmuje obszar 185 km² (18 492 ha). W jej skład wchodzi 23 sołectwa, w tym 35 miejscowości (1 miasto- Strzelno).

Gmina graniczy z gminami województwa kujawsko-pomorskiego powiatu inowrocławskiego: od północy z gminami Janikowo i Inowrocław, od wschodu z gminą Kruszwica, powiatu mogileńskiego: od zachodu z gminą Mogilno, od południa z gminą Jeziora Wielkie oraz od południowego zachodu z jedną gminą województwa wielkopolskiego, powiatu słupeckiego Orchowo.

Ryc.1 Płożenie gminy Strzelno

Źródło: Opracowanie P. Sikorska DORFIN na podstawie mapy administracyjno- turystycznej województwa kujawsko-pomorskiego 1:250000

W świetle fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego, 1998) obszar gminy znajduje się w granicach prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie, makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, mezoregionu Pojezierza Gnieźnieńskiego.

Źródło: Opracowanie P. Sikorska DORFIN na podstawie mapy administracyjno- turystycznej województwa kujawsko-pomorskiego 1:250000

platforma
Kujawsko-
klinorium.
udniowo-

zachodniego ku północno-zachodniemu, a składa się z szeregu elewacji i depresji ułożonych wzdłuż jego osi

Antyklinorium Kujawsko-Pomorskie nie zaznacza się mocno w rzeźbie terenu, ale miało istotny wpływ w ukształtowaniu się budowy geologicznej trzecio - i czwartorzędu.

Pod powierzchnią warstwą osadów występują złoża surowców mineralnych takich jak: sól kamienna (północny skrawek gminy) i węgiel brunatny (część południowa i południowo-wschodnia).

2.3. Rzeźba terenu i gleby

Gmina Strzelno położona jest na Pojezierzu Gnieźnieńskim, którego rzeźba terenu związana jest z poznańską fazą zlodowacenia wiślańskiego. W **rzeźbie terenu** dominują płaskie i faliste wysoczyzny morenowe. Na powierzchni występuje głównie glina morenowa. Gleby tworzą mozaikę. Część północna pokryta jest głównie przez czarnoziemy oraz brunatnoziemy. Część południową pokrywają gleby bielicoziemne. Pewne modyfikacje terenu wprowadziła też gospodarcza działalność człowieka.

W związku z dobrą klasą bonitacyjną gleb na północy, gmina Strzelno jest w tej części dobrze zagospodarowaną rolniczo krainą, a na piaskach sandrowych w części południowej posiada lasy.

2.4. Warunki klimatyczne

Gmina Strzelno leży w części Niżu Polskiego, w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego - przejściowego od klimatu oceanicznego Europy Zachodniej do kontynentalnego Europy Wschodniej i Azji.

Według regionalizacji klimatycznej Romera (1949) obszar gminy leży w obrębie klimatu Wielkich Dolin, a według Gumińskiego (1948) - głównie w dzielnicy VII (środkowej).

Dzielnica środkowa charakteryzuje się najniższymi w Polsce opadami rocznymi (poniżej 500 mm), liczbą dni z przymrozkami 100-110, czasem zalegania pokrywy śnieżnej 50-80 dni i długością okresu wegetacyjnego 210-220 dni.

Na obszarze gminy przeważają wiatry z kierunków: zachodniego i południowo-zachodniego (ponad 40% częstości). Znaczny jest udział (ponad 10%) wiatrów wschodnich, przypadających głównie na miesiące zimowe. Najrzadziej występują wiatry z kierunków: południowego, północnego i północno-wschodniego.

Z wiatrami z sektora zachodniego wiąże się napływ powietrza pochodzenia atlantyckiego, zawsze wilgotnego, w zimie ciepłego i powodującego odwilże, a w lecie chłodnego. Tym masom towarzyszy pochmurna pogoda, opady deszczu lub mżawki oraz często mgły. Wiatrom z sektora wschodniego towarzyszy napływ suchego powietrza kontynentalnego, w zimie mroźnego, a latem i wczesną wiosną - bardzo ciepłego.

Wiatry północne przynoszą suche powietrze arktyczne, w ciepłej części roku chłodne, a zimą mroźne.

Jakość powietrza nie odbiega normy, poza rzadkimi okresami napływu wiatrów znad gminy Inowrocław graniczącej od strony północnej. Powiat inowrocławski należy do regionów, które w województwie kujawsko - pomorskim generują największe ilości zanieczyszczeń przemysłowych (ścieków, odpadów, pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza). Tą niekorzystną sytuację wzmacnia sąsiedztwo kombinatu cementowo - wapienniczego w gminie Barcin (co przy przewadze wiatrów północnych powoduje napływ zanieczyszczeń nad północną część gminy). (załącznik nr 3)

2.5. Warunki hydrologiczne

Gmina Strzelno położona jest w dorzeczu Odry w zlewni rzeki Noteci. Na terenie gminy występują fragmenty dwóch dużych, częściowo przepływowych ciągów rynien jeziornych- Jeziora Pakoskiego i Ostrowskiego oraz Jezioro Łąkie o powierzchni 21,0 ha.

Jeziora z terenu gminy Strzelno są pochodzenia lodowcowego, głównie typu rynnowego. Najczęściej są one długie i wąskie o znacznych głębokościach i o niewyrównanym dnie. Jakość wód tych jezior jest dobra.

Na obszarze gminy występują też oczka śródpolne, brzegi, których są często pozarastane roślinnością wodną. Ponadto przez teren gminy przebiega szereg niewielkich cieków.

Na obszarze objętym analizą najpowszechniejszymi typami wód podziemnych są: **wody gruntowe** (występujące na zróżnicowanych głębokościach, oddzielone od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody, ich zasilanie odbywa się przez infiltrujące opady) i **wody wgłębne** (leżące w warstwach wodonośnych pokrytych

utworami słabo przepuszczalnymi, dzięki ograniczonemu związkowi z powierzchnią charakteryzujące się zwiększoną odpornością na zanieczyszczenia, ale też zmniejszonym zasilaniem wodami opadowymi atmosferycznymi). Występują również wody głębinowe (wody izolowane od powierzchni utworami nieprzepuszczalnymi, najczęściej nieodnawialne i silnie zmineralizowane). Wody podziemne są w części zasolone, na co wpływ mają pokłady solne antyklinorium kujawsko-pomorskiego.

Problemem, który pojawił się w ostatnich latach na terenie gminy **jest obniżające się lustro wód podziemnych, a tym samym poziom jezior i oczek**. Stan taki wywołany jest odkrywkową eksploatacją surowców mineralnych w pobliskich gminach i doprowadzić może w przeciągu najbliższych kilkudziesięciu lat do całkowitego zaniku zbiorników lub ich znacznego ograniczenia.

2.6. Fauna i flora

Na terenie gminy Strzelno lesistość wynosi 24,8%³, co stanowi największą, obok gminy Jeziora Wielkie lesistość wśród gmin powiatu mogileńskiego. Największym skupiskiem zieleni są położone w południowej oraz południowo-zachodniej części gminy Lasy Miradzkie. Lasy te należą do najliczniejszych pozostałości leśnych na Kujawach.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita, która zajmuje łącznie 67% powierzchni oraz dąb szypułkowy zajmujący 20, 5% powierzchni.

Źródło: Nadleśnictwo Miradz.

Ponadto występują takie gatunki drzew leśnych jak: buk zwyczajny, brzoza brodawkowata, daglezja zielona, jodła zwyczajna, świerk pospolity, jesion wyniosły, olsza czarna, wiąz zwyczajny i inne. Lasy Miradzkie charakteryzują się zróżnicowaną strukturą wiekową.

Na bezleśnych obszarach wysoczyzn morenowych głównymi enklawami zieleni są parki podworskie. Poza znaczeniem historycznym i kulturowym, jako element zespołów dworsko – parkowych, pełnią funkcję ekologiczną, wzbogacają i urozmaicają środowisko przyrodnicze i krajobraz wiejski. Wraz z układami wodnymi wewnątrz nich, drzewostany

³ GUS 2006

parków wywołują korzystny mikroklimat, poprawiając uwilgotnienie gleb, regulują stosunki wodne oraz zwiększają różnorodność i atrakcyjność krajobrazu.

Ponadto na obszarach pól i łąk uprawnych, w obniżeniach terenowych, występują skupienia zieleni niskiej i wysokiej w postaci zadrzewień śródpolnych i śródłąkowych. Stanowią one obszary naturalnej retencji wód, jak również są miejscami bytowania i rozrodu gatunków fauny i drobnej flory. Wraz z zadrzewieniami szpalerowymi (np. wzdłuż dróg) powstrzymują degradację gleb, mają znaczenie wiatrochronne i wodochłonne

Na podmokłych łąkach śródleśnych Lasów Miradzkich spotkać można żurawia, najokazalszego ptaka naszej fauny, a nadto kolonie czapli siwej gnieźdząc się w rezerwacie "Czapliniec". Z grubej zwierzyny, obok dzików, saren i jeleni można wypatrzeć wędrującego łosia. W jeziorach zamieszkują sandacze, okonie, szczupaki, płocie, leszcze, węgorze, karasie, karpie i amury.

2.7. Ochrona środowiska na terenie gminy

Ochronie w granicach gminy Strzelno, podlegają położone na obszarze Lasów Miradzkich torfowiska typu niskiego, uznane jako rezerwat przyrody (ornitologiczny) - **Czapliniec-Ostrowo**. Rezerwat ma powierzchnię 13, 9 ha. Obejmuje on ochroną ok. 200 - letni drzewostan sosnowy z kolonią czapli siwej.

Ochroną w postaci użytków ekologicznych objęto pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania na terenie Lasów Miradzkich.

Ponadto na terenie gminy występują liczne pomniki przyrody, najwięcej z nich znajduje się na obszarze Lasów Miradzkich (najczęściej dęby szypułkowe, a także jarzab brekinia (2), kasztanowiec biały (2), czereśnia ptasia (2) oraz przyroda nieożywiona - głaz narzutowy)

Ważnym podkreślenia jest objęty ochroną gniazdujący na terenie Lasów Miradzkich **orzeł bielik**.

Identyfikacja problemów

Na ocenę stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczania wpływa analiza wielu czynników, takich jak: ocena, jakości wód podziemnych, wód powierzchniowych, powietrza atmosferycznego, gleb.

Na terenie gminy do głównych problemów związanych ze środowiskiem naturalnym są okresowe zanieczyszczenia powietrza napływające z gmin powiatu inowrocławskiego oraz zagrożenia zanieczyszczenia wód i gleb.

Według raportu o stanie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim powiat Inowrocław ma jedno z największych emitorów zanieczyszczeń powietrza w województwie (m.in. Zakład Produkcyjny Soda Mątwy w Inowrocławiu). Przy określonych wiatrach północnych- północna część gminy Strzelno znajduje się w strefie tych zanieczyszczeń.

Potencjalnymi ogniskami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy są zrzuty ścieków, wysypiska i składowiska odpadów, a także stacje paliw oraz fermy hodowlane.

Bezpośrednie zagrożenie dla wód powierzchniowych stwarzają zrzuty ścieków, rozwój sieci wodociągowej bez jednoczesnego rozwoju sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, czego efektem jest wprowadzanie ścieków nieczyszczonych (lub oczyszczonych niewystarczająco) do wód.

Kolejnym z zagrożeń dla środowiska wodnego jest gospodarka rolna.

Ważnym niebezpieczeństwem jest eksploatacyjna gospodarka kopalin w sąsiednich gminach, powodująca obniżanie lustra wód, także na terenie gminy Strzelno.

3.1. Wielkość populacji

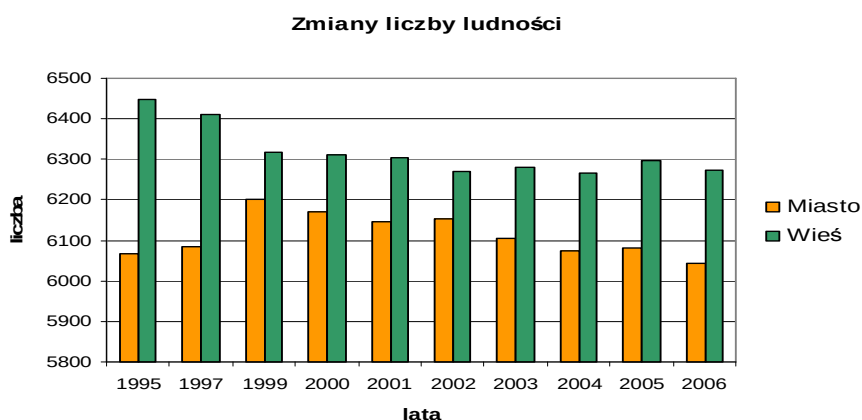
Gminę Strzelno zamieszkuje 12269 osób w tym niemal połowa w mieście Strzelno (6045 osoby tj. 48, 4%). Z miejscowości wiejskich najliczniejsze są Markowice (4, 8% mieszkańców gminy) oraz Bożejewice, Ostrowo i Bronisław. Najmniej mieszkańców posiadają: Laskowo (1 os.), Tomaszewo (2 os.), Kurzebiela (4 os.) i Dąbek (7 os.).

Od roku 2000 zauważalny jest spadek liczby mieszkańców gminy, głównie w mieście Strzelno.

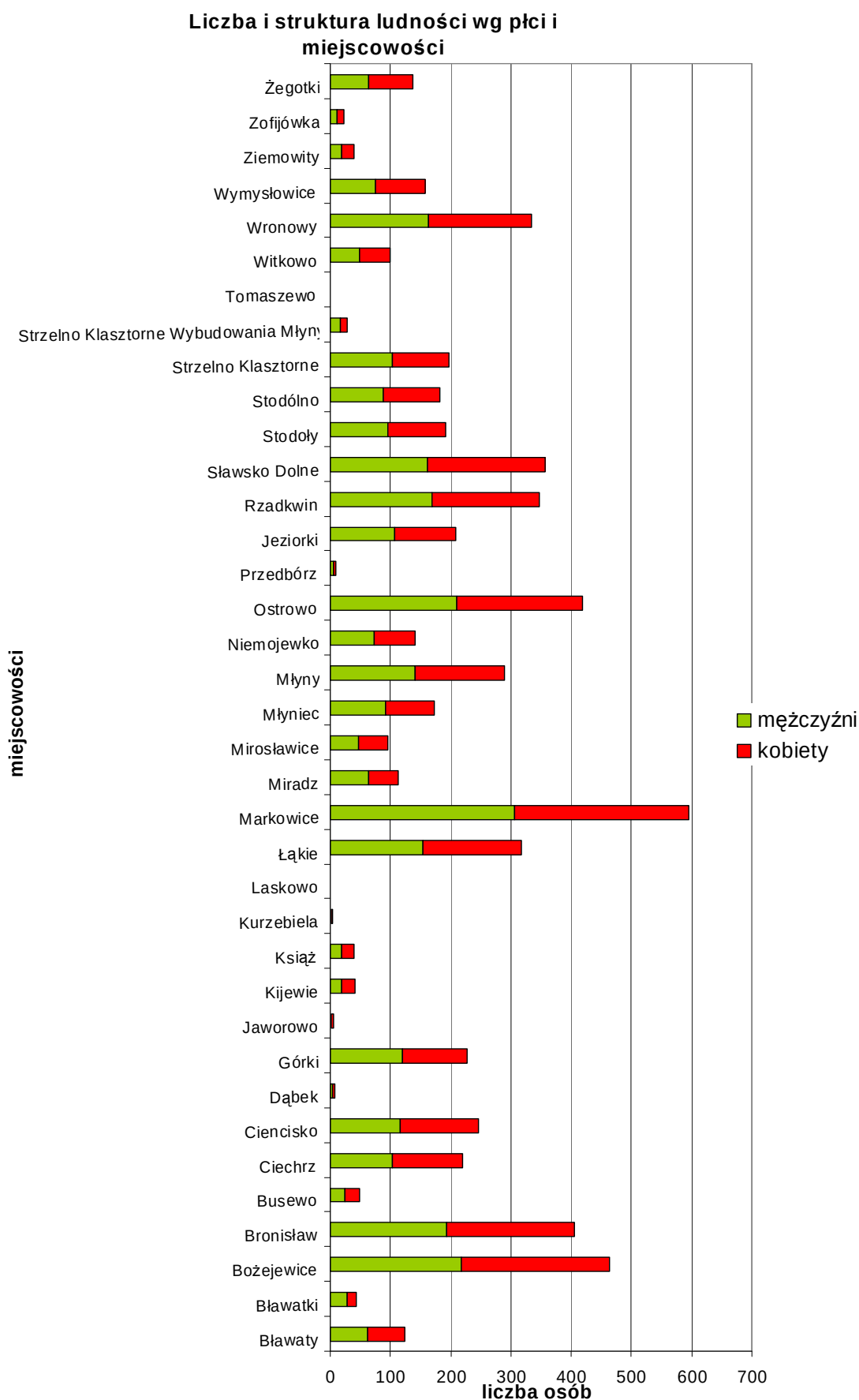
Należy jednak zauważyć, że długookresowe prognozy ludności dla całego województwa kujawsko-pomorskiego zakładają obniżającą się liczbę mieszkańców województwa w tym głównie miast. Wpływ na taki stan miało wiele czynników gospodarczych kraju i regionu oraz zjawisko suburbanizacji tzn. wyprowadzkę z miast i zamieszkiwanie na terenach podmiejskich.

Wyk.1. Zmiany Liczby ludności w latach 1995-2006 r. w gminie Strzelno
Źródło: GUS

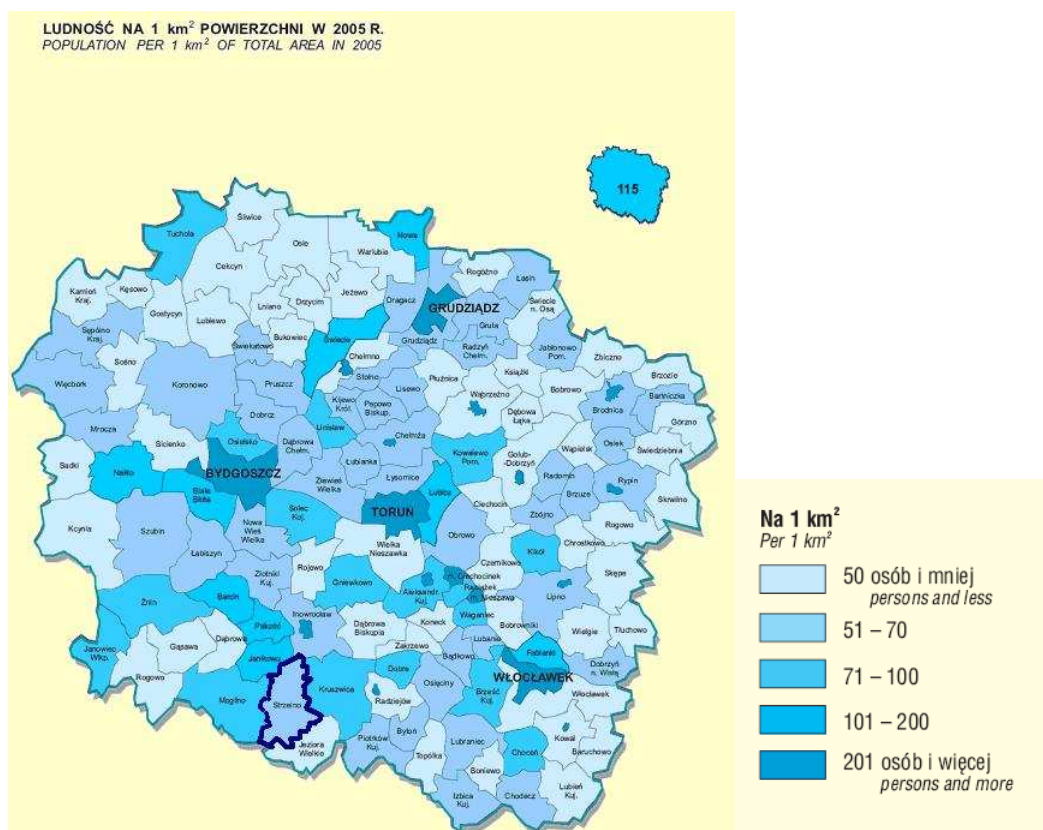
Wyk.2. Zmiany Liczby ludności w latach 1995-2006 r. Na obszarach wiejskich i w mieście Strzelno
Źródło: GUS

Wyk.3 Liczba ludności wg miejscowości w gminie Strzelno

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Strzelnie

Średnia gęstość zaludnienia na 185 km² powierzchni gminy wynosi 66 os/km² i jest zbliżona do średniej gęstości zaludnienia dla powiatu mogileńskiego (69,8 os/km²) jednak niższa od średniej dla województwa kujawsko - pomorskiego (115 os/km²) i kraju (122 os/km²). Taka gęstość zaludnienia wynika z dużych obszarów użytkowanych rolniczo oraz położonych w południowej części gminy lasów.

Ryc.4 Gęstość zaludnienie w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: rocznik statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2006

Na podstawie danych, wykorzystując narzędzia planistyczne, określono prognozy wzrostu liczby ludności dla gminy. Wartości zostały obliczone ściśle: metodą liniową – interpolacją liniową, metodą kwadratową – metodą interpolacji nieliniowej za pomocą algorytmu Levenberga Marguarodt'a, metodą wykładniczą - interpolacją liniową, zlinearyzowaną.

Należy zaznaczyć, iż metody te są metodami typowo matematycznymi i nie uwzględniają granicy błędu zakładanej w demografii, a wynikającej z różnych nieprzewidywalnych

sytuacji w ruchu naturalnym i migracyjnym ludności, wywołanym zmianami np. w sferze gospodarczej.

Wszystkie metody wykazują na stopniowy spadek liczby mieszkańców gminy Strzelno do ok 1200 mieszkańców w 2016 roku. Odmienne prognozy kształtują się dla obszarów wiejskich gminy i dla miasta. Od roku 2007 roku widoczny jest wzrost ludności na obszarach wiejskich i wszelkie prognozy wskazują, że tendencja ta potrwa do końca okresu objętego strategią. W mieście Strzelno przy utrzymaniu się obecnych trendów, spadek będzie następował nadal. Wynika to z nowego zjawiska występującego w polskiej rzeczywistości tzw. suburbanizacji tj. przenoszenia się mieszkańców miast na tereny podmiejskie.

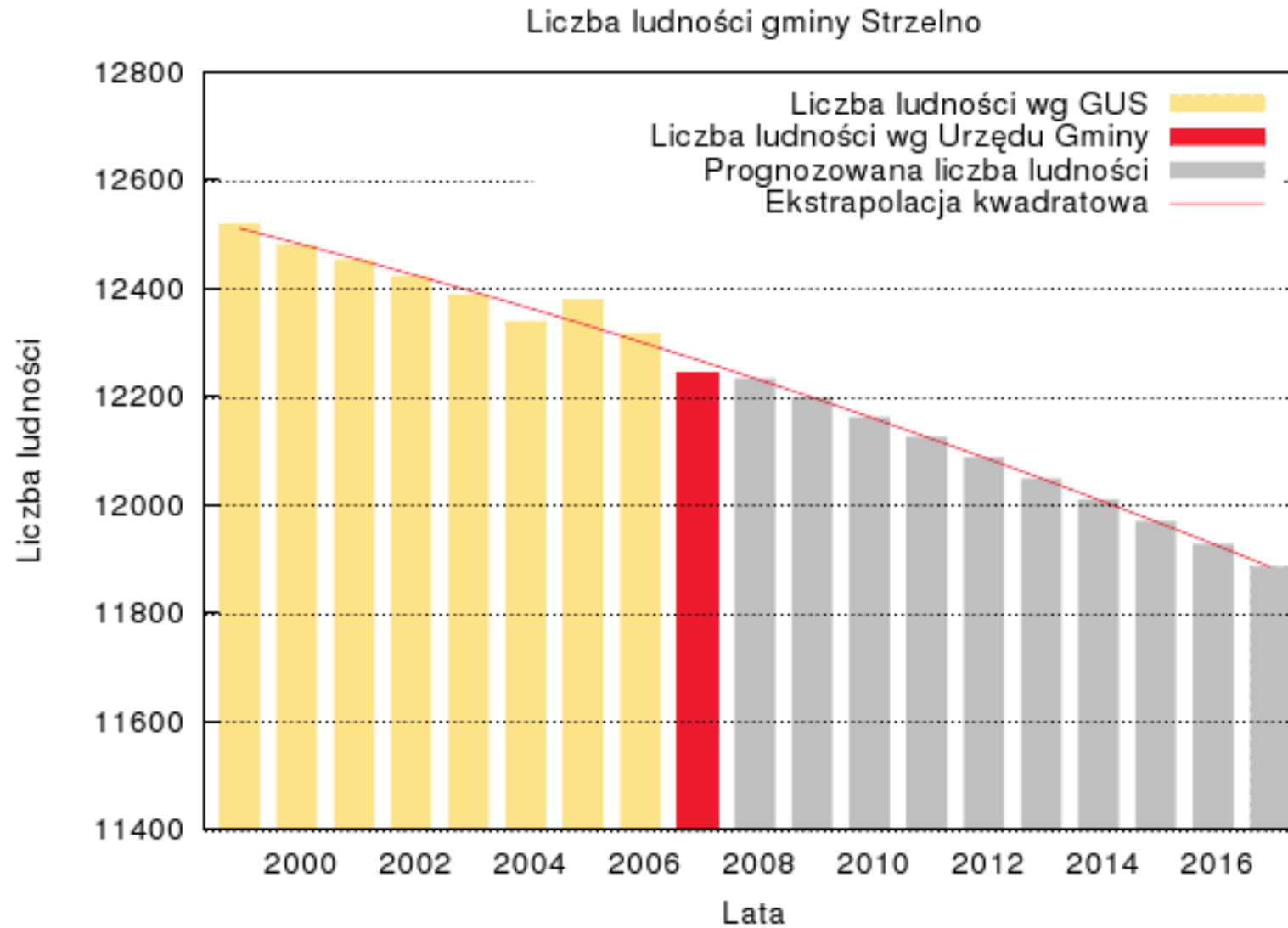
Tab.1 Prognozy zmian liczby ludności gminy Strzelno do 2017 r.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Gmina Strzelno																		
Liczba ludności wg GUS	12520	12482	12454	12423	12389	12340	12380	12318	12245	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prognozowana liczba ludności -funkcja kwadratowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12235	12199	12163	12126	12089	12050	12010	11970	11929	11887
Prognozowana liczba ludności -funkcja liniowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12243	12212	12182	12151	12121	12091	12060	12030	12000	11969
Prognozowana liczba ludności -funkcja wykładnicza	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12243	12213	12183	12154	12124	12094	12064	12035	12005	11976
	Miasto Strzelno																		
Liczba ludności wg GUS	6202	6171	6148	6154	6107	6075	6082	6045	5918	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prognozowana liczba ludności -funkcja kwadratowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5897	5832	5761	5684	5600	5510	5413	5309	5199	5083
Prognozowana liczba ludności -funkcja liniowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5956	5928	5899	5870	5841	5813	5784	5755	5726	5698
Prognozowana liczba ludności -funkcja wykładnicza	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5957	5929	5901	5873	5845	5818	5790	5763	5736	5709

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO NA LATA 2008-2017

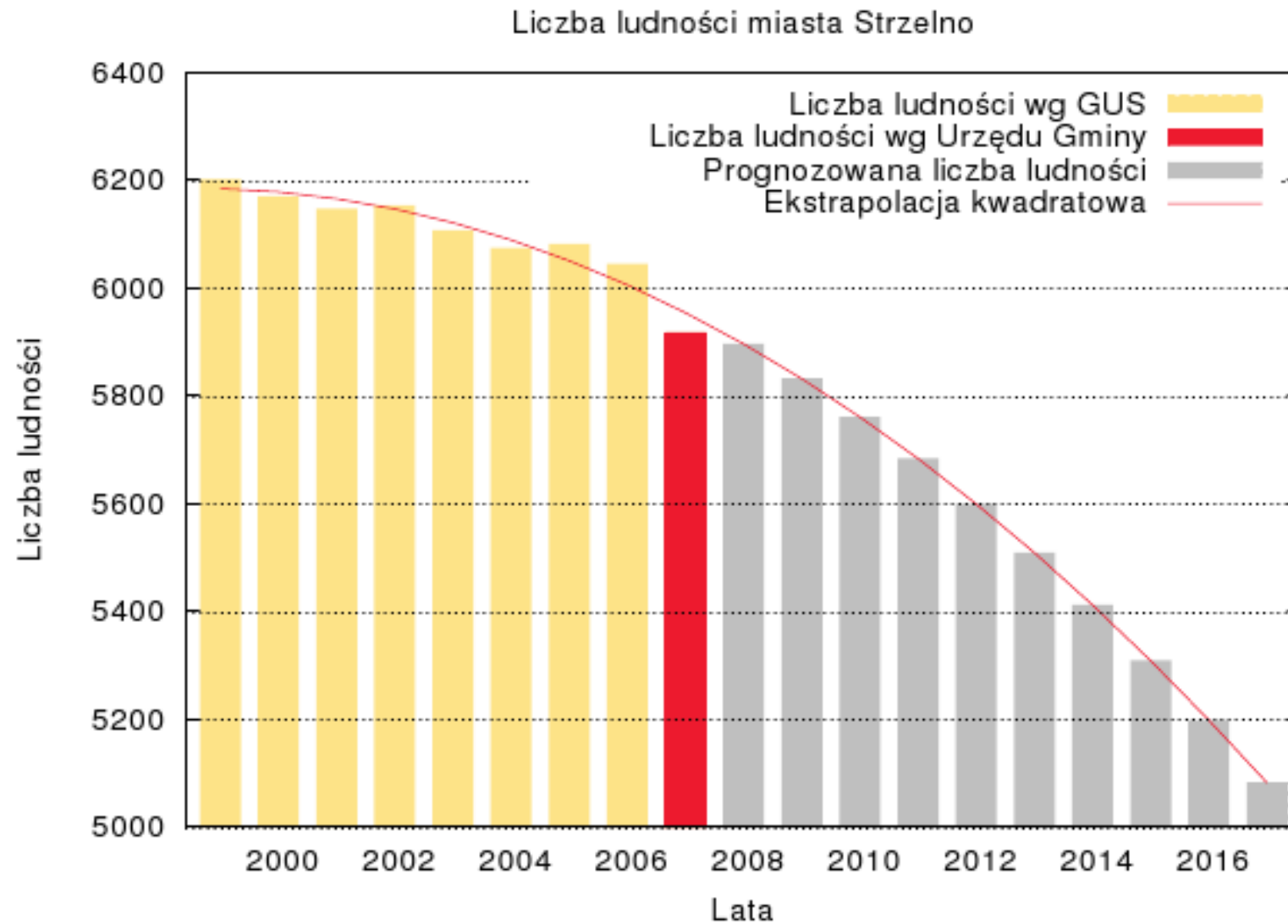
	Obszary wiejskie gminy Strzelno																		
Liczba ludności wg GUS	6318	6311	6306	6269	6282	6265	6298	6273	6327	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prognozowana liczba ludności -funkcja kwadratowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6338	6367	6402	6442	6489	6540	6598	6661	6730	6804
Prognozowana liczba ludności -funkcja liniowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6286	6285	6283	6281	6280	6278	6276	6275	6273	6271
Prognozowana liczba ludności -funkcja wykładnicza	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6286	6284	6283	6281	6280	6278	6276	6275	6273	6271

Źródło: Opracowanie J. Nirski "DORFIN" na podstawie danych GUS i z Urzędu Miejskiego w Strzelnie

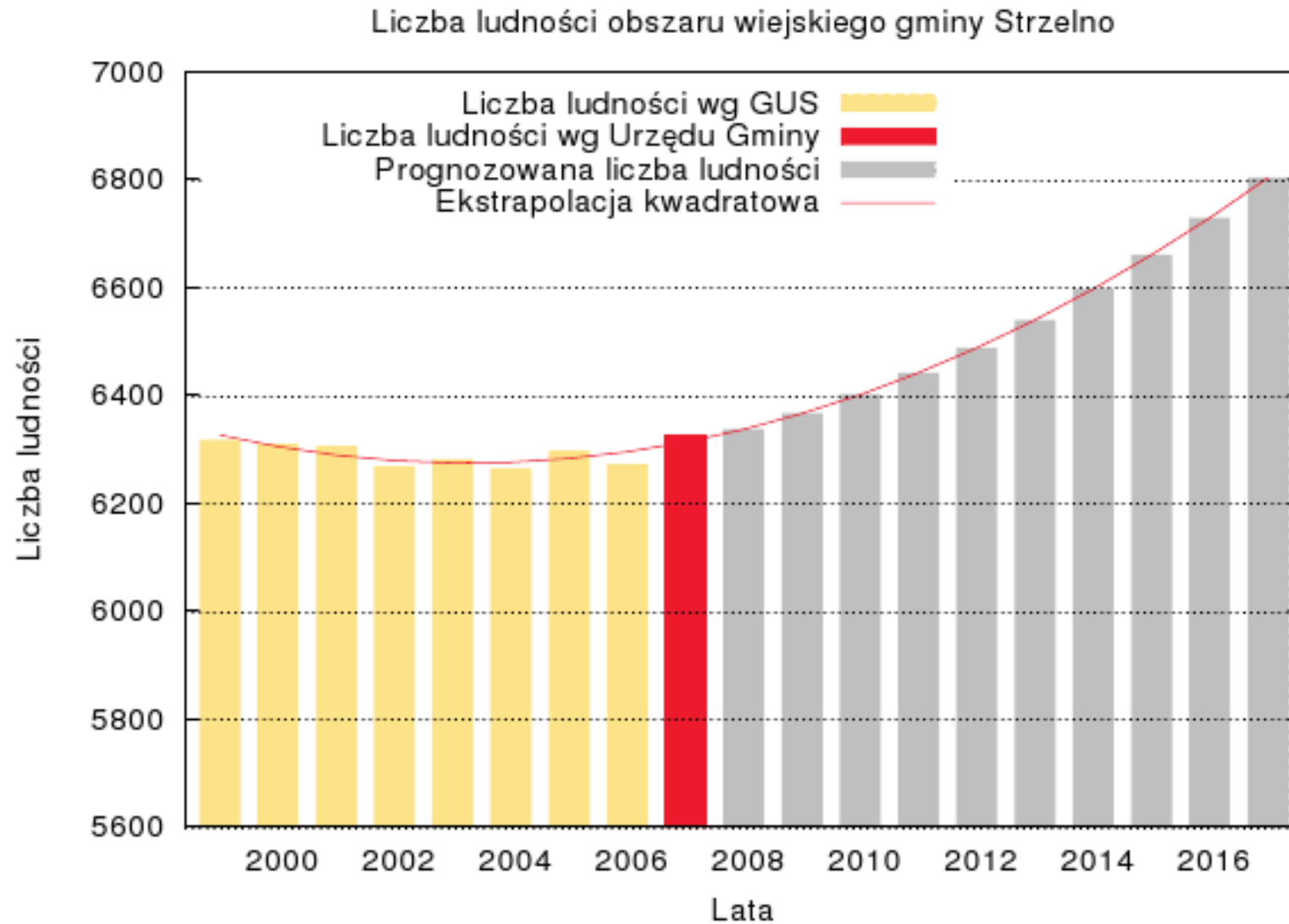
Wyk.4 Prognozy zmiany liczby ludności w gminie Strzelno

Źródło: Opracowanie J. Nirski DORFIN

Wyk.5 Prognozy zmiany liczby ludności w mieście Strzelno

Źródło: Opracowanie J. Nirski DORFIN

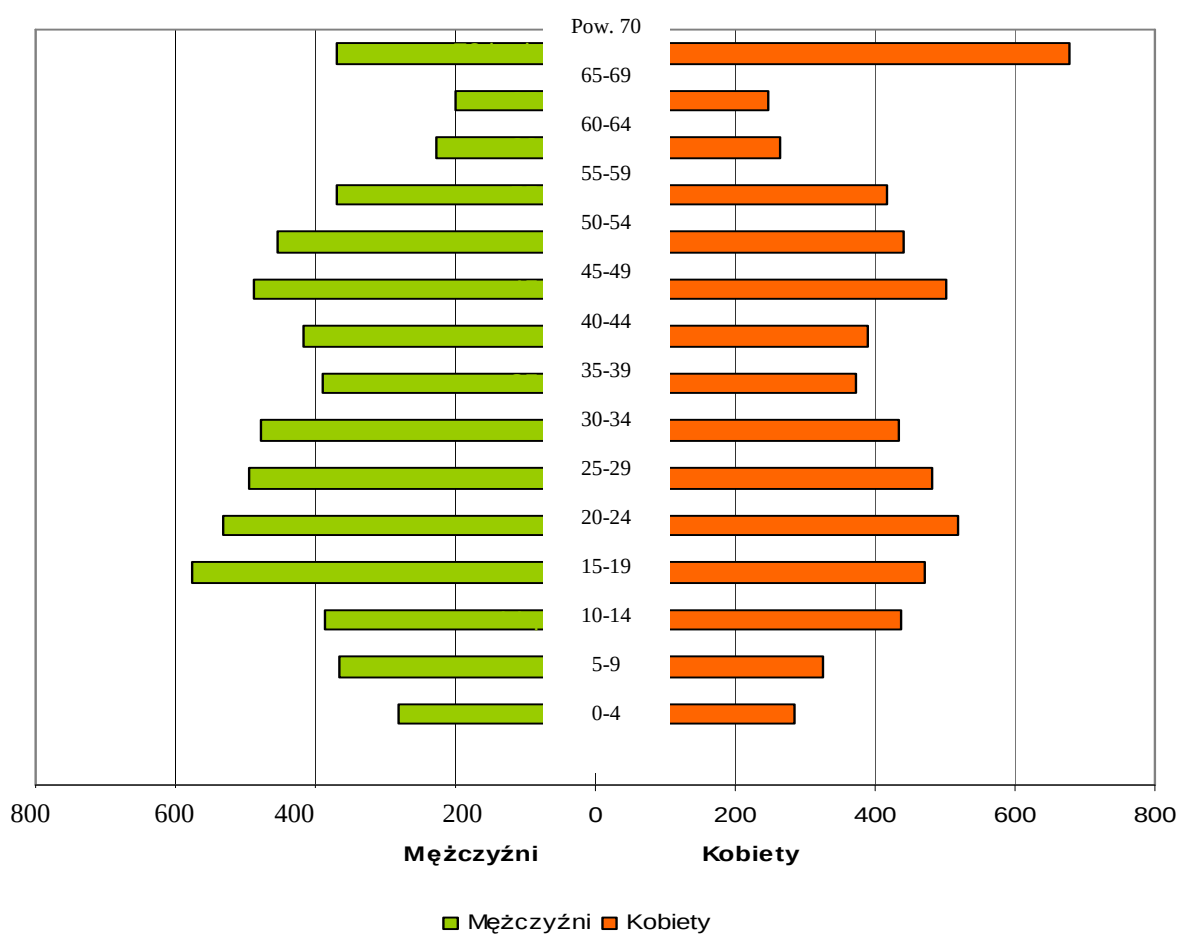
Wyk.6 Prognozy zmiany liczby ludności na obszarach wiejskich gminy Strzelno

Źródło: Opracowanie J. Nirski DORFIN

3.2. Struktura wieku i płci ludności

Wiek jest jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe, odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych.

Struktura wieku i płci Mieszkańców Gminy Strzelno

Wyk.7 Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Strzelno

Źródło: GUS 2006

Kształt piramidy wieku gminy Strzelno wskazuje na niewystarczającą zastępowalność pokoleń z wyraźnie zaznaczonymi okresami wyżów i niżów demograficznych. Należy się spodziewać, że w przyszłości piramida przybierze kształt stagnacyjny, a w dalekiej przyszłości progresywny.

W strukturze płci widoczna jest znaczna przewaga chłopców nad dziewczynkami w wieku przedprodukcyjnym, niewielkie odwrócenie w grupie produkcyjnej i zdecydowaną przewagę kobiet wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik feminizacji (tzn. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) w gminie Strzelno wynosi 105 kobiet na 100 mężczyzn, w województwie podobnie jak w Polsce jest to 107 kobiet na 100 mężczyzn. Przewaga kobiet, mimo iż jest niewielka może wpływać na kształt pozostałych procesów społecznych w tym ruchu naturalnego i migracyjnego w gminie.

Tab.2 Wskaźnik feminizacji i wskaźnik zawieranych małżeństw w gminie Strzelno

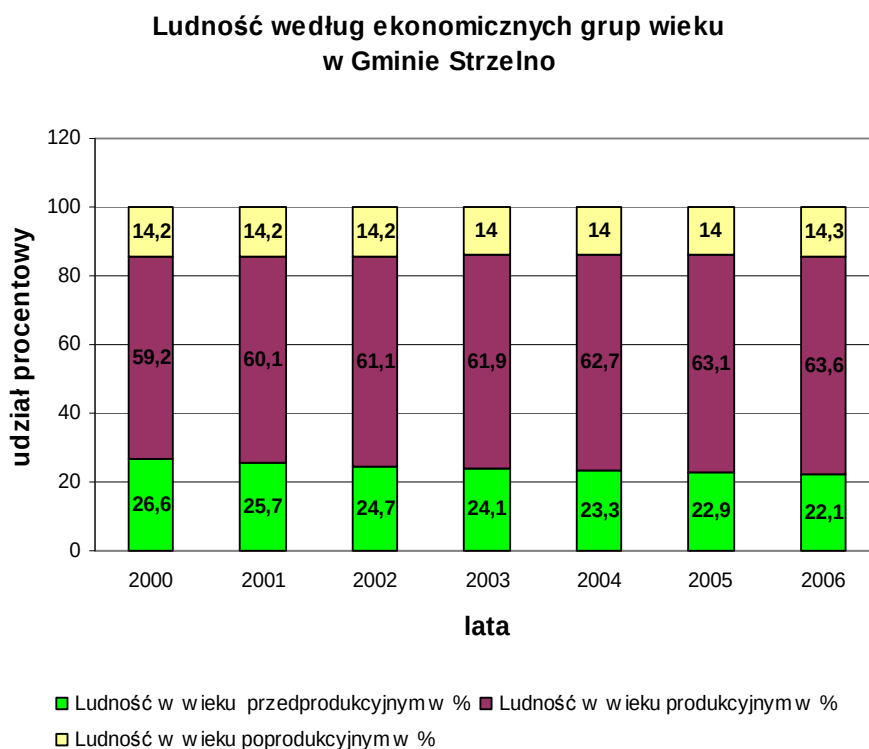
		1995	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Współczynnik feminizacji	Ogółem	103	104	105	104	104	105	105	106	105	105
	Miasto	109	109	109	108	108	108	108	108	108	108
Małżeństwa na 1000 mieszkańców	Ogółem	7,0	7,0	4,8	4,8	4,4	5,0	4,8	5,8	5,1	5,0
	Miasto	6,8	6,2	4,7	4,4	4,7	3,9	4,7	5,9	5,4	5,0

Źródło: GUS

Zawieranie małżeństw odgrywa szczególnie ważną, inicjującą rolę w procesie reprodukcji ludności. W kraju zauważalny jest spadek ilości zawieranych małżeństw na korzyść związków nieformalnych. Taki spadek w gminie Strzelno zauważalny był do 2002 roku, obecnie liczba zawieranych małżeństw stopniowo wzrasta i kształtuje się na wysokości ok. 5 zawieranych związków na 1000 osób. Młodzi mieszkańcy gminy coraz częściej decydują się jednak na zawarcie wyłącznie ślubu cywilnego.

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli je na trzy grupy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

W omawianej gminie, jak wspomniano przy analizie piramidy wieku i płci, występuje wzrost ludności w wieku produkcyjnym oraz spadek w wieku przedprodukcyjnym, co wskazuje na starzenie się mieszkańców.

Wyk.8 Ludność według ekonomicznych grup wieku w gminie Strzelno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki obciążenia demograficznego wskazują na spadające obciążenie ludności w wieku nieprodukcyjnym ludnością w wieku produkcyjnym, wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrastający udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 os osób w wieku produkcyjnym.

Tab.3 Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2000-2006

Grupy wiekowe	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	68,9	66,4	63,6	61,6	59,5	58,5	57,2
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	53,4	55,2	57,4	58,3	60,2	61,0	64,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	24,0	23,6	23,2	22,7	22,4	22,2	22,5

Źródło: GUS

W całej Polsce występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. Wzrasta udział osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, a maleje w wieku przedprodukcyjnym. Taka sytuacja jest wynikiem udziału osób z wyżów demograficznych z lat 50 i 80 w produkcyjnej grupie osób, niemniej jest to zjawisko niebezpieczne ekonomicznie i społecznie.

Malejąca grupa osób w wieku przedprodukcyjnym będzie musiała ponosić duże obciążenie dla utrzymania zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym i obecnie produkcyjnym.

Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym oraz malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym potwierdzają wcześniejszą uwagę o starzeniu się społeczeństwa gminy Strzelno. Za kilka lat, gdy w okres produkcyjny wejdą osoby z obecnego okresu przedprodukcyjnego, a w poprodukcyjny osoby z obecnego produkcyjnego, struktura ta zupełnie zmieni kształt i stanie się niepokojąca. Ze względu na malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do zwiększającej się znacznie liczby osób w wieku poprodukcyjnym i obecnym produkcyjnym. Wśród ludności w wieku emerytalnym spadnie dochód w stosunku do jego wysokości, gdy ludność ta, była czynna zawodowo. Jednocześnie oczekiwania mieszkańców gminy Strzelno będą wówczas inne niż obecnie, a dotyczyć będą zabezpieczenia szerokiego katalogu usług socjalnych dla przyszłych emerytów. Stworzy to duże oczekiwania w tym zakresie w stosunku do gminy.

3.3. Poziom wykształcenia

Dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy Strzelno, w niniejszej charakterystyce pochodzą ze Spisu Powszechnego z 2002 roku oraz wskazują na ogólne trendy zmian wykształcenia mieszkańców omawianej gminy.

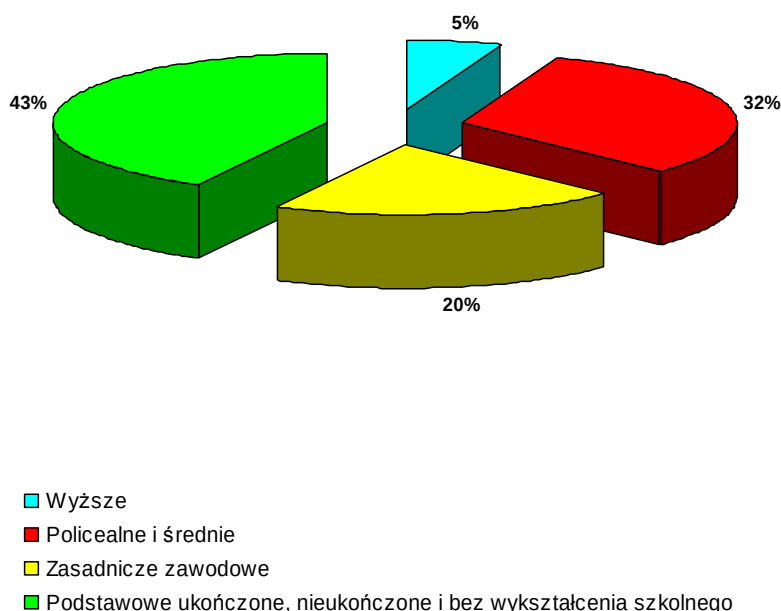
Znacznie lepsze wykształcenie na terenie całej gminy mają mieszkańcy miasta Strzelna.

Najwięcej mieszkańców gminy Strzelno posiadało wykształcenie podstawowe ukończone, nieukończone lub bez wykształcenia, tj. 42, 2 % mieszkańców gminy (wykształcenie takie mają w 66, 6% mieszkańcy obszarów wiejskich). Tak wysoki procent osób z niskim wykształceniem wynika z przeszłości historycznej kraju (m.in. wojny światowe przerywające i uniemożliwiające edukację) i występuje głównie wśród osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykształcenie wyższe posiadało 5, 5% mieszkańców gminy, z tego 68% to osoby zamieszkujące Strzelno. W kraju wykształcenie wyższe posiada około 10, 2% mieszkańców, a w województwie kujawsko-pomorskim 7% (na podstawie danych GUS 2002 NSP).

Zdecydowanie lepiej wykształcone są kobiety. Stanowią one 54,3% osób z wykształceniem wyższym oraz 55, 7% z wykształceniem policealnym i średnim. Mężczyźni zdecydowanie dominują w grupie osób z wykształceniem zawodowym – 94%. Wykształcenie zawodowe w większości posiadają mężczyźni zamieszkujący na obszarach wiejskich gminy Strzelno.

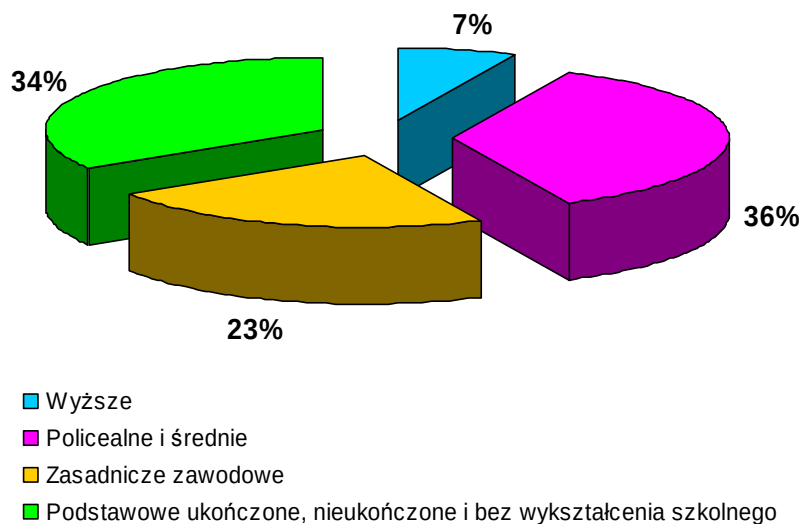
Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy Strzelno

Wyk.9 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Strzelno

Źródło: Narodowy Spis Ludności 2002

Struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Strzelno

Wyk.10 Struktura wykształcenia mieszkańców miasta Strzelno

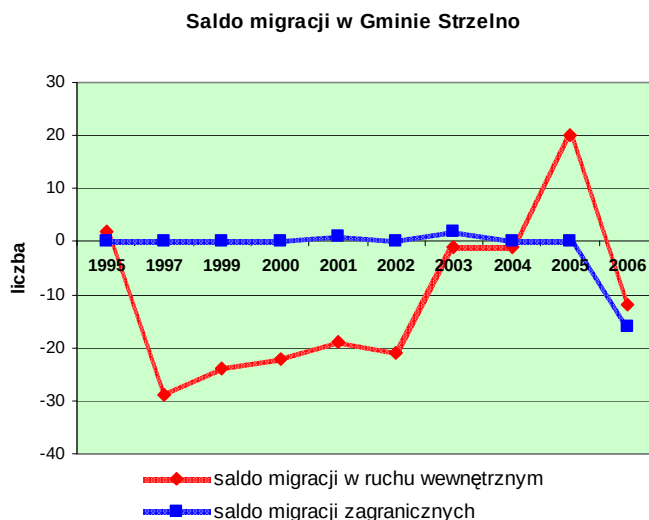
Źródło: Narodowy Spis Ludności 2002

3.4. Ruch naturalny i migracyjny ludności

Poziom zaludnienia kształtują ruch naturalny i ruch wędrowniczy ludności. Podstawowymi elementami ruchu naturalnego ludności są: liczba urodzeń, liczba zgonów i przyrost naturalny będący różnicą pomiędzy urodzeniami i zgonami.

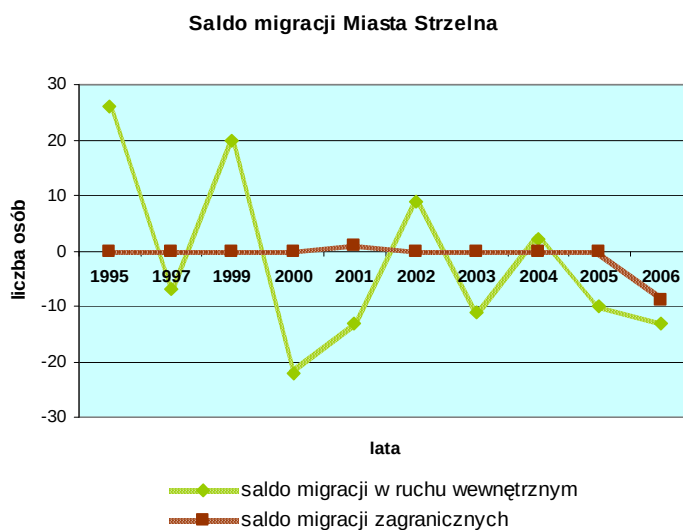
W ujęciu regionalnym o wzroście liczby ludności decyduje, oprócz przyrostu naturalnego, także przyrost migracyjny. W niniejszej strategii przeanalizowano zmiany salda migracji w przeciągu kilku ostatnich lat.

W gminie Strzelno od kilku lat widoczne jest ujemne saldo migracji zarówno w ruchu wewnętrznym jak i za granice kraju. Ubytek mieszkańców w wyniku ruchów migracyjnych zauważalny jest zwłaszcza w mieście Strzelno. Zdecydowanie częściej migrują kobiety. Migracje mają różny charakter, jednak dominującym powodem jest poszukiwanie pracy.

Wyk.11 Saldo migracji w gminie Strzelno

Źródło: GUS

Wyk.12 Saldo migracji w mieście Strzelno

Źródło: GUS

Intensywność ruchu naturalnego wyraża przyrost naturalny będący różnicą liczby urodzeń i zgonów. W Gminie Strzelno zauważalny jest niewielki spadek przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców gminy, co potwierdza wcześniejsze prognozy starzenia się społeczeństwa. Wskaźniki przedstawione na 1000 mieszkańców w przeciągu ostatnich 7 latach nie uległy zasadniczym zmianom.

Tab.4 Ruch naturalny ludności w gminie Strzelno

Lata	Wskaźnik urodzeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik zgonów na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców
2000	10,1	11,4	-1,3
2001	10,0	10,8	-0,8
2002	9,5	10,3	-0,8
2003	8,8	11,6	-2,8
2004	7,5	11,4	-3,9
2005	10,9	9,3	1,6
2006	8,5	11,3	-2,8

Źródło: GUS

3.5. Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Strzelno

Aktywność zawodowa to uczestnictwo w procesie produkcji społecznej, wykonywanie pracy przynoszącej dochód. Ludność aktywna zawodowo to wszyscy pracujący zawodowo (pracodawcy, pracownicy najemni, pracujący na własny rachunek, nieodpłatnie pomagający członkowie rodzin) oraz zarejestrowani bezrobotni. Do ludności aktywnej zawodowo nie zalicza się uczniów odbywających naukę zawodu, gospodyń domowych i osób żyjących wyłącznie z kapitału.

Właściwym obrazem przedstawiającym problem bezrobocia jest stopa bezrobocia tzn. stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie. W odniesieniu do gminy brak jest danych dotyczących liczby ludności aktywnej ekonomicznie, w związku z czym oblicza się uproszczony wskaźnik bezrobocia tzn. liczbę ludności bezrobotnej do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik bezrobocia obliczany tym sposobem jest zawsze niższy, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności ludności aktywnej ekonomicznie.

W gminie Strzelno zauważalny jest spadający wskaźnik stopy bezrobocia. W ciągu ostatnich 5 lat, spadek ten wyniósł 7,3%. Wartość taka jest zadowalająca i wykazuje, że w grupie bezrobotnych pozostają osoby z określonych grup społecznych, które omówiono poniżej. Zjawisko to jest typowe dla kraju, województwa i powiatu, a wywołane poprawiającą się sytuacją gospodarczą kraju i regionu. W najbliższej przyszłości należy spodziewać się dalszego spadku stopy bezrobocia.

Tab.5 Stopa bezrobocia w gminie Strzelno na tle powiatu, województwa i kraju.

Lata	Stopa bezrobocia			
	Gmina Strzelno**	Powiat mogileński	Woj. kujawsko-pomorskie	Polska
2000	16,0	-	19,4	15
2001	18,6	-	21,6	17,4
2002	19,1	-	22,6	18,1
2003	18,8	-	25,3	20,6
2004	17,2	-	23,5	19,1
2005	16,7	27,7	22,3	17,6
2006	14,9	23,3	19,3	14,9
2007*	11,8	20,6	14,9	11,2

*stan na IX 2007 r.

Źródło: PUP Mogilno, WUP Toruń. **Dla gminy uproszczona stopa bezrobocia

Uwzględniając płeć w strukturze bezrobotnych, zauważalna jest przewaga bezrobotnych kobiet, we wszystkich gminach powiatu mogileńskiego. Zauważyć można, że procent ich udziału w omawianej grupie wzrasta wraz ze zmniejszającym się bezrobociem. Obecnie wśród bezrobotnych z obszaru gminy Strzelno, kobiety stanowią ponad 60%, zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście.

Tab.6 Liczba bezrobotnych z uwzględnieniem płci.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych								
	2005			2006			2007*		
	Ogółem	Kobiety		Ogółem	Kobiety		Ogółem	Kobiety	
		l.b.	%		l.b.	%		l.b.	%
Miasto Mogilno	1324	790	59,7%	1066	738	69,2%	950	701	73,8%
Gmina Mogilno	1298	786	60,6%	1056	751	71,1%	968	729	75,3%
Miasto Strzelno	658	370	56,2%	627	374	59,6%	494	316	64,0%
Gmina Strzelno	645	368	57,1%	537	337	62,8%	425	278	65,4%
Gmina Dąbrowa	556	316	56,8%	464	292	62,9%	367	256	69,8%
Gmina Jeziora Wielkie	638	325	50,9%	577	334	57,9%	484	303	62,6%

* IX 2007

Źródło: PUP Mogilno

Wśród bezrobotnych w 2007 roku, aż 8, 3% w mieście i 7, 3% na obszarach wiejskich to osoby do 25 roku życia z wyraźną przewagą kobiet. Duży odsetek stanowią także osoby powyżej 50 roku życia tj. 6, 9% w mieście i 4, 22% na obszarach wiejskich gminy (w tej grupie wiekowej nie ma zdecydowanej przewagi kobiet wśród bezrobotnych). Powyżej 60 roku życia jest 3 bezrobotnych na terenie miasta.

Wykształcenie, co jest zrozumiałe, jeszcze bardziej niż płeć i wiek różnicuje sytuację bezrobotnego na rynku pracy. Wśród bezrobotnych 13, 9% w mieście i 11, 05% na obszarach wiejskich to osoby bez kwalifikacji i to one są najczęściej w grupie osób bezrobotnych długotrwale. Najwięcej bezrobotnych jest z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej tj. 23, 3%, oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym 23,9%.

Z wykształceniem wyższym są 24 osoby tj. 1, 8% wszystkich bezrobotnych. Podział na miasto i wieś w tym wypadku rozkłada się niemal równo.

Ważną, choć nieliczną grupę bezrobotnych z charakteryzowanego obszaru stanowią niepełnosprawni oraz osoby samotnie wychowujące dzieci. Specyfika aktywizacji tej grupy bezrobotnych powoduje konieczność uwzględniania dodatkowych wymogów. Z terenu gminy zarejestrowanych jako bezrobotne jest 8 osób niepełnosprawnych oraz 18 wychowujących samotnie dziecko, z terenu miasta 5 osób niepełnosprawnych oraz 14 wychowujących samotnie dzieci. Wśród ogółu bezrobotnych 73, 3% w mieście i 79% na terenach wiejskich nie posiada prawa do zasiłku – utraciły takie prawo z powodu upływu okresu pobierania, co świadczy o bezrobociu długotrwałym. Część bezrobotnych nie otrzymuje zasiłku, ponieważ dotychczas nie pracowało zawodowo; niewielki odsetek bezrobotnych bez prawa do zasiłku to absolwenci – 37 os (w tym 31 kobiet) tzn. osoby bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Procent osób pobierających zasiłek w ciągu ostatnich 3 lat spadł o 4, 9% w mieście i 3, 8% na wsi, co w tak krótkim okresie jest stosunkowo dużo.

Wysoki poziom bezrobocia jest jedną z bezpośrednich przyczyn niskiej jakości życia mieszkańców. Ze względów społecznych równie niekorzystne są zjawiska towarzyszące bezrobociu, szczególnie długotrwałemu: rozwój patologii społecznych, utrata kwalifikacji zawodowych, narastanie postaw roszczeniowych, niska konsumpcja dóbr i usług oraz stałe obniżenie standardu życia, w tym pogarszanie stanu zdrowia i warunków bytowych.

Tab.7 Bezrobotni wg prawa do zasiłku w gminie Strzelno na tle gmin powiatu.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Udział grupy z prawem do zasiłku w %	Liczba bezrobotnych		Udział grupy z prawem do zasiłku w %	Liczba bezrobotnych		Udział grupy z prawem do zasiłku w %
	ogółem	kobiety		ogółem	kobiety		ogółem	kobiet	
	XII 2005			IX 2006			IX 2007		
Miasto Mogilno	1324	790	18,8	1069	742	18,6	950	701	18,2
Gmina Mogilno	1298	786	14,2	1074	762	14,1	968	729	14,2
Miasto Strzelno	658	370	31,4	588	349	30,0	494	316	26,5
Gmina Strzelno	645	368	24,8	520	325	21,0	425	278	21,0
Gmina Dąbrowa	556	316	14,7	432	277	12,0	367	256	13,3
Gmina Jeziora Wielkie	638	325	15,0	554	314	14,0	484	303	17,1
Ogółem PUP	5119	2955	19,1	4237	2769	18,0	3688	2583	18,0
Zamieszkałych na wsi	3137	1795	16,6	2580	1678	1,0	2244	1566	16
Osoby z prawem do zasiłku	978	382	-	763	379	-	663	373	-

Źródło: PUP Mogilno

3.6. Aktywność obywatelska mieszkańców gminy Strzelno

Na terenie gminy Strzelno działają liczne organizacje pozarządowe, których funkcja i struktura jest zróżnicowana m.in. jednostki ochotniczej straży pożarnej, koła gospodyń wiejskich (w miejscowościach: Bożejewice, Sławsko, Mirosławice, Wronowy, Strzelno Klasztorne, Rzadkwin, Ostrowo, Młyny – Młynice, Niemojewko, Stodoły, Bławaty – Bławatki), koła religijne oraz towarzystwa, związki itp. m.in:

➤ **Towarzystwo Miłośników Strzelna, do końca roku 2007 funkcjonujące jako Towarzystwo Miłośników Miasta Strzelna.**

Do jego głównych celów należy: upowszechniania kultury we wszystkich jej postaciach,

- rozwijanie społecznego ruchu kulturalnego poprzez inspirowanie i koordynowanie wspólnymi, z innymi organizacjami i instytucjami działaniami,
- utrwalanie, dokumentowanie i upowszechnianie tradycji historyczno-kulturalnych, swojej „Małej Ojczyzny” oraz wartości patriotyczno-narodowych,
- budowanie społecznej aktywności obywatelskiej na rzecz swego bliższego i dalszego otoczenia,
- integrowanie społeczności lokalnych,
- współdziałanie ze stowarzyszeniami społeczno-kulturalnymi i instytucjami kulturalnymi, w regionie.

➤ **Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Inowrocławiu koło w Strzelnie - istniejące od 2005 roku.** Koło jako główne zadanie postawiło sobie upowszechnianie wiedzy o współistnieniu polsko-żydowskim. W tym celu nawiązało współpracę z miejscowymi szkołami, w ramach międzyprzedmiotowej ścieżki regionalnej, program Polscy Żydzi, obejmujący ich dzieje do czasu pojawienia się w Polsce, przyczyny napływu, wkład do kultury polskiej, obecność w Strzelnie i późniejszą zagładę.

➤ **Stowarzyszenie Miłośnicy Wsi** zajmuje się wszystkim, co związane jest z życiem wiejskim. Do jego głównych zadań należy:

- Aktywacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym,

- Działanie na rzecz podnoszenia kwalifikacji kobiet w celu uzyskania alternatywnych źródeł dochodu,
- Podejmowanie działań integrujących kobiety z różnych środowisk,
- Praca na rzecz integracji pokoleń,
- Reprezentowanie interesów kobiet i ich rodzin, podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej i zawodowej kobiet z różnych środowisk i ich rodzin,
- Propagowanie i pielęgnacja tradycji regionalnych,
- Podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną,
- Podejmowanie i wspieranie działań w zakresie zwalczania patologii i alkoholizmu, narkomanii, przemocy w rodzinie,
- Podejmowanie i wspieranie działań promujących rozwój turystyki i agroturystyki,
- Prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz społeczeństwa Gminy Strzelno,
- Podejmowanie działań na rzecz aktywacji gospodarczej kobiet, tworzenie miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu,
- Prowadzenie różnych form działalności edukacyjnej, szkoleniowej, instruktażowej, warsztatowej i seminaryjnej.

➤ **Izba Kujawska im. Jerzego Wojciecha Szulczewskiego** w Szkole Podstawowej w Strzelnie - małe muzeum regionalne - Izba Kujawska .

Przejawem aktywności społeczno-gospodarczej zarówno mieszkańców jak i władz gminy jest udział w kilku projektach międzygminnych, mających na celu efektywniejsze wykonywania zadań z zakresu administracji publicznej, ochrony środowiska itp.

Projekty te realizowane są przez:

➤ **Kujawsko - Pałucki Związek Miast i Gmin**

Związek powstały w celu skoordynowania i zintensyfikowania działań jego członków na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców, rozwoju turystyki, pozyskiwania inwestorów, a także współdziałanie w sferze administracyjnej, oświatowej, kulturalnej, środków masowego przekazu oraz kontaktów z zagranicą.

➤ **Związek Gmin Zlewni Jeziora Gopło**

Celem strategicznym projektu jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz rozwiązanie problemów gospodarki odpadami w gminach należących do związku. Kujawsko-Pański Związek Miast i Gmin uczestniczy również wspólnie z fundacją Ekspert-Kujawy oraz Fundacją Lokalna Grupa Działania „Czarnoziem na Soli” w projekcie „Poznaj, aby skutecznie pomagać” – II edycja. Zadaniem tego projektu jest przybliżenie problematyki organizacji pozarządowych w organach administracji samorządowej trzech powiatów Kujaw i Pałuk, oraz w podległych im jednostkach, zacieśnienie ich współpracy i opanowanie umiejętności pozyskiwania środków unijnych na działania społeczne w gminach.

➤ **Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”,**

Fundacja działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych i lokalnych.

Identyfikacja problemów

Podstawowym problemem w kwestii społecznej gminy Strzelno jest ujemne saldo migracji, widoczne zwłaszcza w mieście Strzelno. Mniejsze problemy stanowią zbyt niskie wykształcenie mieszkańców gminy oraz duże bezrobocie. Ponadto, społeczeństwo gminy zaczyna się starzeć, a pomimo iż gmina angażuje się w liczne organizacje pozarządowe, udział obywateli w tych przedsięwzięciach jest nadal słaby (mała aktywność obywatelska).

4. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. W polityce społecznej występuje w dwóch układach: w roli instytucjonalnej i funkcjonalnej.

4.1. System edukacji

Wykształcenie - jest to zasób wiedzy, umiejętności i sprawności umożliwiający jednostce poznanie otaczającego świata i skuteczne w nim działanie lub wykonywanie określonego zawodu. Jest we współczesnym świecie czynnikiem determinującym poziom życia.

Zapotrzebowanie w zakresie edukacji na terenie gminy Strzelno zaspokajają: 2 przedszkola, 5 szkół podstawowych, gimnazjum oraz Zespół Szkół Licealnych.

Ponadto na terenie gminy działa Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy, zapewniający kształcenie na poziomie od szkoły podstawowej do zawodowej. Edukację w tej placówce podejmują dzieci z orzeczeniem o dysfunkcjach umysłowych.

Tab.8 Liczba dzieci dowożonych i dożywianych w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2007/2008

Lp.	Szkoła	Liczba dzieci dożywianych	Liczba dzieci dowożonych	Liczba nauczycieli	
				Pełen etat	Nie pełen etat
1.	Przedszkole nr 1 w Strzelnie	99	19	3	2
2.	Przedszkole nr 2 w Strzelnie	81	15	4	3
3.	Szkoła Podstawowa w Ciechrzu	102 w tym O/P 30	60	7	4
4.	Szkoła Podstawowa w Markowicach	83 w tym O/P 30	10	11	2
5.	Szkoła Podstawowa w Stodołach	101 w tym O/P 30	66	7	9
6.	Szkoła Podstawowa w Strzelnie	200	169	40	10
7.	Szkoła Podstawowa we Wronowach	78 w tym O/P 22	40	6	4
8.	Gimnazjum w Strzelnie	144	305	38	5
9.	SOSW	40	25	22	19

Źródło: Urząd Gminy Strzelno.

W placówkach oświatowych na terenie omawianej gminy, zatrudnionych jest 116 nauczycieli na pełny etat i 39 na niepełny etat. W SOSW pracuje 41 nauczycieli, w tym 19 na niepełne etaty.

Władze gminy zapewniają dojazd dzieci do szkoły autobusami szkolnymi oraz ich wyżywienie. Z obiadów korzysta w bieżącym roku szkolnym ok. 888 dzieci, w tym 112 O/P oraz 40 w SOSW. Do szkół dojeżdża 684 dzieci, najwięcej do szkoły podstawowej i gimnazjum w Strzelnie oraz 25 do SOSW. Bezpieczeństwa w drodze pilnują zatrudnieni w tym celu opiekunowie.

Edukację na poziomie ponadgimnazjalnym, poza Zespołem Szkół Licealnych w Strzelnie, zapewniają młodzieży z terenu gminy: Zespół Szkół Zawodowych oraz szkoły średnie w Mogilnie, Bielicach i Inowrocławiu, do których młodzież dojeżdża korzystając z powiązań komunikacyjnych.

4.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Istotny wpływ, na jakość życia ma funkcjonowanie służby zdrowia. Opiekę zdrowotną na terenie gminy Strzelno pełnią "Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ""OMEGA"" w Strzelnie", "Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ""MEDICA" w Strzelnie, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Markowicach; Poradnia Zdrowia Psychicznego oraz filia szpitala powiatowego powiatu mogileńskiego im. T. Chałubińskiego w Strzelnie. Ponadto na terenie miasta prywatną praktykę prowadzi kilku specjalistów z różnych dziedzin medycyny.

W przychodniach świadczących podstawowe usługi zdrowotne, zatrudnionych jest: 1 lekarz w pełnym i 7 w niepełnym wymiarze godzin (w tym 4 specjalistów) oraz 11 pielęgniarek i 2 położne.

Szpital Powiatowy im. T. Chałubińskiego w Strzelnie świadczy szeroki zestaw usług na oddziałach: wewnętrznym, chirurgicznym, dziecięcym, noworodkowym, położniczo-ginekologicznym oraz poradniach specjalistycznych. Wszystkie oddziały szpitala dysponują sprzętem medycznym koniecznym do prawidłowego diagnozowania pacjentów- sprzętem jednorazowego użytku, strzykawkami automatycznymi, EKG, Holterami kardiologicznymi i ciśnieniowymi.

Szpital posiada w pełni wyposażony ambulans „R”. Ponadto w placówce prowadzone są dyżury RTG. Szpital dysponuje 102 łózkami. Personel medyczny stanowi 4 lekarzy

ogólnych, 12 lekarzy specjalistów, 55 pielęgniarek i 20 położnych. Do dyspozycji mieszkańców gminy Strzelno są dwie apteki działające na terenie miasta.

4.3. Sport i turystyka,

Podstawą zadowolenia mieszkańców, ich zdrowia i efektywnego spędzania wolnego czasu jest odpowiednio rozwinięta baza sportowo - rekreacyjna oraz możliwości rozwoju w tym kierunku. W ostatnim czasie obserwuje się zjawisko powiększania się liczby urządzeń sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy Strzelno.

Do dyspozycji mieszkańców oraz turystów są przede wszystkim: nowoczesna hala sportowa, boiska piłkarskie, boiska do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej i sale gimnastyczne, które występują przy większości placówek szkolnych. Na terenach atrakcyjnych turystycznie intensywnie rozwija się dodatkowo baza dla różnorodnych form turystyki i rekreacji, w tym rekreacji wodnej i wędkarstwa, czemu sprzyjają pięknie położone jeziora (Pakoskie, Ostrowskie.).

W gminie działa kilka klubów sportowych: Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Kujawianka”, uczniowskie kluby sportowe „Mata” i „Spartakus” działające przy gimnazjum w Strzelnie, „Piaś” funkcjonujący przy Ośrodku Szkolno Wychowawczym, „ALFA 99” przy Liceum Ogólnokształcącym, „OLIMP” przy Zespole Szkół Zawodowych w Strzelnie oraz „Kujawy” działający w Markowicach.

Ponadto na jeziorze Ostrowskim istnieje możliwość jazdy na nartach wodnych. Sołectwo Ostrowo corocznie organizuje Amatorskie Mistrzostwa Polski w Narciarstwie Wodnym.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Strzelnie organizuje corocznie imprezy sportowe m.in.: turniej dzikich drużyn, turniej wsi i osiedli.

W granicach gminy znajduje się kompleks turystyczno-wczasowy "Przyjezierze" usytuowany wśród rozległych lasów, nad jeziorem Ostrowskim (pow. 336, 47 ha). Stopniowo rozbudowywany, posiadający własną oczyszczalnię ścieków, stanowi jeden z największych ośrodków wczasowych w województwie kujawsko-pomorskim.

Ponadto na terenie gminy Strzelno funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne m.in. Gospodarstwa Agroturystyczne: "JULIA" i "MILENA".

Wartym podkreślenia jest to, iż przez teren gminy przebiega jeden z najpiękniejszych i najciekawszych szlaków turystycznych - **Turystyczny Szlak**

Piastowski. Wędrówka po szlaku odtwarza cykliczne przemieszczanie się piastowskich władców i ich dworów pomiędzy czterema grodami, które pełniły stołeczne funkcje.

Ryc.5 Turystyczny Szlak Piastowski

źródło: *Turystyczny Szlak Piastowski, Sport i Turystyka, Bydgoszcz 1960*

Na terenie gminy znajduje się wiele obiektów dziedzictwa kultury, z zabytkami klasy "0" zachęcającymi do zwiedzania. Do najcenniejszych należą opisane we wcześniejszych rozdziałach np. budowla bazylikowa - kościół ponorbertański Św. Trójcy, datowany na ostatnie dziesięciolecie XII wieku oraz stojący w jego pobliżu kościół Św. Prokopa. Ponadto obszar, ze względu na swą bogatą historię posiada wiele stanowisk archeologicznych, z których większość nie posiada jednak ekspozycji w terenie. Tereny przez nie zajmowane są dostępne na cele inwestycyjne pod warunkiem wcześniejszego przeprowadzenia wykopaliskowych badań archeologicznych.

4.4. Kultura

Propagowanie kultury na obszarze gminy Strzelno to nie tylko sposób spędzania wolnego czasu, ale również promocja lokalna, forma rozwoju i zwiększania świadomości mieszkańców oraz próba włączania ich się w życie publiczne.

Działalność kulturalną i rekreacyjną dostarczają instytucje specjalnie do tego powołane oraz inne instytucje zarówno państwowe jak i pozarządowe. Do głównych organizatorów takiej działalności obok samorządu i sołectw należą: Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Strzelnie, Gminny Ośrodek Szkoleniowo Rekreacyjny w Przyjezierzu, placówki oświatowe, koła gospodyń wiejskich, jednostki OSP, parafie, PZW, biblioteki i inne.

W ramach działalności tych jednostek funkcjonują różne formacje m.in. przy MGOKiR zespół taneczny „EXODUS” oraz duet taneczny „ETNA”, dziecięcy zespół wokalny „Wiruski”, młodzieżowy zespół wokalny „Gaja”, chóry "Harmonia" w Strzelnie oraz "Con Fuoco" we Wronkach, zespół "Apasjonata" w Strzelnie, koło plastyczne, oraz nauka gry na instrumentach klawiszowych i gitarze. Sekcja rekreacyjno-sportowa: rowerowa, piłkarska, Klub seniora „Kujawianka”, sekcja tańca nowoczesnego Break –Dance, klub rozrywek umysłowych „Atena”, kapela podwórkowa „Strzelniaki swojskie chłopaki” oraz sekcja szachowa. Ponadto w gminie działa formacja Taneczna Feniks i PJWNR, wykonująca hip – hop oraz Orkiestra dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej.

Na uwagę w promowaniu kultury zasługują biblioteka gminna oraz biblioteki szkolne. Zajmują one szczególną rolę w podnoszeniu kultury mieszkańców oraz biorą aktywny udział w ich życiu. W bibliotece gminnej znajduje się liczący 27, 6 tys. woluminów księgozbiór. Zapisanych jest do niej 1417 osób. Rocznie wypożyczeniu ulega 63, 4 tys. woluminów, na 1 czytelnika przypada ok. 44, 7 książek.

Najwięcej imprez kulturalnych na charakteryzowanym terenie odbywa się w miesiącach letnich, na świeżym powietrzu, czemu sprzyja pogoda. Nie mniej wiele z nich odbywa się na zlokalizowanych na omawianym obszarze halach sportowych, salach gimnastycznych, domu kultury, świetlicach, remizach, budynkach szkół i innych, m.in.: Dni Strzelna, występy cyrku i przystanek Kujawiak, wystawy organizowane przez KGW np. haftu, stołów wigilijnych, Wojewódzki Festiwal Piosenki Angielskiej „CIECHRZ..”, Rajd Weteranów Szos po Ziemi Mogileńskiej, „Podkoziołek” w Błażejewicach i Ciencisku, itp.

W ramach infrastruktury kulturalnej gminy Strzelno zauważalne są wyraźne zaniedbania. Obiektów, tego typu infrastruktury, na terenie gminy jest kilka, jednak są zniszczone i nie spełniają swojej pierwotnej funkcji.

W Parku 750-lecia znajduje się amfiteatr. Zbudowany w ramach czynu społecznego pozwalał na organizację imprez kulturalnych w zielonym otoczeniu. Obecnie jest on w stanie wymagającym kapitalnego remontu. Ogród zabaw jordanek niegdyś plac zabaw i rekreacji dla rodzin z dziećmi dziś zupełnie stracił swoje funkcje. Z dwóch miejskich fontann jedną zasypano tworząc klomb kwiatowy, po drugiej pozostało wybetonowane wgłębienie. Rynek miejski nie pełni funkcji reprezentacyjnej, brak w nim ładu architektonicznego zabudowy, elewacje obiektów są zniszczone, a wyłożona polbrukiem płyta nie stanowi atrakcyjnego miejsca na niedzielne spacer. Ponadto przebiegający przez centrum miasta tranzyt powoduje mocną dewastację kamienic, hałas oraz zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.

W związku z powyższym należy podkreślić, że obiekty kultury i rekreacji z całą pewnością wymagają kompleksowej modernizacji, co przyczyni się do ich właściwego wykorzystywania. W najbliższym czasie zaplanowano rewitalizację centrum miasta, poprawiając jego wygląd i funkcjonalność.

4.5. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców na terenie gminy Strzelno czuwa Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie - posterunek policji w Strzelnie oraz straż miejska i straż pożarna.

Na gminę Strzelno przydzielonych jest 3 dzielnicowych. Dwóch z nich obsługuje miejscowości wiejskie gminy Strzelno, jeden przydzielony jest na miasto Strzelno.

Do najczęstszych zagrożeń odnotowanych przez policję w gminie Strzelno zaliczyć można:

- drobne kradzieże, w tym również kradzieże sklepowe,
- włamania do pomieszczeń gospodarczych,
- kierowanie pojazdami przez osoby będące w stanie nietrzeźwym,
- przekraczanie dozwolonej prędkości przez kierujących.

W straży miejskiej w Strzelnie zatrudnionych jest 5 osób. Straż Miejska czuwa nad spokojem i bezpieczeństwem mieszkańców miasta, ma uprawnienia do wystawiania

mandatów m. in. za zakłócanie porządku, śmiecenie, zanieczyszczanie chodników, niszczenie mienia społecznego, niszczenie fasad budynków, a także za złe parkowanie. Jeśli jest to konieczne funkcjonariusze straży miejskiej mają prawo odholować pojazd lub założyć blokadę na jego koła.

Jako najczęstsze przyczyny interwencji w poprzednich latach straż miejska, podaje chuligaństwo i wandalizm. Najczęściej polegają one na zakłócaniu porządku publicznego lub umyślnym niszczeniu mienia (wandalizm). W większości przypadków sprawcy tych czynów byli pod wpływem alkoholu.

Ochotnicza Straż Pożarna w Strzelnie powstała 27 września 1900 roku. Od 19 kwietnia 1995 roku należy ona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Jest jednostką typu 2 S, czyli posiada dwa samochody pożarnicze. Oba samochody zostały podzielone na dwie części: gaśniczą i ratowniczą, aby mogły uczestniczyć w akcjach ratowniczych samodzielnie.

Działalność strażaków z terenu gminy ma szeroką rozciągłość począwszy od gaszenia pożarów, udzielanie pomocy w czasie wypadków, poprzez interwencje polegające na wypompowywaniu wody z budynków, usuwanie zagrażających bezpieczeństwu konarów drzew i likwidację insektów. Rocznie notuje się od ok 150 do 200 wyjazdów jednostki straży pożarnej ze Strzelna.

Poziom bezpieczeństwa oraz jakość pracy służb czuwających nad jego przestrzeganiem wzrasta. W powiecie mogileńskim w 2007 r. w stosunku do 2006 o 47, 3% spadła liczba składanych skarg dotyczących działania policji. Dotyczyły one głównie zasadności i sposobu przeprowadzania interwencji, sposób lub terminowość wykonywanych czynności dochodzeniowo- śledczych, bezczynność i opieszałość w załatwianiu spraw, ukaranie mandatem karnym lub sporządzenia wniosku o ukaranie przez sądy grodzkie oraz inne skargi na funkcjonariuszy.

Identyfikacja problemów

Ważnym podkreślenia jest dobrze rozwinięta strefa ochrony zdrowia mieszkańców oraz system oświaty od podstawowej do ponadgimnazjalnej.

Na podstawie przytoczonych danych dotyczących sportu, rekreacji i turystyki na terenie gminy, można wysunąć wniosek, iż niezwykle istotnym dla rozwoju w tej sferze jest poprawa stanu ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Pozytywne zmiany w tym zakresie będą rzutować na podniesienie atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru Strzelna oraz jakości życia mieszkańców. Do niewątpliwych atutów w analizowanym obszarze należą aktywnie działające organizacje sportowe oraz sołectwa, które wymagają jednak wsparcia, przede wszystkim w zakresie organizacji różnego rodzaju imprez sportowych (m.in. amatorskie zawody w narciarstwie wodnym) i rekreacyjnych.

5. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna są to urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty świadczące niezbędne i podstawowe usługi dla określonej jednostki przestrzenno-gospodarczej (osiedla, dzielnice miasta, zakłady przemysłowe itp.) w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki itp.

5.1. Sieć wodno-kanalizacyjna

Za zaopatrywanie w wodę oraz odbiór ścieków z terenu gminy Strzelno odpowiedzialnym jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strzelnie. Wykonuje on zadania w zakresie:

1. Produkcji i rozprowadzania wody na terenie miasta i gminy Strzelno,
2. Przyjmowania i oczyszczania ścieków z terenu miasta,
3. Usług komunalnych tj. wywozu nieczystości stałych i płynnych na terenie miasta i gminy,
4. Zamiatania ulic i skwerów miejskich,
5. Administrowania zasobami mieszkalnymi i lokalami użytkowymi.

Gmina Strzelno posiada 7 ujęć wody pitnej. Ujęcia wody znajdują się w Strzelnie, Markowicach, Sławsku Dolnym, Ciechrze, Wronowach, Bronisławiu i Ostrowie. Dobowa zdolność produkcyjna to 3936 m³/dobę wody uzdatnionej, natomiast łączna produkcja wody wynosiła za 2007 r. 640, 8 tys. m³. Większość istniejących ujęć wodnych wymaga modernizacji, aby jakość wody spełniała wymogi unijne. Ujęcia te zaopatrują w wodę indywidualne gospodarstwa domowe, produkcję rolną, ogrodnictwo, przemysł itd. Ujęcia wody (gminne i niebędące własnością gminy) posiadają rezerwy w produkcji wody (w warunkach normalnych). Do sieci wodociągowej podłączonych jest 98% gospodarstw na terenie gminy (sieć ta wymaga modernizacji ze względu na zły stan będący wynikiem długiego użytkowania).

Zaopatrzenie w wodę wywołuje problem odprowadzania ścieków. Na terenie gminy występuje duża dysproporcja pomiędzy zwodociągowaniem, a jej skanalizowaniem. Obszar gminy charakteryzuje się nieuregulowaną gospodarką ściekową – rozwojem sieci wodociągowej bez jednoczesnego rozwoju sieci kanalizacyjnej. Efektem tego jest wprowadzanie nieoczyszczonych (lub oczyszczonych niewystarczająco) ścieków do wód. Pomimo widocznych pozytywnych zmian w tym kierunku nadal istnieją duże zaniedbania w tej sferze.

Oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna w miejscowości Strzelno Klasztorne, której zdolność oczyszczania wynosi 1771 m³/dobę, obsługuje ok 1/3 gospodarstw domowych z obszaru gminy. Oczyszczalnia oraz sieć kanalizacyjna wymaga modernizacji i rozbudowy z rozdzieleniem z ogólnospławnej na sanitarną i deszczową, co przewiduje się w najbliższych latach. W ramach Związku Gmin Zlewni Jeziora Gopło przystąpiono do budowy kanalizacji na Osiedlu Słonecznym i osiedlu domków jednorodzinnych w Strzelnie.

Tab.9 Długość sieci wodno-kanalizacyjnych oraz liczba przyłączy i zużycie wody w gminie Strzelno.

Rok	Sieć w km		Przyłącza prowadzące do budynków w km		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszk. w dm ³ /dobę
	Wodociągowa	Kanalizacyjna	Wodociągowa	Kanalizacyjna	
1995	152,1	24,9	b.d.	b.d.	115
2000	152,2	27,5	b.d.	b.d.	107
2001	152,2	27,5	b.d.	b.d.	102
2002	154,0	27,5	b.d.	b.d.	106
2003	158,5	27,5	44,2	5,3	111
2004	160,0	27,5	45,0	5,3	113
2005	160,0	42,8	45,2	5,8	124
2006	160,0	42,8	45,5	5,9	120

Źródło: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strzelnie

5.2 Gospodarka odpadami

W gminie Strzelno istnieje zorganizowany system zbiórki odpadów komunalnych, nadzorowany przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Z takiej możliwości utylizacji korzysta większość mieszkańców gminy Strzelno.

Gmina dysponuje własnym składownikiem niesegregowanych odpadów komunalnych w miejscowości Bławaty

Składowisko nie spełnia wymogów formalnych polityki ochrony środowiska zamieszczonych w dyrektywach unijnych ratyfikowanych przez Polskę, w związku, z czym wymagane jest jego zamknięcie i rekultywacja lub przekształcenie na wysypisko zintegrowane zależnie od warunków ekonomicznych gminy.

Alternatywnym wyjściem jest podpisanie porozumienia z gminą sąsiednią posiadającą wysypisko, na składowanie odpadów.

5.3. Sieć gazowa

Gmina Strzelno nie posiada pełnej sieci gazowej. Możliwość korzystania z gazu sieciowego posiadają jedynie mieszkańcy miasta Strzelna (niemal 100%). Gazociąg prowadzi gaz z sieci Dn 80 Kruszwica – Mogilno. Jest to sieć gazu ziemnego wysokometanowego GZ-50. Mieszkańcy obszarów wiejskich korzystają z gazu butlowego: propan butan, dostępnego w kilku punktach dystrybucyjnych na terenie gminy. Ze względu na przebiegający przez teren gminy gazociąg wysokiego ciśnienia istnieje możliwość gazyfikacji gminy. Inwestycja taka wymaga jednak dużego nakładu finansowego i nie jest przewidziana w najbliższym czasie.

5.4. Sieć energetyczna

Źródłem zasilania miasta i gminy Strzelno w energię elektryczną jest główny punkt zasilania 110/15 kV, zlokalizowany we wsi Bławaty, położonej poza zachodnią granicą miasta. GPZ wyposażony jest w dwa transformatory o mocy 2x10 MVA. W stacji tej istnieje ustawienie transformatorów o docelowej mocy 2x25 MVA. Nie zachodzi, więc konieczność lokalizacji na terenie gminy nowego punktu zasilania.

Stacja energetyczna WN/SN zasilana jest jednostronnie linią napowietrzną wysokiego napięcia 110 kV poprzez odgałęzienie z linii relacji Pątnów – Janikowo – Pakość.

Przez teren gminy przebiegają 4 linie najwyższych i wysokich napięć oraz 10 linii kablowych i kablowo-napowietrznych średniego napięcia.

Zaspokojenie potrzeb grzewczych mieszkańców gminy odbywa się za pomocą indywidualnych źródeł ciepła oraz dzięki kotłowni osiedlowej o mocy 2,65 MW, zlokalizowanej na os. Piastowskim 4, administrowanej przez Zakład Energetyki Ciepłej. Zakład Energetyki Ciepłej w Strzelnie jest zakładem budżetowym Gminy Strzelno po komunalizacji mienia WPEC w Bydgoszczy od 1 stycznia 1992 r. Przedmiotem działalności podstawowej jest wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja ciepła na terenie Strzelna oraz w pobliskim Bronisławiu. Moc zainstalowana w lokalnych źródłach ciepła stanowi 2,02 MWt. W segmencie tym obsługiwane jest 550 lokali mieszkalnych: spółdzielczych i komunalnych. Sieć ciepłownicza poddawana jest ciągłej rozbudowie oraz modernizacji. W najbliższych latach planuje się wymianę wodnych sieci przesyłowych z kanałowych na preizolowane.

Wychodząc naprzeciw pojawiających się potrzebom w 2006 roku, Zakład Energetyki Ciepłej przejął funkcję remontową mieszkaniowych zasobów komunalnych w gminie Strzelno.

Ponadto zakład prowadzi działalność usługową ogólnobudowlaną w tym demontażu pokryć dachowych i innych materiałów z azbestu oraz montażu nowych konstrukcji i pokryć dachowych. Oferuje kompleksowo wszelkie usługi związane z unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych. Ocenę stopnia zagrożenia, usuwanie, inwentaryzację, transport oraz utylizację na składowisku odpadów niebezpiecznych.

5.5. Sieć komunikacyjna

Z położeniem geograficznym omawianego obszaru związana jest ściśle jego dostępność komunikacyjna.

Stosunkowo duży jest udział dróg ponad-gminnych w sieci drogowej tego obszaru, stanowiąc szkielet komunikacyjny umożliwiający stosunkowo dobre połączenia z krajowym układem drogowym. Stan techniczny tej sieci (ponadgminnej) budzi wiele zastrzeżeń tak pod względem rodzaju nawierzchni, jak i parametrów technicznych: szerokość jezdni, brak poboczy, brak zatok autobusowych, bliskość drzew od jezdni, brak ciągów pieszych w terenach zabudowanych, nienormatywne łuki poziome itp. Wszystkie te czynniki powodują zagrożenie bezpieczeństwa i zmniejszenie przepustowości (dużo pojazdów rolniczych), co w najbliższej przyszłości, przy ciągle zwiększającym się ruchu może stanowić poważną barierę do pokonania ze względu na ciągle zbyt niskie nakłady na modernizację dróg.

Przez teren gminy przebiegają główne szlaki komunikacji drogowej:

- Drogi krajowe nr 15, 25 i 62;
- Droga wojewódzka nr 255.

Droga krajowa nr 25 relacji Bobolice – Oleśnica, przebiega przez teren Miasta i Gminy Strzelno z północy na południe. Na odcinku Nowa Wieś – Miradz – Strzelno – Markowice częściowo swym przebiegiem pokrywa się z drogą krajową 15. Droga krajowa nr 15 jest ważnym szlakiem komunikacyjnym, łączącym Strzelno z Inowrocławiem i Poznaniem. W nieznacznie mniejszym rozmiarze eksploatowana jest droga nr 62 relacji Strzelno-Kruszwica-Warszawa-Terespol.

Droga wojewódzka nr 255 Strzelno - Pakość jest trasą o mniejszym natężeniu ruchu. Spełnia jednak również ważną funkcję komunikacyjną znaczenia regionalnego.

Uzupełnienie sieci dróg układu podstawowego stanowią drogi powiatowe i gminne. Drogi gminne (t.j. 79,552 km)⁴ stanowią również część ulic miejskich (13,921 km). Drogi publiczne zakwalifikowane do dróg gminnych na terenie miasta tworzą sieć ulic. Przez teren gminy przechodzi 326,6 km dróg gminnych i powiatowych (164,4 km gminne, 162 km powiatowe). Część z tych dróg posiada nieutwardzoną powierzchnię, są to głównie drogi gminne (24 km). Średnio na 100 km² wypada 43 km dróg gminnych.

Ze względu na ruch komunikacyjny (również tranzytowy) miasto Strzelno planuje budowę obwodnicy miasta.

5.6. Telekomunikacja

Operatorem sieci stacjonarnej telefonów na większości obszaru gminy jest Telekomunikacja Polska S.A oraz El-Net.

Pod koniec 2000 roku było ok. 1884 abonentów operatora Telekomunikacji Polskiej S.A (w tym ok. 300 to łączy do firm) i ok. 653 abonentów operatora El-Net. Liczba ta do dnia dzisiejszego nie zmieniła się znacznie.

W wyniku bardzo szybkiego rozwoju, w ostatnim czasie telefonii komórkowej, nie jest on współmierny do rzeczywistej sytuacji w tym aspekcie. Brak statystyk dotyczących właścicieli telefonów komórkowych uniemożliwia precyzyjne przedstawienie sytuacji telefonizacji na terenie gminy. Wśród operatorów sieci komórkowych dominują Polska Telefonia Komórkowa Centertel Spółka z o.o (Orange) i Polkomtel S.A. (Plus GSM) oraz Polska Telefonia Cyfrowa Spółka z o.o. (Era).

Na terenie gminy Strzelno istnieje możliwość korzystania z sieci internetowych. Mieszkańcy w głównej mierze korzystają z oferty Neostrady T.P.

W przyszłości istnieje możliwość zwiększenia dostępu do sieci. Możliwość taką zakłada Regionalna Strategia Innowacji w województwie kujawsko-pomorskim planująca dostęp do szerokopasmowego Internetu w każdym zakątku województwa. W tym celu podjęto już pierwsze działania.

Węzły sieci szkieletowej instalowane są w każdym mieście powiatowym. Węzły dostępowe znajdują się w różnych punktach każdego z miast oraz w każdej gminie.

⁴ Urząd Miejski w Strzelnie

Należy podkreślić, że nadal ważnym źródłem komunikacji społecznej jest wysyłanie listów, pocztówek itp. Na terenie gminy zlokalizowane są 4 punkty Poczty Polskiej.

Identyfikacja problemów

Na podstawie analizy istniejącego stanu wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną można stwierdzić, że jest ona na poziomie średnim. Zwłaszcza konieczne jest uzupełnienie sieci kanalizacyjnej oraz rozdzielenie oczyszczalni na deszczową i sanitarną. Ponadto palącym problemem jest kończące się pozwolenie na użytkowanie składowiska odpadów komunalnych. W dalszej kolejności znajduje się poprawa stanu nawierzchni dróg oraz ciągów pieszych, jak również zwiększenie dostępu do szerokopasmowej sieci internetowej. W dłuższym horyzoncie czasowym należałoby także rozwinąć sieć gazową na terenach wiejskich gminy. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego.

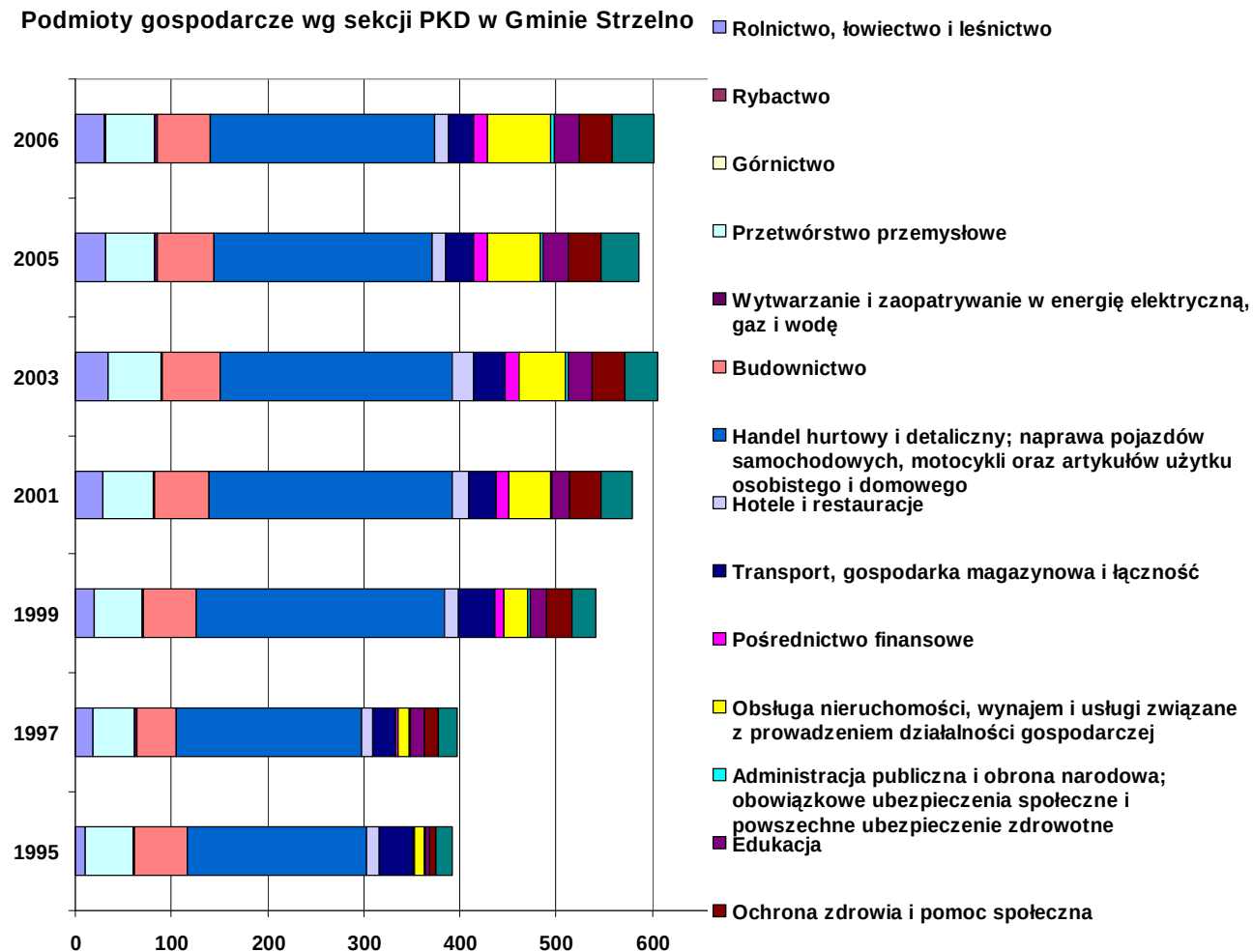
6. Gospodarka

6.1. Rynek pracy i podmioty gospodarcze

Na terenie gminy według stanu na koniec 2006 r. Zarejestrowano w systemie REGON 602 podmioty gospodarcze, w tym 568 prywatne i 34 publiczne, prowadzących działalność na terenie gminy w różnych rodzajach działalności i formach prawnych. W przeciągu ostatnich 11 lat widoczny jest dynamiczny wzrost podmiotów gospodarczych na terenie gminy Strzelno.

W strukturze podmiotów gospodarczych zauważalna jest przewaga podmiotów związanych z handlem, budownictwem i przetwórstwem przemysłowym, w drugiej kolejności wszelkiego rodzaju usługi. W obu przypadkach zauważalny jest stopniowy wzrost liczby tego typu jednostek, wskazując tym samym na wzrost zapotrzebowania na ich usługi.

Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w Gminie Strzelno

Wyk.13 Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Strzelno

Źródło: GUS 2006

Główni pracodawcy na terenie gminy Strzelno to:

- "Sanplast" w Wymysłowicach zatrudniający 520 osób,
- FAT – POL. Tools Sp. z o.o. przy ul. Powstańców Wielkopolskich w Strzelnie, zatrudniający 54 osoby,
- Vega S.C. Zakład Produkcyjny w miejscowości Ciencisko 21a, zatrudniający 62 osoby,
- OERLEMANS FORD Polska Sp. z o.o. – Producent mrożonych warzyw i owoców z siedziba przy ul. Kardynała Wyszyńskiego 52 w Strzelnie, zatrudniający sezonowo do 185 osób,
- PPZ Bronisław Sp. z o.o. w miejscowości Bronisław 41, zatrudniająca sezonowo do 100 osób.

Podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy Strzelno przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 rok wynosi 752,92 zł. Jest to jeden z najwyższych dochodów wśród gmin powiatu mogileńskiego.

Tab.10 Wskaźnik G dla gmin powiatu mogileńskiego- podstawowy dochód podatkowy na 1 mieszkańca przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2008 r.

Gminy	Wskaźnik G
Dąbrowa	633,22
Jeziora Wielkie	581,76
Mogilno	1020,87
Strzelno	752,92

Źródło: Ministerstwo Finansów

6.2. Rolnictwo

W gospodarce gminy ważnym, a przez wiele lat wręcz najważniejszym elementem było rolnictwo. Na Kujawach, na których położona jest gmina Strzelno, rzeźba terenu niewątpliwie sprzyja rolnictwu. Użytki rolne zajmują na terenie charakteryzowanej gminy 11 422,09 ha tj. 61, 7% powierzchni (przy lesistości 25%). W stosunku do danych z ostatniego spisu rolnego powierzchnia użytków rolnych spadała o 846,55 ha. Dominują tu formy płaskie, nizinne lub lekko faliste, co ogranicza erozję i denudację gleb. Wbrew pozorom teren zupełnie płaski nie jest najkorzystniejszy, gdyż łatwo powstają na nim zastoiska wodne. Natomiast teren lekko pofalowany umożliwia samoczynny spływ wody i wspomaga jego kontrolę poprzez system rowów melioracyjnych.

Tab.11 Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Strzelno.

Klasa bonitacyjna gleb	% ogólnej powierzchni gruntów ornych
I	2,56
II	17,65
III a	31,82
III b	13,23
IV a	17,96
IV b	9,10
V	6,84
VI	0,83
VI z	0,01

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelno 2007

Struktura użytkowania rolniczego na terenie gminy Strzelno jest zróżnicowana, uwarunkowana podłożem glebowym. Część północna gminy bogata w gleby wysokich klas przydatności rolniczej wykorzystywana jest intensywnie, natomiast część południowa z przewagą gleb bielicowych jest w większości zalesiona.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Strzelno, obliczany przez IUNG Puławy- wynosi **87,4 na 100** możliwych, co plasuje go w czołówce wojewódzkiej.

Ponieważ brakuje szczegółowych danych dotyczących sytuacji rolnictwa na terenie gminy Strzelno, do niniejszej analizy posłużono się częściowo informacjami na koniec 2007 roku z Urzędu Miejskiego w Strzelnie, a częściowo z Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

Na terenie gminy Strzelno działalność prowadzi 1623 gospodarstwa rolne. Są to w większości gospodarstwa indywidualne o zróżnicowanej powierzchni. Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy od 2002 roku wzrosła o 512 gospodarstw, zwiększyła się też średnia wielkość tych gospodarstw z 11 ha w 2002 roku do 14.2 ha w 2007 r. Dominujące wśród gospodarstw są gospodarstwa małe o powierzchni do 1 ha łącznie - 44,9% (w 2002 r. 37, 7%) wszystkich gospodarstw rolnych. Gospodarstw powyżej 100 ha jest 7 (w 2002 r. było 9).

Tab.12 Struktura własności gospodarstw rolnych w gminie Strzelno.

Gospodarstwa wg rodzaju	Liczba gospodarstw w sztukach		
	1996	2002	2007
Gospodarstwa rolne	1 357	1 111	1623
Gospodarstwa indywidualne	813	1 106	-
Gospodarstwa powyżej 1 ha użytków rolnych	-	692	894

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996, 2002, Urząd Miejski w Strzelnie

Jak wskazują dane ze Spisu zdecydowana większość gospodarstw nie prowadziła wyspecjalizowanej produkcji, a raczej zróżnicowaną tzn. "wszystkiego po trochu", z dominacją produkcji roślinnej.

W strukturze upraw w 2002 dominowały zboża, zwłaszcza jare: pszenica 6%, jęczmień 4,7% i żyto 2%. Zważywszy na bardzo dobre gleby w części północnej gminy duże powierzchnie zajmowały pola buraków cukrowych 2, 4% oraz ziemniaki 4,5%. Znaczne powierzchnie zasiewano rzepakiem oraz sadzono warzywa gruntowe. Struktura zasiewów nie zmieniła się zdecydowanie przez okres ostatnich 6 lat.

Wśród zwierząt hodowlanych dominowało pogłowie trzody chlewnej (14 155) i bydła (3 372). Mieszkańcy często hodowali też kury, w tym kury nieski.

Znaczna część rolników tj. 47, 7% nie posiadała wykształcenia rolniczego, a 17,4% ukończyła jedynie kurs rolniczy. Wykształcenie zawodowe lub średnie rolnicze posiadało 33% rolników. Wykształcenie wyższe rolnicze miało zaledwie 17 (1, 6%) rolników, policealne rolnicze 4 osoby (0,4%).

Znaczna część gospodarstw produkowało głównie na rynek 54, 6%, a 14% wyłącznie na potrzeby własne. Głównie na potrzeby własne produkowało 22, 3% badanych. W produkcji na potrzeby własne dominowały zdecydowanie gospodarstwa małe do 1 ha włącznie. Pozostała część gospodarstw nie prowadziła produkcji rolniczej i liczba ta w ostatnim czasie wzrasta.

Głównym źródłem utrzymania gospodarstw rolnych była praca rolnicza 42,9%. W drugiej kolejności praca najemna 19, 4% oraz emerytury i renty 19,7%. Często zdarzało się łączenie różnych źródeł dochodu.

Identyfikacja problemów

Pomimo stosunkowo dobrych warunków dla rolnictwa na tych terenach i dobrze rozwiniętej gospodarki rolnej – gospodarstwa są nadal zbyt rozdrobnione, skupione na tradycyjnych formach rolnictwa. Należałoby jeszcze bardziej wykształcić specjalizację wśród gospodarstw małorolnych lub zwiększyć ich powierzchnię, zwłaszcza w części południowej gminy, w celu uzyskiwania lepszych efektów produkcyjnych.

Sfera przedsiębiorstw obejmuje znaczną liczbę małych podmiotów o słabej pozycji rynkowej, przede wszystkim w sektorze handlu i napraw, przetwórstwa przemysłowego i budownictwa. Niezbędne jest aktywne działanie na rzecz wspierania zarówno branży rolnej, jak i drobnej przedsiębiorczości w powiązaniu z głównymi walorami tego obszaru. Efektem powinno być stworzenie zrównoważonej gospodarki, która zapewni warunki odpowiedniej jakości życia mieszkańców oraz promuje działania na rzecz rozwoju środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego na tym terenie. Niezbędnym elementem rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest dobra współpraca między inwestorami a władzami gminy.

7. Analiza SWOT

Podstawą formułowania misji i celów strategicznych rozwoju Gminy Strzelno jest analiza wyników SWOT, której późniejsze wykorzystanie powinno przebiegać zgodnie z następującymi założeniami:

- wzmocnienie istniejących już silnych stron oraz skuteczne wykorzystanie szans,
- likwidacja słabych stron i eliminacja zagrożeń,
- wykorzystanie słabych stron tak, aby uczynić z nich atuty.

Tab.13 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze	
1. Korzystne położenie geograficzne w klimacie umiarkowanym, na pojezierzach, w centrum kraju, 2. Korzystne płaskie i faliste ukształtowanie terenu, 3. Wysoka lesistość i dobry stan lasów, rezerwat przyrody, 4. Ciąg wód termalnych, 5. Malowniczo położone i czyste jeziora, 6. Dobre klasy gleb (głównie północna część gminy), 7. Liczne pomniki przyrody.	1. Niewystarczające zagospodarowanie i ochrona obiektów przyrodniczych, 2. Słaba promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
Sfera społeczna i kulturowa	
1. Zasoby taniej siły roboczej, 2. Możliwość kształcenia specjalistów w szkołach średnich, 3. I-wszy Uniwersytet Ludowy w regionie, 4. Dobra opieka społeczna, 5. Aktywnie działające: koła zainteresowań przy Domu Kultury, Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna, Klub Seniora, kluby sportowe, orkiestra dęta, 6. Sprawnie działający ośrodek interwencji kryzysowej, 7. Aktywnie działające Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Szkoły i Wsi – Ciechorz, 8. Aktywność w tworzeniu związków i współpracy międzygminnej, 9. Przyjaźni i otwarci na współpracę	1. Brak wystarczającej liczby ośrodków kulturowych, 2. Wyludnianie miasta, 3. Niekorzystna struktura wieku, starzenie społeczeństwa, 4. Niskie dochody mieszkańców, 5. Brak placów zabaw i boisk sportowych, 6. Emigracja fachowców oraz wykształconych młodych ludzi, 7. Brak więzi społecznych między mieszkańcami gminy, 8. Małe kultywowanie tradycji kujawskiej, 9. Zanik tożsamości mieszkańców,

mieszkańcy, 10. Bogata kultura regionu (hafty regionalne, kuchnia regionalna), 11. Bogata historia okolicy, 12. Szpital powiatowy w Strzelnie świadczący szeroki zakres usług, 13. Liczne zabytki,	
Gospodarka	
1. Potencjał terenów pod przyszłe inwestycje, 2. Dobry układ szlaków komunikacyjnych, 3. Duże zakłady produkcyjne m.in. SANPLAST, FAT – POL. Tools sp. z o.o., Vega S.C. Zakład Produkcyjny, OERLEMANS FORD Polska sp. z o.o., PPZ Bronisław sp. z o.o. ul. 4. Dobra baza do obsługi rolnictwa m.in. hurtownia nawozów, 5. Silne i dobrze rozwinięte gospodarstwa rolne o wysokim stopniu specjalizacji,	1. Słaba współpraca z gminami ościennych województw, 2. Uboga oferta promocyjna, 3. Brak informacji turystycznej i krajoznawczej, 4. Słabo rozwinięta baza turystyczna, 5. Niewykorzystane możliwości promocji malowniczych szlaków turystycznych, 6. Niewykorzystanie szansy na rozwój elektrowni wiatrowych, 7. Brak planu rozwoju gospodarczego, 8. Niewystarczająca liczba połączeń komunikacji publicznej, 9. Niskie standardy obsługi przedsiębiorców – inwestorów, 10. Słaba współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami.
Infrastruktura techniczna i społeczna	
1. Możliwość wykorzystania traktu kolejowego pod ścieżkę rowerową,	1. Mały procent skanalizowania gminy, 2. Stara i niepełna sieć wodociągowa, 3. Nie spełniające wymagań UE wysypisko śmieci, 4. Niewystarczający rozwój infrastruktury technicznej na terenach wiejskich, 5. Zły stan dróg na obszarze gminy (gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych), 6. Napowietrzne sieci telekomunikacyjne, 7. Bark obwodnicy Strzelna, 8. Zły stan techniczny budownictwa komunalnego, oświatowego i zdrowotnego, 9. Brak sieci gazowej na obszarach wiejskich gminy, 10. Brak inwestycji telekomunikacyjnych, 11. Brak uzbrojenia pod tereny inwestycyjne oraz budownictwo mieszkaniowe, 12. Słabe wyposażenie jednostek oświatowych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
Wykorzystanie szans rozwojowych wynikających z możliwie wysokiego i właściwego wykorzystania funduszy Unii Europejskiej	Nie skorzystanie z możliwości oraz niewłaściwe wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej.
Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze	
1. Wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego do promocji i rozwoju gminy (np. jezior), 2. Położenie między ważnymi ośrodkami gospodarczymi: Gnieznem, Bydgoszczą, Toruniem, Włocławkiem, Inowrocławiem,	1. Zwiększające się wymogi w stosunku do ochrony środowiska, 2. Obniżanie poziomu wód w jeziorach oraz ich zarastanie (zwłaszcza część północna gminy), 3. Okresowe zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza,
Sfera społeczna i kulturowe	
1. Wzrost aktywności mieszkańców, 2. Utworzenie filii szkoły wyższej, 3. Powstawanie nowych stowarzyszeń, 4. Wspieranie rozwoju i rozszerzanie oferty szkół ponadgimnazjalnych, dostosowując ich profil do potrzeb rynku pracy, 5. Wykorzystanie możliwości rozwoju turystyki i rekreacji opartych na dziedzictwie kulturowym i warunkach naturalnych	1. Wysokie bezrobocie, 2. Brak solidarności wewnętrznej (polityczna, ekologiczna), 3. Migracje-ucieczka młodych, 4. Słabe szkolnictwo, 5. Małe zaangażowanie społeczne, 6. Brak polityki regionalnej, 7. Zanik tożsamości społecznej.
Gospodarka	
1. Wzrost gospodarczy kraju, 2. Rozwój współpracy międzynarodowej 3. Rozwój turystyki, 4. Rozwój agroturystyki, 5. Przetwórstwo rolno-spożywcze, 6. Miejsca pracy poza rolnictwem, 7. Zapotrzebowanie na zdrową żywność i zdrowy tryb życia – rozwój rolnictwa ekologicznego, 8. Wzrost kultury rolniczej, 9. Wykorzystanie walorów turystycznych, 10. Dobre prawo gospodarcze kraju, 11. Przyciągnięcie inwestorów, 12. Wzrost zainteresowania odnawialnymi źródłami energii,	1. Degradacja rolnictwa 2. Małe subwencje w stosunku do potrzeb, 3. Brak stabilności zewnętrznej, 4. Brak rynków zbytu, 5. Brak wzrostu dochodów własnych gminy.
Infrastruktura techniczna	
1. Poprawa, jakość dróg oraz infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	1. Zwiększający się ruch pojazdów, powodujący niszczenie szlaków komunikacyjnych, 2. Zwiększające się wymogi jakości przedmiotów infrastruktury technicznej.

Reasumując należy stwierdzić, że walory historyczno-kulturowe opisywanego obszaru stanowią bardzo istotny składnik potencjału rozwojowego tego terenu. Rewitalizacja i racjonalne wykorzystanie materialnych walorów kulturowych przestrzeni gminy oraz pielęgnowanie niematerialnych zasobów kulturowych, zapewniające zachowanie ciągłości kulturowej, stanowiąc będą atrakcyjny wyróżnik tego miejsca oraz jeden z istotnych czynników stymulujących rozwój w warunkach „otwarcia na Europę” i zauważalnego rozwojowego trendu znaczenia turystyki w gospodarce wielu regionów. W celu osiągnięcia takiego efektu należałoby jednak zamortyzować wszelkie możliwe zagrożenia i wykorzystać pojawiające się przed gminą szanse.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO

Zasadniczą sprawą dobrego opracowania niniejszej strategii jest zaprogramowanie harmonijnego rozwoju gminy Strzelno uwzględniającego współpracę wszystkich środowisk społecznych z terenu objętego dokumentem w celu osiągnięcia misji i celów głównych założonych w dokumencie.

Drugim elementem konstrukcyjnym jest przedstawienie gminy jako organizmu wyposażonego we wszystkie niezbędne dla jej funkcjonowania atrybuty.

Trzecim elementem jest wykorzystanie wszystkich możliwości, a jednocześnie uniknięcie różnego typu zagrożeń pojawiających się w przyszłości.

Czwartym elementem wyznaczającym ramy niniejszej strategii jest zasięg czasowy, jaki zdaje się realny i możliwy do jej realizacji oraz jej poprawny monitoring i ewaluacja.

1. Perspektywa rozwoju społeczno-gospodarczego

Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego zostały opracowane na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT. Wypracowano na ich podstawie:

Misję – będącą celem generalnym i stałym w dłuższym horyzoncie czasowym. Jest to element nadrzędny w stosunku do celów głównych i szczegółowych.

Cele główne - cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją.

Cele operacyjne - stanowiące rozwinięcie celów strategicznych, obejmują krótszy horyzont czasowy.

Wizję rozwoju - będącą obrazem sytuacji, jaką zamierzamy osiągnąć w założonym przedziale czasowym 2008-2017. Jest to opis efektów oraz wynikających stąd działań zmierzających do osiągnięcia sformułowanych celów rozwoju społeczno-gospodarczego.

1.1. Sformułowanie wizji rozwoju gminy

Wyzwanie stojące przed władzami samorządowymi gminy to ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej mieszkańcom, atrakcyjnej dla działalności gospodarczej, zamieszkania i spędzania czasu wolnego oraz turystyki i rekreacji. Pozwoli to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wypracowanie pożądanego wizerunku jest łatwiejsze opierając się o wyznaczoną wizję gminy, w której opisuje się stan, którego oczekujemy.

Wypracowana na warsztatach, najbardziej pożądana wizja dla gminy Strzelno brzmi:

Gmina Strzelno, zamieszкана przez ludzi stale podnoszących swoje kwalifikacje i wykształcenie, będąca obszarem o rozwiniętej infrastrukturze technicznej i rekreacyjno-turystycznej, opartej o walory środowiskowe i historyczne, współpracująca z ościennymi jednostkami terytorialnymi.

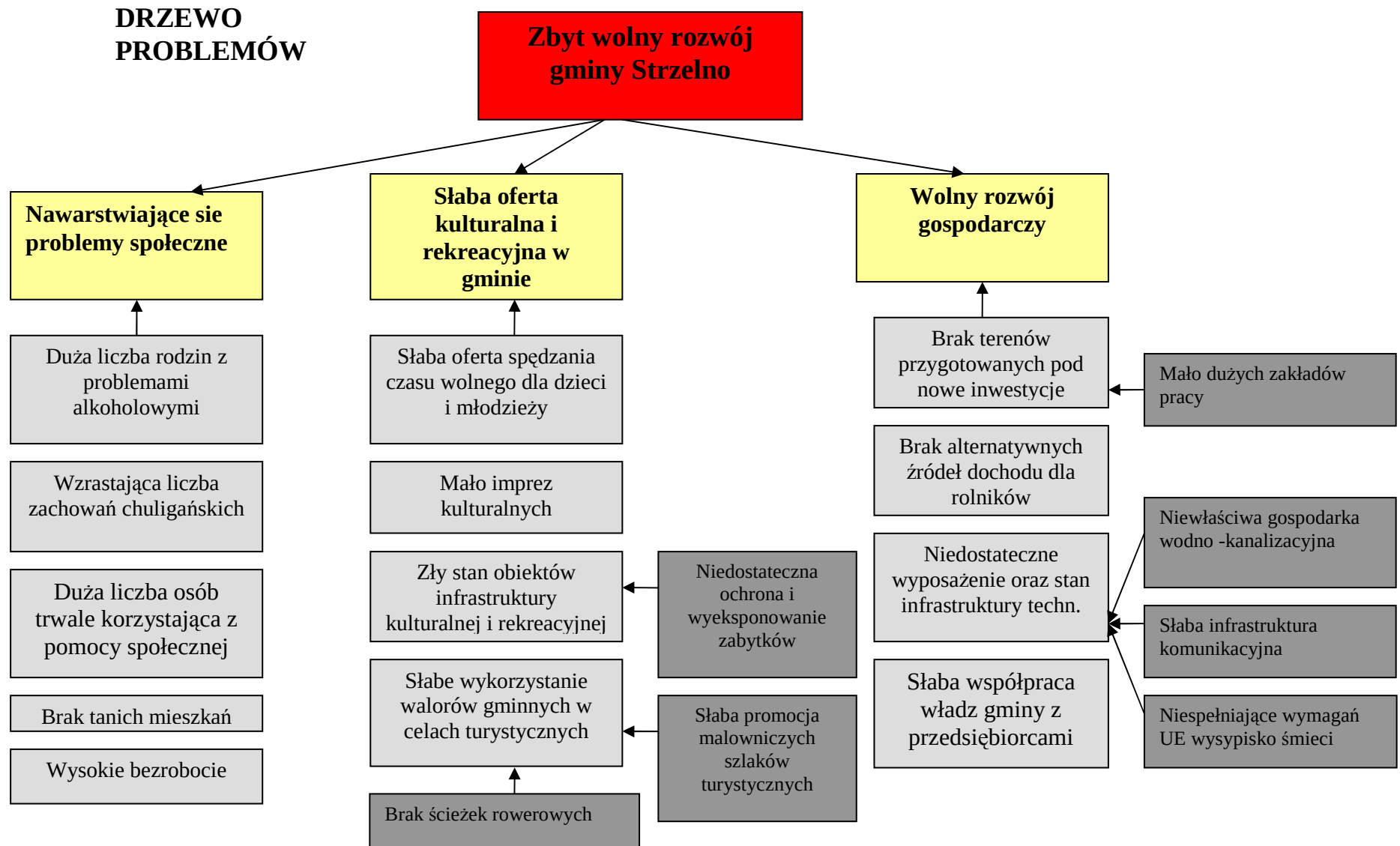
Gmina Strzelno będzie konsekwentnie rozszerzać zakres i polepszać jakość swoich funkcji. Gmina Strzelno będzie wykazywała dużą dbałość o rozwój przedsiębiorczości. Mieszkańcom gminy zapewnione zostaną warunki życia zgodnie ze standardami europejskimi w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty i kultury. Gmina będzie kontynuować oraz rozszerzać dbałość o lokalne tradycje oraz zabytki dziedzictwa kulturowego.

1.2. Sformułowanie kluczowych problemów rozwojowych gminy

Dążąc do wyznaczonych wizji oraz celu głównego rozwoju gminy, przeanalizowano obszary, które blokują lub hamują rozwój poszczególnych dziedzin w gminie. W tym celu przeanalizowano diagnozę, tj. stan dzisiejszy gminy, oraz analizę SWOT i na ich podstawie scharakteryzowano główne problemy rozwojowe.

Podsumowując wyniki diagnozy i analizy SWOT, należy stwierdzić, iż głównym zagrożeniem dla gminy jest **"Zbyt wolny rozwój gminy Strzelno"**.

Na problem ten nawarstwia się wiele mniejszych problemów, które przedstawiono w poniższym schemacie:

1.3. Sformułowanie celów strategicznych

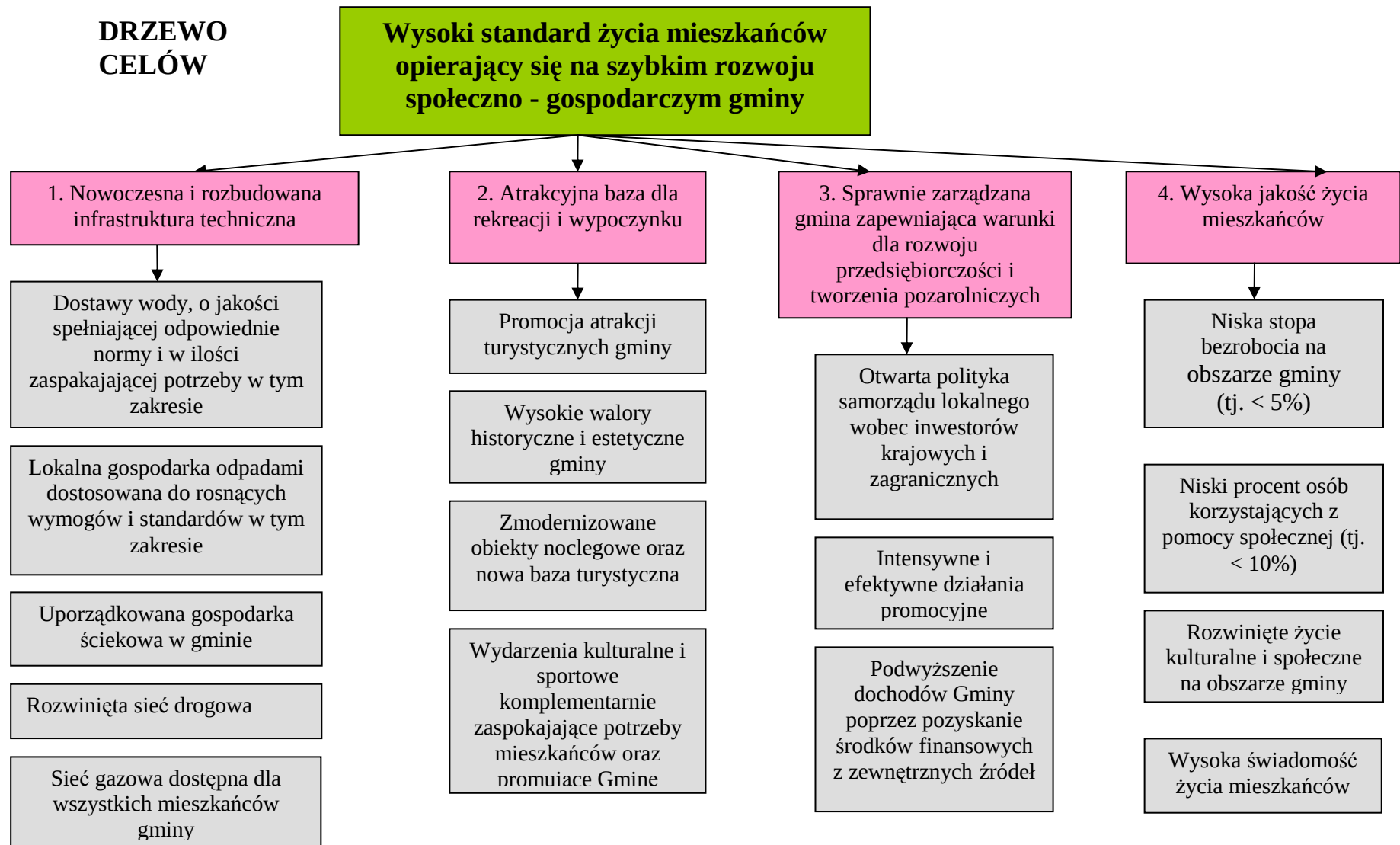
Planowanie strategiczne jest procesem wyboru celów działania gminy, ustalenia polityki i programów lub zasad działania potrzebnych do realizacji zadań wynikających z celów. Inaczej mówiąc, strategia to zespół środków i działań zmierzających i zapewniających przechodzenie od stanu aktualnego do stanu pożądanego w wyznaczonym przedziale czasu. Ukierunkowanie celów na wizję przyszłości gminy ułatwione jest, jeżeli uwzględni misję gminy, czyli trafnie określi syntetyczny obraz stanu przyszłego i sposób jego osiągnięcia, uwzględniając realia i prawidłowości postępowania.

Wyznaczono misję i cztery cele główne, których realizacją do roku 2017 będzie zajmować się gmina przy współpracy wszystkich partnerów pracujących nad wyznaczeniem wizji, misji i priorytetów rozwojowych gminy. Do każdego celu strategicznego dołączono bardziej szczegółowe cele operacyjne.

Misja: Wysoki standard życia mieszkańców opierający się na szybkim rozwoju społeczno - gospodarczym gminy.

Cele strategiczne:

1. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna.
2. Atrakcyjna baza dla rekreacji i wypoczynku.
3. Sprawnie zarządzana Gmina, zapewniająca warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.
4. Wysoka jakość życia mieszkańców.

1.4. Wykaz działań szczegółowych,

Do każdego celu głównego podano propozycje celów operacyjnych. Z kolei do każdego celu operacyjnego powinny zostać opracowane szczegółowe plany i programy realizacji, opierające się na głównych przesłankach strategii, a także możliwościach finansowych. W niniejszym dokumencie wyznaczono jedynie zadania priorytetowe, których realizacja w najbliższym czasie jest konieczna dla właściwego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Strzelno. Jako dokument integracyjny i wynikający z ogólnych założeń strategicznych uznano Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzelno 2007-2012. W dokumencie tym opracowano szczegółowy harmonogram prac przewidzianych na najbliższe lata. Zakłada się też przygotowanie, w oparciu o główne założenia strategii, planów rozwoju na lata kolejne.

Cele operacyjne:

Cele operacyjne, są to cele, które przyczyniają się do zrealizowania celów głównych.

Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi w wyniku realizacji celów operacyjnych dla poszczególnych celów strategicznych ujętych w tabelach w dalszej części opracowania.

Dla każdego celu operacyjnego niższej rangi podano:

- a) nazwę,
- b) termin realizacji,
- c) osobę/ instytucję odpowiedzialną,
- d) partnerów,
- e) źródła finansowania.

1. Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna

1.1. Dostawy wody, o jakości spełniającej odpowiednie normy i w ilości zaspokajającej potrzeby w tym zakresie,

- o Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody,
- o Modernizacja sieci wodociągów,
- o Budowa wodociągów.

1.2. Lokalna gospodarka odpadami dostosowana do rosnących wymogów i standardów w tym zakresie,

- o Modernizacja i rozbudowa wysypiska śmieci lub alternatywna forma składowania i utylizacji odpadów,
- o Segregacja i odbiór odpadów komunalnych,
- o Wysoka jakość usług świadczonych przez zakłady komunalne.

1.3. Uporządkowana gospodarka ściekowa w gminie - kanalizacja zbiorcza i indywidualna (m.in. przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków),

- o Program gospodarki ściekowej,
- o Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- o Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- o Modernizacja oczyszczalni ścieków, polegająca na rozdzieleniu na deszczowa i sanitarną oraz budowa stacji uzdatniania osadów.

1.4. Dostęp do sieci gazowej dla wszystkich mieszkańców gminy,

- o Rozbudowa sieci gazowej.

1.5. Rozwinięta sieć drogowa,

- o Budowa dróg dojazdowych wraz z poboczami i ciągami pieszymi,
- o Modernizacja dróg gminnych wraz z poboczami,
- o Koncepcja budowy oraz budowa obwodnicy miasta Strzelna.

1.6. Zmodernizowana przestrzeń publiczna poszczególnych miejscowości.

Cele operacyjne średniej i niskiej rangi	Czas trwania	Jednostka odpowiedzialna lub inicjująca	Partnerzy	Źródło budżetu
1.1. Dostawy wody o jakości spełniającej odpowiednie normy i w ilości zaspokajającej potrzeby w tym zakresie				
Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody	od 2008 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE
Modernizacja sieci wodociągów	2008-2016	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie , Kujawsko - Pałucki Związek Miast i Gmin, Związek Gmin Zlewni Jeziora Gopło	Budżet gminy, fundusze UE
Budowa wodociągów	2008-2016	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE
1.2. Lokalna gospodarka odpadami dostosowana do wymogów i standardów w tym zakresie				
Modernizacja i rozbudowa wysypiska śmieci lub alternatywna forma składowania i utylizacji odpadów	2008 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
Segregacja i odbiór odpadów komunalnych	2008 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE,
Modernizacja i usprawnienie jakości usług świadczonych przez zakłady komunalne.	po 2008	Urząd Miejski w Strzelnie	Jednostki gminne: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Zakład Energetyki Ciepłej, inwestorzy prywatni	Budżet gminy, inwestorzy
1.3. Uporządkowana gospodarka ściekowa w gminie - kanalizacja zbiorcza i indywidualna (m.in. przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków)				
Program gospodarki ściekowej	2008-2009 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie, Kujawsko-Pałucki Związek Gmin	Budżet gminy, fundusze UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	od 2010 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie, Kujawsko-Pałucki Związek Gmin	Budżet gminy, fundusze UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej	po 2010 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
Modernizacja oczyszczalni ścieków polegająca na rozdzielaniu na deszczową i sanitarną oraz budowa stacji uzdatniania osadów	od 2009 r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
1.4. Dostęp do sieci gazowej dla wszystkich mieszkańców gminy				
Rozbudowa sieci gazowej	po 2015 r.	Zakład Energetyki Ciepłej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE
1.5. Rozwinięta sieć drogowa				
Budowa dróg dojazdowych	po 2008 r.	Powiatowy Zarząd Dróg	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE
Modernizacja dróg gminnych wraz z poboczami	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Powiatowy Zarząd Dróg	Budżet gminy, fundusze UE, inne
Koncepcja budowy oraz budowa obwodnicy miasta Strzelna	od 2008 r.	Powiatowy Zarząd Dróg	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, fundusze UE, inne
1.6. Zmodernizowana przestrzeń publiczna poszczególnych miejscowości				
Modernizacja przestrzeni publicznej poszczególnych miejscowości	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Sołectwa, Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”.	Budżet gminy, fundusze UE, inne

2. Atrakcyjna baza dla rekreacji i wypoczynku

2.1. Promocja atrakcji turystycznych Gminy,

- o Strategia rozwoju turystyki w gminie,
- o Przygotowane i oznaczone szlaki turystyczne, rowerowe i piesze oraz dobre warunki dla ekoturystyki,
- o Rozwój agroturystyki,
- o Bogata oferta turystyki rodzinnej, szkolnej, sobotnio – niedzielnej,
- o Wyeksponowane zabytki kultury i walory przyrodnicze gminy na tablicach informacyjnych w kilku strategicznych punktach gminy.

2.2. Wysokie walory historyczne i estetyczne gminy Strzelno,

- o Rewitalizacja miasta Strzelna,
- o Renowacja zabytków kultury,
- o Wyeksponowane obiekty cenne kulturowo i przyrodniczo,
- o Budowa ścieżek rowerowych.

2.3. Zmodernizowane obiekty noclegowe oraz nowa baza noclegowa,

- o Dbłość o stan bazy turystycznej i gastronomicznej, jej unowocześnianie i rozwój.

2.4. Wydarzenia kulturalne i sportowe, komplementarnie zaspokajające potrzeby mieszkańców oraz promujące Gminę,

- o Własna cykliczna impreza kulturalna oparta na walorach środowiska i historii, będąca wizytówką gminy,
- o Przygotowywane przez instytucje kultury roczne i wieloletnie plany działalności kulturalnej, z wykorzystaniem do ich realizacji własnych zespołów i twórców,
- o Partnerstwo z sołectwami w organizacji Amatorskich Mistrzostwach Polski w Narciarstwie Wodnym.

Cele operacyjne średniej i niskiej rangi	Czas trwania	Jednostka odpowiedzialna lub inicjująca	Partnerzy	Źródło budżetu
2.1. Promocja atrakcji turystycznych Gminy				
Strategia rozwoju turystyki w gminie	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, fundacje i stowarzyszenia z terenu gminy Strzelno	Budżet gminy, fundusze UE, inne
Przygotowane i oznaczone szlaki turystyczne, rowerowe i piesze oraz dobre warunki dla ekoturystyki	od 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	PTTK, Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Budżet gminy, fundusze UE, inne
Rozwój agroturystyki	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, ARi MR,	Budżet gminy, fundusze UE, inne
Bogata oferta turystyki rodzinnej, szkolnej, sobotnio – niedzielnej	2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, PTTK,	Budżet gminy, fundusze UE, inne
Wyeksponowane zabytki kultury i walory przyrodnicze na tablicach informacyjnych w kilku strategicznych punktach gminy	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, PTTK	Budżet gminy, fundusze UE, inne
2.2. Wysokie walory historyczne i estetyczne gminy Strzelno				
Rewitalizacja miasta Strzelna	2008-20013	Urząd Miejski w Strzelnie	Konserwator zabytków, Partnerzy inwestycyjni	Środki UE (głównie RPO działanie 7,1)
Renowacja zabytków kultury	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Konserwator zabytków, Partnerzy	Środki UE, budżet własny

			inwestycyjni	
Wyeksponowane obiekty cenne kulturowo i przyrodniczo	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie, parafie	Konserwator zabytków, wojewódzki konserwator przyrody,	Środki UE, budżet własny, inne
Gęsta sieć ścieżek rowerowych	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Środki UE, budżet własny
2.3 Zmodernizowane obiekty noclegowe i nowa baza noclegowa				
Dbłość o stan bazy turystycznej i gastronomicznej, jej unowocześnianie i rozwój	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie, prywatni inwestorzy	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, inwestorzy prywatni	Środki UE, budżet własny, budżet inwestorów
2.4. Wydarzenia kulturalne i sportowe, komplementarnie zaspokajające potrzeby mieszkańców oraz promujące Gminę				
Własna cykliczna impreza kulturalna oparta na walorach środowiska i historii, będąca wizytówką gminy	od 2008 r.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji	Urząd Miejski w Strzelnie, LGD	Sponsorzy, budżet gminny, fundusze UE
Przygotowywane przez instytucje kultury roczne i wieloletnie plany działalności kulturalnej, z wykorzystaniem do ich realizacji własnych zespołów i twórców	od 2009 r.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, ośrodki edukacyjne, stowarzyszenia, Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Urząd Miejski w Strzelnie	Sponsorzy, budżet gminny, fundusze UE
Partnerstwo z sołectwami w organizacji Amatorskich Mistrzostwach Polski w Narciarstwie Wodnym	od 2008 r.	Sołectwo Ostrowo	Urząd Miejski w Strzelnie	Sponsorzy, budżet gminny, fundusze UE, inne

3. Sprawnie zarządzana Gmina, zapewniająca warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.

3.1. Intensywne i efektywne działania promocyjne gminy,

- o Promocja gminy na targach krajowych oraz międzynarodowych,
- o Promocja gminy w mediach lokalnych, regionalnych oraz Internecie.

3.2. Otwarta polityka samorządu lokalnego wobec inwestorów krajowych i zagranicznych,

- o Stworzenie centrum wspierania lokalnej przedsiębiorczości,
- o Przygotowanie oferty dla inwestorów,
- o Stworzenie planu rozwoju gospodarczego gminy,
- o Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje w media,
- o Wzrost współpracy między sektorem publicznym i prywatnym.

3.3. Podwyższenie dochodów Gminy poprzez pozyskanie środków finansowych z zewnętrznych źródeł,

- o Przygotowanie dokumentacji umożliwiających uzyskanie środków z Unii Europejskiej, funduszy krajowych, itp,
- o Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu zwiększenia możliwości pozyskania finansowania z UE
- o Współpraca międzynarodowa,
- o Szkolenia z zakresu możliwości pozyskiwania środków z UE, na własne projekty dla rolników oraz przedsiębiorców z terenu gminy.

Cele operacyjne średniej i niskiej rangi	Czas trwania	Jednostka odpowiedzialna lub inicjująca	Partnerzy	Źródło budżetu
3.1. Intensywne i efektywne działania promocyjne gminy				
Promocja gminy na targach krajowych oraz międzynarodowych	Ciągle w okresie 2008-2017	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja, „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Budżet własny gminy, sponsorzy
Promocja gminy w mediach lokalnych, regionalnych oraz	Ciągle w okresie 2008-2017	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja,	Budżet własny gminy,

Internece			„Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	sponsorzy
3.2. Otwarta polityka samorządu lokalnego wobec inwestorów krajowych i zagranicznych				
Stworzenie centrum wspierania lokalnej przedsiębiorczości	od 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Przedsiębiorcy	Budżet gminy, budżet inwestorów
Przygotowanie oferty dla inwestorów	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Przedsiębiorcy	Budżet gminy, budżet inwestorów
Stworzenie planu rozwoju gospodarczego gminy	po 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Przedsiębiorcy, inwestorzy	Budżet gminy, budżet inwestorów
Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje w media	po 2010 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Zakład Energetyki Ciepłej	Budżet gminy, fundusze UE
Wzrost współpracy między sektorem publicznym i prywatnym	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Przedsiębiorcy	Budżet gminy, budżet inwestorów
3.3. Podwyższenie dochodów Gminy poprzez pozyskanie środków finansowych z zewnętrznych źródeł				
Przygotowanie dokumentacji umożliwiających uzyskanie środków z Unii Europejskiej, funduszy krajowych, itp.	2008-2013	Urząd Gminy Strzelno, Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Stowarzyszenia, przedsiębiorcy, mieszkańcy	Gmina Strzelno, środki UE
Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu zwiększenia możliwości pozyskania finansowania z UE	2008-2017	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”, stowarzyszenia	Gmina Strzelno, środki UE

Współpraca międzynarodowa	2007-2017	Urząd Miejski w Strzelnie	Lokalna Grupa Działania Fundacja „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego” gminy i stowarzyszenia z krajów partnerskich	Gmina Strzelno, środki UE
Szkolenia z zakresu możliwości pozyskiwania środków z UE, na własne projekty dla rolników oraz przedsiębiorców z terenu gminy	2007-2008	Urząd Miejski w Strzelnie, LGD „Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego”	Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie,	Gmina Strzelno, środki UE

4. Wysoka jakość życia mieszkańców gminy

4.2. Aktywizacja osób korzystających z pomocy społecznej,

- o Zwiększenie wachlarza i repertuaru oddziaływań pedagogicznych, psychologicznych, socjoterapeutycznych, konsultacyjnych oraz doradczych w ramach ofensywnej profilaktyki kreatywnej w środowisku naturalnym,
- o Zawieranie kontraktów z podopiecznymi opieki społecznej,
- o Przełamywanie roszczeniowej postawy wśród osób korzystających z pomocy społecznej.

4.3. Niska stopa bezrobocia na obszarze gminy (tj. < 5%),

- o Dostosowanie oferty gminnej siatki szkół do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy,
- o Stworzenie banku informacji dla osób bezrobotnych nt. ofert pracy, kursów, szkoleń, itp.,
- o Organizacja szkoleń na przekwalifikowania zawodowe,
- o Organizacja giełdy pracy na terenie gminy.

4.4. Rozwinięte życie kulturalne i społeczne na obszarze gminy,

- o Rozszerzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu młodzieży (doksztalcanie, sport, turystyka, rozwijanie zainteresowań i przedsiębiorczości),
- o Wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, klubów, stowarzyszeń,
- o Pobudzanie tożsamości lokalnej mieszkańców poprzez edukację lokalną w szkołach, zwiększanie wiedzy o gminie, (również poprzez wydawnictwa prezentujące historię gminy i jej mieszkańców), organizowanie przedsięwzięć połączonych z prezentacją osiągnięć lokalnej społeczności,
- o Wdrożenie programu aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy,
- o Promocja liderów lokalnych i lokalnych przedsięwzięć,
- o Stymulowanie i wspieranie wspólnych przedsięwzięć zmierzających do poprawy codziennego życia mieszkańców, np. konkursy na najładniejszą zagrodę, balkon, ogród, poprawa estetyki ulic, zieleńców,
- o Działania budujące aktywność społeczną i tożsamość lokalną mieszkańców gminy,
- o Organizacja festynów środowiskowych,
- o Wspieranie organizacji pozarządowych i wolontariatu.

4.5. Wysoka świadomość życia mieszkańców gminy Strzelno,

- o Przeciwdziałanie patologiom społecznym (narkomania, alkoholizm) poprzez programy oświatowo – wychowawcze,
- o Propagowanie i organizacja badań kontrolnych,
- o Promowanie życia wolnego do nałogów,
- o Profilaktyka w szkołach.

Cele operacyjne średniej i niskiej rangi	Czas trwania	Jednostka odpowiedzialna lub inicjująca	Partnerzy	Źródło budżetu
4.2. Niski procent osób korzystających z pomocy społecznej (tj. < 10%)				
Zwiększenie wachlarza i repertuaru oddziaływań pedagogicznych, psychologicznych, socjoterapeutycznych, konsultacyjnych oraz	od 2008 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, województwa, inne

doradczych w ramach ofensywnej profilaktyki kreatywnej w środowisku naturalnym,				
Zawieranie kontraktów z podopiecznymi opieki społecznej	od 2009 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, województwa, inne
Przełamywanie roszczeniowej postawy wśród osób korzystających z pomocy społecznej	od 2008 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminy, województwa, inne
4.3. Niska stopa bezrobocia na obszarze gminy (tj. < 5%)				
Dostosowanie oferty gminnej siatki szkół do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy	od początku roku szkolnego 2008/2009	Dyrektorzy szkół	Urząd Miejski w Strzelnie, Starostwo Powiatowe w Mogilnie	Budżet gminy, MENiS
Stworzenie banku informacji dla osób bezrobotnych nt. ofert pracy, kursów, szkoleń, itp.	od 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie	Budżet gminny, inne
Organizacja szkoleń na przekwalifikowania zawodowe	od 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie	Budżet gminny, inne
Organizacja giełdy pracy na terenie gminy	od 2009 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie	Budżet gminny, inne
4.4. Rozwinięte życie kulturalne i społeczne na obszarze gminy				
Rozszerzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu młodzieży (doksztalcanie, sport, turystyka, rozwijanie zainteresowań i przedsiębiorczości)	od 2008 r.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji,	Zespoły sportowe, szkoły,	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe, w tym Marszałka województwa kujawsko-pomorskiego inne
Wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, klubów, stowarzyszeń	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego", Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji	Budżet gminny, Fundusze UE (m.in. POK-L), fundusze krajowe
Pobudzanie tożsamości lokalnej mieszkańców poprzez	od 2008 r.	LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"	Urząd Miejski w Strzelnie, Izba, Polskie	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe

edukację lokalną w szkołach, zwiększanie wiedzy o gminie, (również poprzez wydawnictwa prezentujące historię gminy i jej mieszkańców), organizowanie przedsięwzięć połączonych z prezentacją osiągnięć lokalnej społeczności			Towarzystwo Historyczne oddział w Inowrocławiu koło w Strzelnie Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, Jednostki Oświatowe,	
Wdrożenie programu aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy	po 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe
Promocja liderów lokalnych i lokalnych przedsięwzięć	od 2008 r.	LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, przedsiębiorcy lokalni	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe
Stymulowanie i wspieranie wspólnych przedsięwzięć zmierzających do poprawy codziennego życia mieszkańców, np. konkursy na najładniejszą zagrodę, balkon, ogród, poprawa estetyki ulic, zieleńców	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe
Działania budujące aktywność społeczną i tożsamość lokalną mieszkańców gminy	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie, LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"	Jednostki Oświatowe, Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Inowrocławiu koło w Strzelnie	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe
Organizacja festynów środowiskowych	od 2008 r.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji	LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego", Urząd Miejski w Strzelnie, jednostki oświatowe, inni	Budżet gminny, Fundusze UE, fundusze krajowe, sponsorzy, inne

Wspieranie organizacji pozarządowych i wolontariatu	od 2008 r.	Urząd Miejski w Strzelnie	Organizacje pozarządowe, wolontariusze	Budżet gminny, Fundusze UE
4.5. Wysoka świadomość życia mieszkańców gminy Strzelno				
Przeciwdziałanie patologiom społecznym (narkomania, alkoholizm) poprzez programy oświatowo – wychowawcze	od 2008 r.	Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej	Urząd Miejski w Strzelnie	Budżet gminny, Fundusze UE, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, inne
Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych	2008-2013	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Jednostki zamieszczone, jako partnerzy w Gminnej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych	Budżet gminny, Fundusze UE, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
Propagowanie i organizacja badań kontrolnych	2008-2017	Szpital Powiatowy im. T. Chałubińskiego w Strzelnie	Urząd Miejski w Strzelnie	Narodowy Fundusz Zdrowia Budżet gminny, Fundusze UE
Promowanie życia wolnego do nałogów	2008-2017	Ośrodki edukacyjne, szpital powiatowy, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji	Urząd Miejski w Strzelnie	Narodowy Fundusz Zdrowia Budżet gminny, Fundusze UE, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
Profilaktyka w szkołach	2008-2017	Dyrektorzy szkół, ośrodki zdrowia, policja	Urząd Miejski w Strzelnie	Narodowy Fundusz Zdrowia Budżet gminny, Fundusze UE, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

Ideą jaka przyświecała w trakcie prac nad harmonogramem celów strategicznych oraz części najbardziej potrzebnych zadań, było zaangażowanie wszystkich sektorów, tj. publicznego, organizacji pozarządowych, gospodarczego oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego - co pozwoliło na osiągnięcie pewnego kompromisu, pomiędzy różnymi często interesami poszczególnych grup społecznych oraz położenie podstaw na rzecz przyszłej współpracy.

2. Analiza finansowa gminy

2.1 Budżet

W niniejszej analizie przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków gminy, według uchwał budżetowych Rady Miejskiej, sprawozdania z realizacji budżetu za 2006 r. oraz projektu budżetu na 2008 r. Podstawę opracowania stanowiły następujące dokumenty:

1. uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok,
2. sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 rok,
3. uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok,
4. projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok.

W celu porównywalności danych z rokiem 2008, w tabelach uwzględniono planowany budżet na lata 2006 i 2007.

Tab.14 Dochody budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	4 000	67 080	4 000	4 000
600	Transport i łączność	0	0	0	0
700	Gospodarka mieszkaniowa	679 000	713 658	1 357 600	1 365 800
710	Działalność usługowa	0	1 000	1 000	1 000
750	Administracja publiczna	195 200	163 731	196 900	236 000
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	2 422	29 618	2 339	2 391
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	15 000	42 645	20 500	20 500
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8 154 985	8 052 158	9 297 872	9 742 392
757	Obsługa długu publicznego	0	0	0	0
758	Różne rozliczenia	8 140 050	9 173 687	9 488 318	10 013 196
801	Oświata i wychowanie	0	261 251	30 000	83 600
851	Ochrona zdrowia	0	0	0	0
852	Pomoc społeczna	4 181 600	5 379 814	5 293 100	5 695 200
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	30 200	275 103	30 200	30 200
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0	0	0	15 000
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0	0	0	0
926	Kultura fizyczna i sport	0	0	0	0
Razem		21 402 457	24 159 745	25 721 829	27 209 279

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok.

Tab.15 Wydatki budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	62 100	100 250	65 500	85 000
600	Transport i łączność	711 668	714 992	859 280	1 381 000
700	Gospodarka mieszkaniowa	404 000	369 953	403 600	994 645
710	Działalność usługowa	151 000	54 152	320 300	154 000
750	Administracja publiczna	2 280 400	2 431 394	2 227 224	2 517 936
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	2 422	29 616	2 339	2 391
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	363 100	845 611	334 500	363 589
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	30 000	30 600	30 000	30 000
757	Obsługa długu publicznego	345 000	503 399	300 000	400 000
758	Różne rozliczenia	150 457	0	80 022	193 301
801	Oświata i wychowanie	10 637 910	10 172 787	11 120 920	12 503 190
851	Ochrona zdrowia	130 000	143 884	156 000	180 000
852	Pomoc społeczna	5 188 100	6 313 681	6 276 294	6 708 480
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	935 900	1 109 580	856 250	887 000
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 829 500	2 166 692	4 658 500	3 698 112
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	840 300	578 548	649 300	653 000
926	Kultura fizyczna i sport	156 600	180 171	170 800	189 635
Razem		25 218 457	25 745 310	28 510 829	30 941 279

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok

2.1. Analiza pionowa budżetu

W niniejszym podrozdziale dokonano analizy pionowej budżetu gminy, polegającej na przedstawieniu jego struktury, przy założeniu, że całość dochodów i wydatków stanowi 100%.

Największy udział w dochodach stanowią niezmiennie trzy pozycje:

- wpływy z podatków oraz udział gminy w podatku dochodowym (w pozycji „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej”),
- subwencja ogólna dla gminy, składająca się z części oświatowej, wyrównawczej i równoważącej (w pozycji „Różne rozliczenia”),
- dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań zleconych i zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej (w pozycji „Pomoc społeczna”).

Powyższe trzy pozycje mają łącznie ok. 95% udziału w dochodach gminy. Spośród nich dotacja na pomoc społeczną wykazuje niewielką tendencję wzrostową, zaś wpływy z podatków i subwencja ogólna ulegają stopniowemu obniżeniu.

Spośród pozostałych pozycji dochodów największą część stanowią wpływy z czynszów i wynajmu (w pozycji „Gospodarka mieszkaniowa”).

Wydatki gminy posiadają bardziej zróżnicowaną strukturę. Największy udział mają oświata i wychowanie oraz pomoc społeczna (łącznie ponad 60%). Znaczący udział w wydatkach ma również administracja oraz gospodarka komunalna wraz z ochroną środowiska.

Tab.16 Struktura dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%
600	Transport i łączność	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
700	Gospodarka mieszkaniowa	3,2%	3,0%	5,3%	5,0%
710	Działalność usługowa	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
750	Administracja publiczna	0,9%	0,7%	0,8%	0,9%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	38,1%	33,3%	36,1%	35,8%
757	Obsługa długu publicznego	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
758	Różne rozliczenia	38,0%	38,0%	36,9%	36,8%
801	Oświata i wychowanie	0,0%	1,1%	0,1%	0,3%
851	Ochrona zdrowia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
852	Pomoc społeczna	19,5%	22,3%	20,6%	20,9%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,1%	1,1%	0,1%	0,1%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
926	Kultura fizyczna i sport	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Razem		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok

Tab.17 Struktura wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,2%	0,4%	0,2%	0,3%
600	Transport i łączność	2,8%	2,8%	3,0%	4,5%
700	Gospodarka mieszkaniowa	1,6%	1,4%	1,4%	3,2%
710	Działalność usługowa	0,6%	0,2%	1,1%	0,5%
750	Administracja publiczna	9,0%	9,4%	7,8%	8,1%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,4%	3,3%	1,2%	1,2%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
757	Obsługa długu publicznego	1,4%	2,0%	1,1%	1,3%
758	Różne rozliczenia	0,6%	0,0%	0,3%	0,6%
801	Oświata i wychowanie	42,2%	39,5%	39,0%	40,4%
851	Ochrona zdrowia	0,5%	0,6%	0,5%	0,6%
852	Pomoc społeczna	20,6%	24,5%	22,0%	21,7%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3,7%	4,3%	3,0%	2,9%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11,2%	8,4%	16,3%	12,0%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,3%	2,2%	2,3%	2,1%
926	Kultura fizyczna i sport	0,6%	0,7%	0,6%	0,6%
Razem		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok.

2.3. Analiza pozioma budżetu

Analiza pozioma budżetu wskazuje dynamikę poszczególnych pozycji dochodów i wydatków gminy. Oprócz dynamiki w kolejnych latach, na podstawie sprawozdania z realizacji budżetu wyznaczony został również stopień realizacji wszystkich jego pozycji w roku 2006. W celu zachowania porównywalności danych, jako podstawę odniesienia przyjęto kwoty zapisane w uchwale nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalającej budżet gminy Strzelno na 2006 rok, bez uwzględniania zmian wprowadzonych w ciągu roku budżetowego.

Wielkość budżetu rośnie systematycznie z roku na rok, przy czym dochody wykazują większą dynamikę wzrostu niż wydatki. Również realizacja budżetu przekracza założenia przyjęte w pierwotnej uchwale, a realizacja dochodów przewyższa realizację wydatków.

Spośród pozycji dochodów, wykonanie budżetu w roku 2006 w zakresie rolnictwa i łowiectwa, urzędów naczelnych organów władzy państwowej oraz edukacyjnej opieki wychowawczej, jak również w zakresie bezpieczeństwa publicznego, było wyższe niż pierwotne założenie planu. Plany budżetowe na lata 2007 i 2008 zakładają największy wzrost dochodów w zakresie gospodarki mieszkaniowej, bezpieczeństwa publicznego oraz pomocy społecznej.

Wydatki gminy w roku 2006 również były wyższe niż pierwotne założenie planu zapisane w uchwale budżetowej. W największym stopniu dotyczyło to następujących pozycji: urzędy naczelnych organów władzy państwowej, bezpieczeństwo publiczne, rolnictwo i łowiectwo oraz obsługa długu publicznego. Pozycje: działalność usługowa oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego cechowało niepełne wykonanie w odniesieniu do planu. Plany na lata 2007 i 2008 przewidują największy wzrost wydatków w dziedzinie gospodarki mieszkaniowej oraz transportu i łączności.

Tab.18 Analiza pozioma dochodów budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	100,0	1677,0	100,0	100,0
600	Transport i łączność				
700	Gospodarka mieszkaniowa	100,0	105,1	199,9	201,1
710	Działalność usługowa				
750	Administracja publiczna	100,0	83,9	100,9	120,9
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	100,0	1222,9	96,6	98,7
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	100,0	284,3	136,7	136,7
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	100,0	98,7	114,0	119,5
757	Obsługa długu publicznego				
758	Różne rozliczenia	100,0	112,7	116,6	123,0
801	Oświata i wychowanie				
851	Ochrona zdrowia				
852	Pomoc społeczna	100,0	128,7	126,6	136,2
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	100,0	910,9	100,0	100,0
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska				
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				
926	Kultura fizyczna i sport				
Razem		100,0	112,9	120,2	127,1

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok

Tab.19 Analiza pozioma wydatków budżetu gminy w latach 2006–2008 (plan na rok 2006 = 100)

Dział	Pozycja budżetu	2006		2007	2008
		Plan	Realizacja	Plan	Projekt
010	Rolnictwo i łowiectwo	100,0	161,4	105,5	136,9
600	Transport i łączność	100,0	100,5	120,7	194,1
700	Gospodarka mieszkaniowa	100,0	91,6	99,9	246,2
710	Działalność usługowa	100,0	35,9	212,1	102,0
750	Administracja publiczna	100,0	106,6	97,7	110,4
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	100,0	1222,8	96,6	98,7
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	100,0	232,9	92,1	100,1
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	100,0	102,0	100,0	100,0
757	Obsługa długu publicznego	100,0	145,9	87,0	115,9
758	Różne rozliczenia	100,0	0,0	53,2	128,5
801	Oświata i wychowanie	100,0	95,6	104,5	117,5
851	Ochrona zdrowia	100,0	110,7	120,0	138,5
852	Pomoc społeczna	100,0	121,7	121,0	129,3
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	100,0	118,6	91,5	94,8
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100,0	76,6	164,6	130,7
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100,0	68,9	77,3	77,7
926	Kultura fizyczna i sport	100,0	115,1	109,1	121,1
Razem		100,0	102,1	113,1	122,7

Źródło: uchwała nr XLI/285/2006 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 22 marca 2006 r. uchwalająca budżet gminy Strzelno na 2006 rok; sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Strzelno za 2006 r.; uchwała nr VI/49/2007 Rady Miejskiej w Strzelnie z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2007 rok; projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok

2.4. Prognoza kwoty długu i spłat

Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2008 i lata następne (do roku 2014) stanowi załącznik nr 13 do projektu uchwały budżetowej na 2008 rok.

Obciążenie spłatami długu planowanych dochodów budżetu gminy nie przekracza w prognozowanym okresie 12%, a od roku 2011 ulega stopniowemu obniżeniu. Podobnie wygląda sytuacja wskaźnika długu, określającego stosunek ogólnego zadłużenia do dochodów budżetowych. Wskaźnik ten systematycznie maleje z poziomu wyjściowego 29% w 2008 r. do poziomu zerowego w 2011 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO NA LATA 2008-2017

Tab.20 Prognoza kwoty długu i spłat na rok 2008 i lata następne

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota długu na dzień 31.12.2007 r.	Prognoza						
			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Zobowiązania wg tytułów dłużnych: (1.1+1.2+1.3)	5 496 103	9 128 103	7 119 940	4 611 777	2 580 415	1 693 078	805 741	0
1.1.	Zaciągnięte zobowiązania (bez refinansowania) z tytułu:	5 496 103	4 293 677	3 091 251	1 388 825	163 200	81 600	0	0
1.1.1.	Kredyt PKO BP	2 943 223	2 229 823	1 516 423	803 023				
1.1.2.	Kredyt BS Strzelno	1 166 668	875 002	583 336	291 670				
1.1.3.	Obligacje	650 000	600 000	550 000					
1.1.4.	Pożyczka WFOŚiGW	489 600	408 000	326 400	244 800	163 200	81 600		
1.1.5.	Pożyczka WFOŚiGW (poręczenie)	246 612	180 852	115 092	49 332				
1.2.	Planowane w roku budżetowym (bez prefinansowania):	0	4 834 426	4 028 689	3 222 952	2 417 215	1 611 478	805 741	0
1.2.1.	Kredyt na pokrycie planowanego deficytu		4 834 426	4 028 689	3 222 952	2 417 215	1 611 478	805 741	
2.	Obsługa długu (2.1+2.2+2.3)	0	1 602 426	2 568 163	3 038 163	2 481 362	1 287 337	1 237 337	885 741
2.1.	Spłata rat kapitałowych z wyłączeniem prefinansowania	0	1 202 426	2 008 163	2 508 163	2 031 362	887 337	887 337	805 741
2.1.1.	Kredyt na pokrycie deficytu			805 737	805 737	805 737	805 737	805 737	805 741
2.1.2.	Pożyczki PKO BP		713 400	713 400	713 400	803 023			
2.1.3.	BS Strzelno		291 666	291 666	291 666	291 670			
2.1.4.	Pożyczka WFOŚiGW		81 600	81 600	81 600	81 600	81 600	81 600	
2.1.5.	Wykup papierów wartościowych		50 000	50 000	550 000				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELNO NA LATA 2008-2017

			Proгноza						
2.1.6.	Udzielone poręczenia		65 760	65 760	65 760	49 332			
2.2.	Splata zobowiązań z tytułu prefinansowania								
2.3.	Splata odsetek i dyskonta		400 000	560 000	530 000	450 000	400 000	350 000	80 000
3.	Prognozowane dochody budżetowe	27 008 856	27 209 279	26 700 000	27 000 000	27 500 000	28 000 000	28 200 000	28 200 000
4.	Prognozowane wydatki budżetowe	29 707 856	30 941 279	27 000 000	27 500 000	27 000 000	27 500 000	27 000 000	27 000 000
5.	Prognozowany wynik finansowy	-2 699 000	-3 732 000	-300 000	-500 000	500 000	500 000	1 200 000	1 200 000
6.	Relacje do dochodów (w %):								
6.1.	długu (art. 170 ust. 1) (1-2.1-2.2):3	20,3%	29,1%	19,1%	7,8%	2,0%	2,9%	-0,3%	-2,9%
6.2.	długu po uwzględnieniu wyłączeń (art. 170 ust. 3) (1.1+1.2-2.1):3	20,3%	29,1%	19,1%	7,8%	2,0%	2,9%	-0,3%	-2,9%
6.3.	spłaty zadłużenia (art. 169 ust. 1) (2:3)	0,0%	5,9%	9,6%	11,3%	9,0%	4,6%	4,4%	3,1%
6.4.	spłaty zadłużenia po uwzględnieniu wyłączeń (art. 169 ust. 3) (2.1+2.3):3	0,0%	5,9%	9,6%	11,3%	9,0%	4,6%	4,4%	3,1%

Źródło: projekt (z dnia 14 listopada 2007 r.) uchwały Rady Miejskiej w Strzelnie w sprawie uchwalenia budżetu gminy Strzelno na 2008 rok

Wnioski

Analiza budżetowa wskazuje, iż rośnie wielkość wydatków, jednocześnie wzrasta udział wydatków inwestycyjnych:

Wydatki	2006	2007	2008
Wydatki ogółem	25 218 457	28 510 829	30 941 279
Wydatki inwestycyjne	2 714 368	4 163 780	4 790 000
Wydatki inwestycyjne / wydatki ogółem	10,76%	14,60%	15,48%

Wciąż jednak jest to niewiele, biorąc pod uwagę, iż średni udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w gminach miejsko-wiejskich w latach 2004-2006 wynosił 29%.

Średni dochód na mieszkańca - 1963 zł w 2006 r., 2205 zł w 2007 r. - plasuje gminę na dalekiej pozycji, zarówno w województwie (109 miejsce na 144 gminy; średnia dla województwa - 2311 zł w 2006 r.), jak i w kraju (średnia dla Polski - 2431 zł w 2006 r.).

Zadłużenie gminy wynosi ok. 20% i jest znacznie mniejsze od limitu ustawowego (60%).

2.5. Potencjalne źródła finansowania celów strategicznych

Rozwój gospodarczy Gminy - w perspektywie wieloletniej - musi się opierać na poszukiwaniu możliwości zwiększania jego dochodów własnych.

Realizacja celów zawartych w strategii będzie finansowana częściowo (w miarę możliwości) ze środków budżetu gminy, które zostaną przeznaczone na określone dziedziny działalności społeczno-gospodarczej i zadania wg decyzji samorządu. Jednocześnie samorząd będzie musiał podjąć starania i działania na rzecz pozyskania środków finansowych z zewnątrz, m.in. ze środków Unii Europejskiej, dotacji z budżetu państwa, środków z różnego rodzaju funduszy np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych itp.

Inne możliwości sfinansowania nakładów na realizację strategii to wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego lub poniesienie wydatków przez podmioty prywatne. Należy podkreślić, że zrealizowanie części zadań na początku okresu, które przyciągną do gminy inwestorów, mieszkańców oraz turystów spowoduje wzrost zamożności ludności,

wyższe wpływy budżetowe, a tym samym możliwości finansowania kolejnych przedsięwzięć.

3. Sposoby wdrażania, monitorowania i oceny

3.1. Proces wdrażania

Organem odpowiedzialnym za realizację strategii na poziomie operacyjnym jest **Urząd Miejski w Strzelnie**, na której spoczywa bezpośrednie zarządzanie bieżącymi sprawami Gminy. Nie może być inaczej w przypadku wdrożenia niniejszej Strategii i to właśnie w gestii Rady powinna spoczywać inicjatywa i właściwa kompetencja w zakresie nadzoru nad implementacją poszczególnych celów strategicznych rozwoju Gminy.

Narzędziem pomocnym Władzom Gminy w tym procesie będzie opracowywanie i wdrażanie - zamykających się w jednym roku budżetowym - planów operacyjnych oraz wieloletnie plany rozwoju. Plany te powinny swoją budową nawiązywać do konstrukcji Strategii, ponieważ będą służyły jej realizacji. Ich struktura zawierać będzie dokładne ramy czasowe oraz harmonogram działań, kompetencje wykonawcze, wielkość budżetu oraz strukturę źródeł ich finansowania, jak również kwantyfikowane wskaźniki osiągnięć i oddziaływania.

W celu ułatwienia Radzie Miejskiej monitorowania szczegółowych i rzeczywistych efektów realizacji strategii, w strukturze Urzędu Miejskiego, powołany zostanie organ odpowiedzialny za sprawy koordynowania realizacji strategii, jej aktualności i zgodności z wyznaczonymi horyzontami rozwojowymi oraz pojawiającymi się możliwościami (**Zespół Nadzorujący Realizację Strategii**). Zespół ten sporządzać będzie coroczne raporty z realizacji działań strategii, przedkładane Radzie Miejskiej w Strzelnie.

Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

Tab.21 Proponowany harmonogram wdrażania strategii.

L.p.	ZADANIA	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Źródła środków
1.	Przedłożenie strategii władzom Urzędu Miasta w Strzelnie	Firma „DORFIN”	Marzec 2008	-----
2.	Przyjęcie dokumentu strategii przez Urząd Miejski w Strzelnie	Sekretarz Urzędu Miasta w Strzelnie	Marzec 2008	-----
3.	Przedłożenie strategii Radzie Miejskiej w Strzelnie.	Sekretarz Urzędu Miasta w Strzelnie	Marzec 2008	-----
4.	Zatwierdzenie strategii przez Radę Miejską w Strzelnie	Rada Miejska w Strzelnie	Marzec 2008	Budżet własny gminy
5.	Analiza celów głównych i operacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem projektów i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Zespół Monitorujący Strategię	Zależnie od potrzeb	Fundusze UE, krajowe, inne
6.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z harmonogramem przyjętym w strategii i programach operacyjnych (m.in. Planie Rozwoju Lokalnego)	Podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań	Do 2017 r.	Fundusze UE, krajowe, budżet własny gminy, budżet państwa,
7.	Monitoring i wdrażanie strategii	Zespół Monitorujący Strategię	Corocznie do 2017 r.	Fundusze UE, krajowe, inne, budżet własny gminy
8.	Ewaluacja/Aktualizacja strategii	Zespół Monitorujący Strategię	Co roku	Fundusze UE, budżet własny gminy

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System monitorowania

W procesie realizacji strategii ważna jest kontrola tego procesu oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to mające charakter permanentny, nazywa się monitoringiem strategii.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów głównych, strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji; ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację; weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków; kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Ważna rolę w procesie monitoringu odgrywa **Zespół Nadzorujący Realizację Strategii**, który raz do roku analizuje pracę nad wdrażaniem strategii, pomaga przy opracowywaniu programów szczegółowych niezbędnych do jej realizacji, zbiera informacje o wynikach prac i sporządza raporty.

Przedmiotem ważnym w tym procesie jest stworzenie systemu wskaźników, dzięki któremu możliwe będzie zmierzenie zakresu realizacji strategicznych priorytetów rozwoju Gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje w tym zakresie:

Tab.22 System wskaźników do monitoringu strategii.

LP.	CEL GŁÓWNY	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁO DANYCH
1	Nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna	- Długość sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej, - Procent gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, - Długość wybudowanych i przebudowanych dróg, - Powierzchnia uzbrojonych terenów pod nowe inwestycje,	- Urząd Miejski w Strzelnie, - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, - Zakład Energetyki Ciepłej, - Zarządcy dróg

2	Atrakcyjna baza dla rekreacji i wypoczynku	- Liczba miejsc noclegowych, - Liczba punktów gastronomicznych, - Stan techniczny ośrodków wypoczynkowych, - Stan techniczny zabytków, - Liczba osób korzystających z noclegów na terenie gminy, - Liczba turystów odwiedzających gminę, - Liczba wydarzeń kulturalnych oraz średnia ilość osób w nich uczestnicząca, - Liczba nowopowstałych ośrodków rozrywki, kawiarni oraz pubów, - Liczba osób biorących udział w imprezach okolicznościowych,	- Urząd Miejski w Strzelnie, - LGD Fundacja "Sąsiedzi Wokół Szlaku Piastowskiego" - Konserwator przyrody - Konserwator zabytków - Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, - Sołectwa,
3	Sprawnie zarządzana Gmina, zapewniająca warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.	- Ilość zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych, - Liczba nowopowstałych miejsc pracy, - Liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych, - Liczba nowopowstałych gospodarstw ekologicznych, - Wielkość pozyskanych dotacji zewnętrznych, - Liczba inwestycji w gminie, - Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie, w stosunku do liczby zakwalifikowanych do dofinansowania,	- Urząd Miejski w Strzelnie, - Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, - Ośrodek Pomocy Społecznej, - Placówki oświatowe - Gospodarstwa agroturystyczne i hotele,

4	Wysoka, jakość życia mieszkańców	- Liczba bezrobotnych na terenie gminy, - Liczba osób korzystających ze szkoleń doszkalających lub przekwalifikujących, - Liczba szkoleń zorganizowanych w roku, - Liczba programów profilaktycznych w szkołach, - Liczba przestępstw, - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej,	- Urząd Miejski w Strzelnie, - Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie, - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelnie,
---	----------------------------------	---	--

Analiza strategii, a dokładnie jej poszczególnych celów i zadań, zgodnie z powyższymi wskaźnikami może wskazać na potrzebę aktualizacji, wynikającą ze zmiany kierunków rozwoju gospodarczego kraju, regionu lub gminy, pojawiających się nowych szans, możliwości czy też zmiany wizji rozwoju gminy.

3.3. Procedury uaktualniania Strategii

Proces aktualizacji strategii jest ważnym wymogiem aktywnej jej realizacji, umożliwia, bowiem stwierdzenie, czy Strategia realizowana jest prawidłowo, a jej założenia nadal są aktualne.

Uaktualniania Strategii powinno polegać na :

- analizowaniu raportów o sytuacji gospodarczej i społecznej gminy w sposób cykliczny,
- stałej kontroli i ocenie stanu środowiska przyrodniczego gminy i jej sąsiedztwa,
- sporządzaniu ekspertyz dla władz gminy dotyczących perspektyw rozwoju gminy,
- bieżącej kontroli stopnia realizacji Strategii i informacji o efektach podejmowanych działań,
- utworzeniu i aktualizacji danych gminnego banku danych o firmach, ofercie turystycznej, rekreacyjnej, ofertach pracy, osobach bezrobotnych, formach pomocy, możliwościach edukacji, źródłach finansowania rozwoju i promocji gminy,
- stworzeniu systemu wczesnego ostrzegania o nieprawidłowościach w rozwoju gminy

Oceny skuteczności realizacji Strategii dokonywać winna **raz do roku Rada Miejska** na podstawie raportu przedstawionego przez Zespół Monitorujący Strategię.

Co dwa lata powinna zostać dokonana szczegółowa **analiza** skuteczności zastosowanych w strategii narzędzi. Analizy powinny kończyć się raportem o stopniu zaawansowania celów Strategii i propozycjami uaktualniania strategii.

Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

Tab.23 Aktualizacja strategii.

L.p.	ZADANIA	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Powołanie Komitetu Monitorującego Strategię	Burmistrz Urzędu Miejskiego w Strzelnie	Marzec 2008
2.	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji projektów i zadań zamieszczonych w strategii oraz programach wykonawczych.	Komitet Monitorujący Strategię	Pierwszy luty 2009, corocznie
3.	Ocena realizacji strategii.	Rada Miejska w Strzelnie	Coroczna
4.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności.	Komitet Monitorujący Strategię	Co dwa lata

3.4. Kontrola efektywności Strategii

Kontrola efektywności realizacji „Strategii rozwoju gminy na lata 2008 – 2017” zostanie przeprowadzona w IV kwartale 2017 r.

Podstawowym kryterium oceny efektywności Strategii będzie stopień realizacji założonych celów społeczno – gospodarczych i ekonomicznych.

Wynikiem wnikliwej kontroli końcowej powinien być raport, zawierający ocenę Strategii pod kątem realizacji zamierzonych celów oraz poszczególnych zadań, połączony z rachunkiem ekonomicznym, który porówna poniesione nakłady na rozwój, promocję, restrukturyzację, z końcowymi wynikami ekonomicznymi. Wnioski zawarte w raporcie

posłużą także do ustalenia warunków wyjściowych do opracowania strategii rozwoju gminy na lata następne.

Konstrukcja Strategii pozwala na zapewnienie elastyczności jej realizacji, z czego wynika, iż w razie pojawienia się nowych możliwości prawnych, organizacyjnych i ekonomicznych, można je wykorzystać przy realizacji Strategii. Dotyczy to również możliwości korzystania z nowych pojawiających się źródeł finansowania zewnętrznego, krajowego i zagranicznego.

IV. PODSUMOWANIE

Strategia Rozwoju Gminy Strzelno opracowana na lata 2008-2017 tworzy ramy i wytyczne funkcjonowania gminy, określa zadania priorytetowe w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych w gminie i wskazuje kierunki działania dla lokalnej polityki społeczno-gospodarczej. Dokument nie wyczerpuje wszystkich działań, ale określa najważniejsze i konieczne do realizacji w najbliższym czasie.

Strategia jest dokumentem otwartym, który na bieżąco będzie uzupełniany programami i projektami rozwiązań najważniejszych kwestii społeczno-gospodarczych w gminie. Jako dokument otwarty podlegał będzie stałemu monitoringowi i ewaluacji. Systematyczne zbieranie danych, ich analiza i interpretacja oraz porównanie celów założonych z realizowanymi będzie podstawą do kontynuacji, rozszerzenia bądź ograniczenia prowadzonych działań. Sprawdzanie skutków działania danego programu będzie także podstawą właściwej oceny rezultatów, ewentualnych zmian priorytetów i wprowadzenia korekt do programu, jak również planowania kolejnych działań i projektów. Efekty monitoringu będą wskazówką przy tworzeniu nowych programów (np. lokalnych planów rozwoju), pozwolą je udoskonalić i urzeczywistnić (dostosować do faktycznych bieżących potrzeb) oraz uczynić bardziej atrakcyjnymi i efektywnymi.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Analiza Ankiety:

W celu przybliżenia problemów społeczno-gospodarczych w Gminie Strzelno przeprowadzona została ankieta wśród wybranych reprezentantów różnych instytucji.

Na obszarze gminy rozdano 70 ankiet, powróciło 14. Tak niska liczba powracających ankiet świadczy o niewielkim stopniu identyfikowania się badanych osób z gminą, małym zainteresowaniem jej rozwojem oraz słabą wiarą w możliwości zmiany polityki społeczno-gospodarczej.

W badaniu udział wzięło 4 kobiety oraz 9 mężczyzn, 1 osoba nie ujawniła płci.

Ankieta dotycząca sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Strzelno:

I Ocena sytuacji w gminie:

1. Proszę ocenić poziom samoorganizacji społecznej i poziom współpracy między mieszkańcami, a władzami gminy Strzelno

Niski	Średni	Wysoki
5	8	1

2. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia w Gminie Strzelno? (w punktacji 1bardzo źle-5 bardzo dobrze)

- ☐ lokalny rynek pracy: **2 os. -1 pkt., 9 os. - 2 pkt., 2 os. -3 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ opieka społeczna: **2 os. -1 pkt., 5 os. - 2 pkt., 4 os. -3 pkt., 2 os. - 4 pkt., 1 os. - 5 pkt.,**
- ☐ opieka zdrowotna: **2 os., -1 pkt., 8 os. -2 pkt., 2 os. -3 pkt., 1 os. - 4 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ bezpieczeństwo mieszkańców: **1 os. -1 pkt., 3 os. - 2 pkt., 3 os. -3 pkt., 6 os. - 4 pkt., 1 os. - 5pkt.,**
- ☐ szkolnictwo ponadgimnazjalne **1 os. - 2 pkt., 5 os. - 3 pkt., 4 os. - 4 pkt., 3 os. - 5 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ dostępność do kultury i rozrywki: **2 os. - 1 pkt., 3 os. - 2 pkt., 7 os. - 3 pkt., 1 os. - 4 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ dostępność do sportu i rekreacji: **1 os. - 1 pkt., 4 os. -2 pkt., 5 os. -3 pkt., 3 os. - 4 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ stan dróg: **9 os. - 1 pkt., 3 os. - 2 pkt., 1 os. - 3 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ stan środowiska naturalnego: **1 os. - 1 pkt., 5 os. - 2 pkt., 4 os. - 3 pkt., 2 os. - 4 pkt., 1 os. 5 pkt., 1 os. - nie oceniła,**
- ☐ dostęp do Internetu: **4 os. -2 pkt., 5 os. - 3 pkt., 2 os. -4 pkt., 2 os. - 5 pkt., 1 os. - nie oceniła.**
- ☐ placówki usługowe: **3 os. - 2 pkt., 7 os. -3 pkt., 2 os. - 4 pkt., 1 os. - 5 pkt., 1 os. - nie oceniła**
- ☐ gastronomia: **11 os. - 1 pkt., 1 os. - 2 pkt., 1 os. - 3 pkt., 1 os. - nie oceniła**
- ☐ inne uwagi: brak

3. W Pana (i) odczuciu w gminie najlepiej żyje się mieszkańcom wsi (wpisz miejscowość):

- **Bardzo źle, trudno ocenić** (7os.), Młyniec, Strzelno, Górki, Markowice,

Gdyż z powodu niskiej opłacalności rolnej, wysokiej ceny środków produkcji, dbałość gminy o miasto, bliskości Inowrocławia

- **nie wiem, trudno ocenić**,

4. W Pana (i) odczuciu w gminie najgorzej żyje się mieszkańcom wsi (wpisz miejscowość):

- **wsi, mieszkańcom wsi** (3 os.), Górki,

Gdyż: słabe zainteresowanie gminy terenem wiejskim, miejscowości po PGR-owskich, dojazdy dzieci do szkół,

- **nie wiem, trudno ocenić** (9 os.)

5. Gdzie Pan(i) dostrzega przeszkody, które hamują rozwój Gminy?

Zła polityka w sterowaniu elitarnym, bardzo krytyczny stan techniczny dróg gminnych, brak zakładów przemysłu spożywczego na terenie rolnym, trudna sytuacja w rolnictwie, bezrobocie (2os.), burmistrz, zła polityka gospodarcza (3os.), brak zakładów produkcyjnych, brak środków, słaba operatywność władz gminy (3 os.),

6. Które dziedziny mogą w przyszłości w zasadniczy sposób wpływać na ożywienie gospodarcze i rozwój gminy?

Budowa infrastruktury (2os.) i planowanie przestrzenne, usługi, rozwój przemysłu, opieka zdrowotna (2 os.), budowa dróg (2 os.), budownictwo mieszkaniowe, agroturystyka (2os.), przemysł spożywczy, stworzenie stanowisk pracy, rozwój sportu,

7. Które dziedziny uważa Pan(i) za najgorzej rozwinięte w gminie?

Opieka zdrowotna (2os.), budowa dróg (5 os.), budownictwo mieszkaniowe (4 os.), brak obwodnicy w Strzelnie, brak kanalizacji - wiejskiej (4 os), lokalny rynek pracy (2 os.), kultura, gastronomia, przemysł (2 os.), turystyka, usługi, wysypisko śmieci, ujęcie wody,

8. Które dziedziny uważa Pan(i) za najlepiej rozwinięte w gminie?

Opieka społeczna, budownictwo, szkolnictwo, handel (2 os.), rolnictwo, nie ma, jednostki ochotniczej straży pożarnej, koła gospodyń wiejskich.

II Proponowane zmiany

9. Proszę wymienić najpilniejsze kwestie do załatwienia w Pana(i) wsi:

(w pyt.1-4 – ułożyć kolejności – od najbardziej ważnych do mniej ważnych) :

- 1 drogi lokalne, chodniki, budowa i modernizacja (10 os),
- 2 obwodnica (6 os.),
3. Opłacalność produkcji rolnej,
4. wsparcie szkół (3 os.)
5. zaplecze świetlic, modernizacja świetlic (4 os.),
6. wodociągi (2 os.)
7. kanalizacja (3 os.),
8. inne: infrastruktura, zag. Przestrzenne, zaplecze sportowe, (1 os),
9. nie wiem

10. Proszę wymienić kwestie, które trzeba załatwić w Pana(i) wsi, ale moga one poczekać jeszcze jakiś czas:

1. wodociągi i kanalizacja (Ciechrz),
2. drogi, obwodnica, mieszkania, (Strzelno)
3. Internet,
4. Oczyszczalnia ścieków, stworzenie zakładów przemysłowych, rozwój sieci gastronomicznej, poprawa warunków zdrowia,
5. Stworzyć stanowiska pracy, pozyskać środki z UE, oczyszczalnia ścieków, obwodnica dla miasta, remont mieszkań(Sławsko Dolne),
6. Budowa świetlicy,
4. Nie wiem

11. Proszę wymienić najpilniejsze kwestie do załatwienia w Pana(i) gminie:

- 1 skanalizowanie i zwodociągowanie gminy, nowe ujęcia wody,
- 2, oczyszczalnia ścieków, budownictwo mieszkaniowe komunalne, obwodnica dla miasta, remonty starych mieszkań,
3. ujęcie wody, kanalizacja, obwodnica,
4. obwodnica,
5. dobudowa świetlicy,
6. stworzenie stanowisk pracy, pozyskanie środków z UE, segregacja i utylizacja śmieci,
7. rozbudowa oczyszczalni ścieków, stworzenie zakładów przemysłowych, rozwój sieci gastronomicznej, poprawa warunków ochrony zdrowia,
8. stacja uzdatniania wody, dokończenie kanalizacji, obwodnica,
9. drogi, opieka zdrowotna, wodociągi,

- 10. rozwój sieci dróg, kanalizacja, ujęcie wody pitnej,
- 11. obwodnica, oświata podstawowa,
- 12. zmiana władz gminy, tereny pod budownictwo przemysłowe.
- 4. nie wiem

12. Proszę wymienić kwestie, które trzeba załatwić w Pana(i) gminie, ale moga one począkać jeszcze jakiś czas:

- 1. remont dróg, internet,
- 2. rozwój turystyki i wypoczynku,
- 3. segregacja śmieci i utylizacja,
- 4. budowa dróg, mieszkania socjalne,

13. Wskaż najważniejsze konkretne zadania inwestycyjne do realizacji:

a). w mojej miejscowości:

wymiana sieci wodociągowej (Ciechrz)

rozdzielenie kanalizacji ogólnospławnej, drogi, obwodnica, uzbrojenie terenów (Strzelno),

wymiana instalacji wodnej, podłączenie do kanalizacji (Sławsko Dolne),

remont świetlicy (Żegotki)

b). w mojej gminie

nowe ujęcia wody, kanalizacja, wodociągi, obwodnica, drogi

14. Kto powinien dbać o rozwój Pana (i) wsi?

Samorząd Wiejski wraz z Urzędem Gminy, burmistrzem (6 os.),

Samorząd Wiejski wraz z Radą Sołecką (3 os.),

Samorząd (3 os.),

Urząd Miejski ,

Urząd i państwo,

15. Co należałoby Pana (i) zdaniem zrobić, aby zwiększyć dochody Gminy? Uzasadnij.

Wprowadzić inwestorów (7 os.), firmy z kapitałem, pozyskać środki z UE (3 os.), budowa obwodnicy, rozwój przemysłu i usług, rozwój turystyki, zakładanie stowarzyszeń, ograniczenie wydawania pieniędzy na bezrobotnych (prace interwencyjne), ponieważ brak efektów tych prac, nowe miejsca pracy (2 os.)

16. Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-gospodarczą proszę wymienić po 4 najważniejsze cechy charakteryzujące mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia gminy

mocne strony	słabe strony
	brak dobrych dróg, opieki zdrowotnej,
zabytki	brak bazy turystycznej
dobre gleby, wykształcenie ludności, hala sportowa,	emigracja młodzieży za granice kraju, starzenie się społeczeństwa, brak środków rozwoju kultury
położenie, lasy, tereny turystyczne,	władze gminy, brak myślenia perspektywistycznego
	bardzo duże bezrobocie, brak gotówki na inwestycje,
położenie, zalesienie, szkolnictwo	stan dróg, gastronomia, lokalny rynek pracy,
brak zakładów przemysłowych	duże bezrobocie
tereny agroturystyczne, rolnictwo	brak funduszy, mała możliwość inwestowania,
szkolnictwo ponadgimnazjalne	szkolnictwo gimnazjalne i podstawowe, drogi, rynek pracy,
drogi krajowe, potencjał ludzi, szkolnictwo,	władze gminy, brak koncepcji rozwoju
przyroda- Lasy Miradzkie	
potencjał ludzki, sieć szkół, tereny leśne, połoznie	słabe gospodarowanie, brak motywowania, brak nowych miejsc pracy,

szanse	zagrożenia
Położenie u zbiegu dróg krajowych	Migracje za pracą młodych ludzi, opadanie wódz jezior,
	Wykształcona młodzież opuszcza gminę
Rozwój kultury, bazy technicznej, turystyki	Brak pracy, brak emerytur dla ludzi dziś pracujących, gmina zaściankowa, młodzież poza granicami,
Dobre położeni geograficzne, ukształtowanie terenu, jeziora, ziemia dla inwestorów	Wysypisko śmieci, emigracja zarobkowa, woda pitna
	Brak ekologii, wysypisko bez możliwości rozwoju

17. Czy poleciłby/ poleciłaby Pan (i) znajomym pobyt w Gminie Strzelno

Tak ☐ - 11 os. Nie ☐ - 2 os. Brak odp. - 1

Metryczka

Wiek:	0 os. 16 -22 lat 0 os. - 23- 32 lat 2 os.- 33-45 lat 10 os.- 46-60 lat 0 os - powyżej 61 lat 1 os – brak odp.	Płeć:	9 os - mężczyzna 4 os. - kobieta 1 os. – brak.	Wykształcenie:	6 - wyższe 5 - średnie 1 - zawodowe 0 - podstawowe 1 - brak
Miejsce zamieszkania:	5 - miasto	7 - wieś	1 brak odp.		
Zatrudnienie:	6 - pracujący	5 - nie pracujący	3 – brak odp.		

ZAŁACZNIK NR 2.

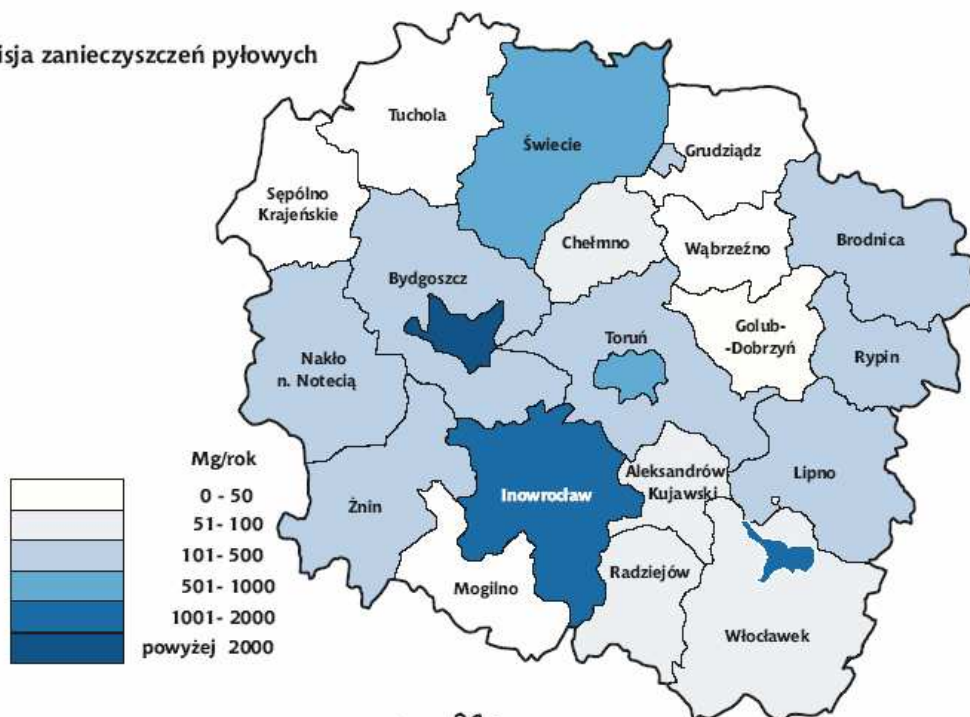
Lista osób biorących udział w spotkaniach warsztatowych w celu realizacji strategii w dniach 8 i 30 11.2007:

1. Alicja Szadkowska,
2. Jolanta Dybała,
3. Barbara Fibikowska,
4. Piotr Pieszak,
5. Bartłomiej Zbytniewski,
6. Zofia Borowska,
7. Jacek Jabłoński,
8. Wojciech Rutkowski,
9. Dariusz Chudziński,
10. Franciszek Pruckowski,
11. Stanisław Popielewski,
12. Ryszard Saja,
13. Henryk Trawiński,
14. Henryk Filipczak.

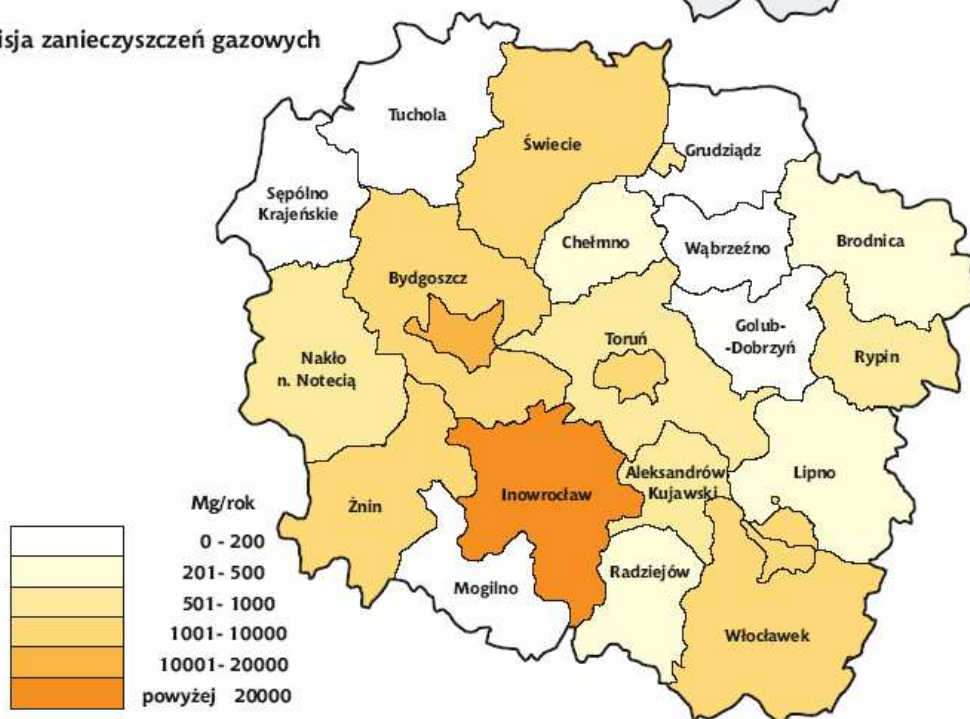
ZAŁACZNIK NR 3.

Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych

Emisja zanieczyszczeń gazowych

Ryc. 10 Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z poszczególnych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego w 2005 roku

©WIOS BYDGOSZCZ 2006

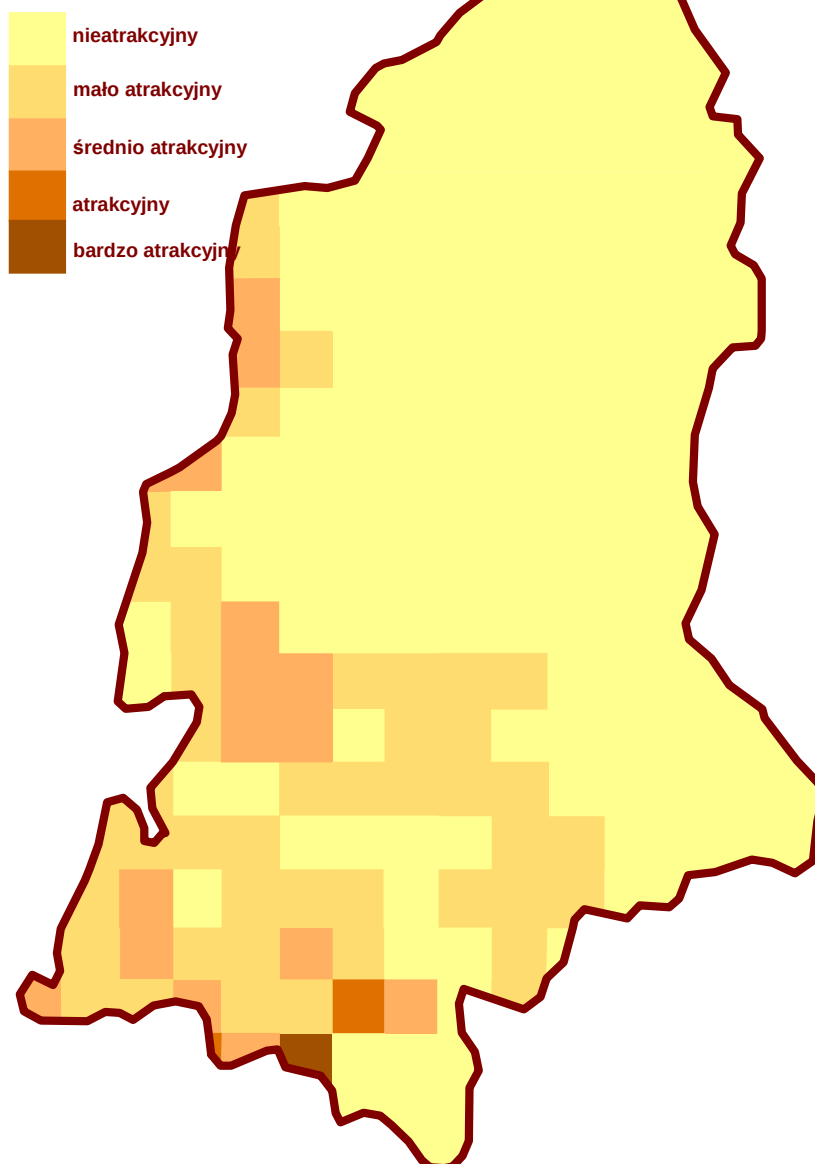
Źródło: Raport Ochrony Środowiska 2005

ZAŁĄCZNIK NR 3.

Waloryzacja turystyczna gminy Strzelno oparta o 3 elementy środowiska przyrodniczego: rzeźbę terenu, stopień lesistości i powierzchnię wód powierzchniowych.

GMINA STRZELNO

TURYSTYCZNA OCENA TERENU
UWZGLĘDNIAJĄCA WALORY PRZYRODNICZE:

Źródło: Opracowanie P. Sikorska DORFIN

Analiza atrakcyjności środowiska przyrodniczego opracowana wg skali punktowej J. Heaclika i E. Kasjarskiego, oceniana została na podstawie topografii, jeziorności i lesistości terenu.

W gminie Strzelno wyraźnie wyróżniają się jako atrakcyjne północna i północno-zachodnia część gminy tj. obszary Lasów Miradzkich oraz okolice jezior: Ostrowskiego, Pakowskiego i Łakie. Część południowa gminy, zawierająca bardzo żyzne gleby, o falistej i równinnej rzeźbie i pozbawiona lasów jest terenem mało interesującym z punktu widzenia rekreacji.

Należy podkreślić, iż ocenie został poddany tylko 3 elementy środowiska, po naniesieniu na nie zasobów kulturalnych skala atrakcyjności przybrałaby inny wymiar.